

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Učební text ke zvláštní části úřednické zkoušky
pro obor služby

**Obor státní služby 64_Bydlení, regionální rozvoj a
cestovní ruch**

Praha 2025

ČÁST BYDLENÍ

Okruh č. 1: Stručně definujte účel zřízení Státního fondu podpory investic. Vyjmenujte řídicí orgány Fondu.

Informační zdroje:

- Zákon č. 211/2000 Sb. ze dne 21. června 2000 o Státním fondu podpory investic a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 113/2020 Sb.
- Zákon č. 113/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb.
- Zákon č. 126/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb.
- Webová stránka Státního fondu podpory investic www.sfpi.cz

Státní fond podpory investic (dále také jen „Fond“) je právnickou osobou, která patří mezi nepřímo řízené organizace Ministerstva pro místní rozvoj.

Fond byl zřízen zákonem č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, (dále jen „zákon“). Nabytím účinnosti zákona č. 113/2020 Sb., došlo ke změně názvu na Státní fond podpory investic, ke změně názvu zákona na zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu podpory investic a zároveň k univerzální sukcesi všech práv a povinností Státního fondu rozvoje bydlení na Fond.

Nabytím účinnosti zákona č. 126/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu podpory investic, ve znění pozdějších předpisů, došlo k úpravě schvalovacího procesu podmínek dotačních a úvěrových programů Fondu. Na základě novely zákona jsou podmínky dotačních a úvěrových programů schvalovány usnesením vlády poté, co je ministr pro místní rozvoj předloží výboru Fondu a výbor je odsouhlasí. Novela zákona také zavedla novou definici dostupného nájemního bydlení.

Hlavním účelem Fondu a jeho veřejným posláním je podporovat udržitelný rozvoj obcí, měst a regionů, bydlení a cestovního ruchu v souladu s veřejným zájmem a koncepcemi, strategickými dokumenty, programy a jinými dokumenty schválenými vládou České republiky.

Fond je stálým zdrojem financování podpůrných programů jak pro rozvoj nové bytové výstavby, tak pro opravy, rekonstrukce a modernizace stávajícího bytového fondu, dále pro rozvoj regionů a cestovního ruchu. Prostředky Fondu slouží k poskytování dotací, úvěrů, nenávratných příspěvků a záruk fyzickým osobám a právnickým osobám.

Fond podporuje

a) rozvoj bydlení za účelem

1. nabytí nemovité věci určené pro výstavbu nebo modernizaci bytu nebo bytového domu a související infrastruktury pro bydlení,
2. výstavby, pořízení, opravy a modernizace bytu nebo bytového anebo rodinného domu a výstavby nebo modernizace související infrastruktury pro bydlení,
3. financování úhrady vybranému dodavateli podle zákona o zadávání veřejných zakázek za provozování a údržbu dostupného a sociálního bydlení,
4. nabytí podílu v právnické osobě, se kterým je spojeno právo nájmu bytu nebo rodinného domu, který je ve vlastnictví této právnické osoby,
5. pořízení vybavení bytu,
6. poskytnutí dlouhodobě neobsazeného bytu do nájmu nebo podnájmu,

b) rozvoj veřejné infrastruktury za účelem její výstavby, opravy nebo modernizace,

c) výstavby, opravy nebo modernizace staveb sloužících pro poskytování služeb ve veřejném zájmu, včetně pořízení jejich vybavení,

d) revitalizaci území se starou stavební zátěží,

e) rozvoj regionů v oblasti cestovního ruchu,

f) územní plánování, architekturu a urbanismus za účelem

1. zpracování územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacích podkladů,
2. provádění opatření vyplývajících z Politiky územního rozvoje,
3. provádění architektonických a urbanistických soutěží,

g) přípravu pozemku včetně odstranění stavby nebo zpracování dokumentace pro povolení záměru pro projekty podle písmene a) bodů 2 a 3 a písmen b) až e),

h) právní, technické nebo ekonomické poradenství pro zpracování zadávacích podmínek podle zákona o zadávání veřejných zakázek a pro organizaci zadávacích řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek pro projekty podle písmene a) bodu 2 a písmen b) až e).

Příjmy Fondu tvoří

- dotace a návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu,
- příjem z vydaných dluhopisů,
- výnosy z dluhopisů nakoupených v souladu s tímto zákonem,
- splátky z poskytnutých úvěrů včetně příslušenství,
- úroky z vkladů, penále, pojistná plnění a jiné platby získané v souvislosti s použitím prostředků Fondu,
- výnosy z veřejných sbírek organizovaných Fondem, dary a dědictví ve prospěch Fondu,
- prostředky z fondů Evropské unie,
- přijaté zápůjčky a úvěry,
- splátky zápůjček poskytnutých do fondů obcí na opravy, modernizaci a rozšíření bytového fondu a do fondů rozvoje měst,
- plnění z veřejnoprávních smluv uzavřených mezi Českou republikou a Fondem,
- příjmy z účasti v právnických osobách,
- další příjmy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Orgány Fondu jsou

- a) výbor Fondu,
- b) dozorčí rada Fondu,
- c) ředitel Fondu.

Statutárním orgánem Fondu je ředitel Fondu. Jménem Fondu jedná navenek též předseda výboru Fondu a místopředseda výboru Fondu. Každá další osoba smí jednat jménem Fondu výlučně na základě plné moci udělené výborem Fondu nebo ředitelem Fondu.

Nejvyšším orgánem SFPI je výbor Fondu. Výbor má sedm členů. Předsedou výboru Fondu se dle zákona stává dnem jmenování ministr pro místní rozvoj. Místopředsedu a dalších pět členů výboru jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra. Jejich funkční období je čtyřleté. Výbor je složen ze 4 zástupců Ministerstva pro místní rozvoj, zástupce Ministerstva financí, zástupce Ministerstva průmyslu a obchodu a zástupce územně samosprávních celků. Předseda výboru řídí jeho činnost. Jednání výboru upravuje jednací řád, který schvaluje výbor usnesením.

Výbor Fondu projednává a předkládá ministroví pro místní rozvoj návrh rozpočtu Fondu, dozorčí radou Fondu schválenou účetní závěrku Fondu a výroční zprávu o činnosti Fondu, návrh Statutu Fondu a návrh změn tohoto Statutu.

Výbor Fondu dále projednává a schvaluje jednací řád výboru Fondu a jeho změny, zřizování či zakládání právnických osob a nabývání majetkové účasti v nich, nabývání cenných papírů, zřizování odborných orgánů, jejichž působnost se vztahuje k účelu Fondu jako celku, závažnější otázky související se správou Fondu, závažnější otázky vyplývající z realizace programů Fondu, návrhy opatření

k nápravě předložené předsedou výboru Fondu v případech nedostatků, na které předsedu výboru Fondu upozorní dozorčí rada Fondu, návrhy ředitele Fondu na vytváření, změny a zrušení organizačních článků aparátu Fondu a jejich umístění, další návrhy předložené předsedou výboru Fondu nebo členy výboru Fondu.

Výbor Fondu může projednat informace a návrhy předložené ředitelem Fondu, pověřit ředitele Fondu konkrétním úkolem, který jinak spadá do pravomoci výboru Fondu, vyhradit si k projednání nebo rozhodnutí konkrétní případ v rámci realizace programů Fondu, který jinak spadá do pravomoci ředitele Fondu, uložit řediteli Fondu předložení informace nebo vysvětlení o kterékoliv otázce řešené ředitelem Fondu nebo aparátem Fondu, navrhnout ministru pro místní rozvoj odvolání nebo jmenování ředitele Fondu. Výbor Fondu zasedá podle potřeby, nejméně dvakrát ročně.

Dozorčí rada je kontrolním orgánem Fondu – kontroluje činnost a hospodaření Fondu a jeho orgánů. Má pět členů. Členy dozorčí rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Funkční období členů je čtyřleté. Volí ze svých členů předsedu a místopředsedu. Usnáší se hlasováním, volba je provedena nebo usnesení je přijato, pokud pro ně hlasují nejméně tři členové. Jednání dozorčí rady se řídí jednacím řádem, který schvaluje dozorčí rada usnesením. O závažných nedostatcích zjištěných v činnosti a hospodaření Fondu neprodleně informuje ministra.

Dozorčí rada projednává výroční zprávu o činnosti Fondu, svůj jednacím řád a jeho změny, výsledky kontrol činnosti a hospodaření Fondu a jeho orgánů, informace pro ministra pro místní rozvoj o závažných nedostatcích, podněty ministra pro místní rozvoj k provedení kontroly konkrétních případů.

Dozorčí rada Fondu může vyžádat si od předsedy výboru Fondu předložení informace nebo vysvětlení k otázkám činnosti a hospodaření Fondu, uložit řediteli Fondu předložení informace nebo vysvětlení k otázkám činnosti a hospodaření Fondu a ředitele Fondu, provádět kontroly činnosti a hospodaření Fondu a jeho orgánů, vyžádat si provedení kontroly činnosti a hospodaření Fondu a jeho orgánů externím odborníkem, popřípadě si vyžádat provedení nezávislého auditu.

Dozorčí rada Fondu zasedá nejméně dvakrát ročně. Předseda dozorčí rady Fondu má právo účastnit se zasedání výboru Fondu.

Ředitel je statutárním orgánem Fondu a jeho zaměstnancem.

Ve své funkci provádí rozhodnutí a další opatření schválená a projednaná výborem Fondu. Řídí práci aparátu Fondu a odpovídá za plnění jeho úkolů. Je nadřízeným ostatním zaměstnancům Fondu. Přijímá potřebná opatření k zajištění správy Fondu, k realizaci úkolů Fondu a k zajištění činnosti orgánů a aparátu Fondu. Rozhoduje o uvolnění prostředků Fondu a o poskytování podpor podle programů poskytování státní podpory bydlení, rozvoje regionů a cestovního ruchu. Má právo účastnit se zasedání výboru Fondu s hlasem poradním. Má právo účastnit se zasedání dozorčí rady Fondu. Je povinen splnit vyžádání dozorčí rady Fondu podle článku 6, odst. 2 písm. b) statutu. Vydává organizační řád Fondu, pracovní řád Fondu, spisový řád Fondu, skartační řád Fondu a podpisový řád Fondu. Přijímá opatření v pracovněprávních vztazích ostatních zaměstnanců podle zákoníku práce. Přijímá opatření k organizační struktuře aparátu Fondu a rozhoduje o organizačních otázkách, vytváření, změnách a zrušení organizačních článků aparátu Fondu a jejich umístění předkládá ke schválení výboru Fondu.

Okruh č. 2: Vyjmenujte alespoň 3 základní zdroje informací pro analýzu situace v oblasti bydlení. Uveďte, kde lze získat data o bydlení za členské země EU. Uveďte, kde lze získat informace pro vyhodnocování nástrojů státní politiky bydlení.

Informační zdroje:

<https://www.czso.cz/>
[Home - Eurostat \(europa.eu\)](https://eurostat.ec.europa.eu/)
<http://stats.oecd.org/>
<http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/database/index.shtml>
<http://unstats.un.org/unsd/default.htm>
http://www.unece.org/stats/stats_h.html
<http://w3.unece.org/pxweb/?lang=1>
<http://www.cnb.cz/cs/statistika/>
<http://data.mfcr.cz/>
<http://data.mfcr.cz/cs/group/makroekonomicke-statistiky>
<http://www.mpsv.cz/>
<http://www.mpo.cz/cz/energetika-a-suroviny/statistiky-energetika/>
<http://www.eru.cz/cs/>
<http://issar.cenia.cz/>
<http://www.sfpi.cz/>
<https://www.soc.cas.cz/cz/oddeleni/socioekonomie-bydleni>
<https://mmr.gov.cz/cs/ministerstvo/bytova-politika/hypotecni-uvery>
<https://data.gov.cz/>
https://mmr.gov.cz/MMR/media/MMR-MMR-Dashboard%20bydlen%C3%AD/single/dashboard_bydleni.html

Hlavními zdroji informací pro analýzu situace v bydlení jsou data publikovaná následujícími institucemi: ČSÚ, EUROSTAT, OECD, OSN, ČNB, MF, MPSV, MPO, MŽP, hypoteční banky, stavební spořitelny. EUROSTAT jako statistický úřad Evropské unie je hlavním zdrojem dat za členské státy EU, ale také další jmenované mezinárodní organizace publikují mnohé potřebné informace.

Zdrojem dat o bydlení jsou především data sbíraná, zpracovaná (ev. přebíraná) a publikovaná Českým statistickým úřadem. Jde speciálně o data o stavu a nejrůznějších charakteristikách (kvality, stáří) bytového a domovního fondu, jeho (ne)užívání lidmi ev. data o bydlení i mimo byty, skladbě domácností, to vše v možném nejpodrobnějším územním rozložení, ze sčítání (lidu domů a bytů). Další podstatná jsou data o příjmech domácností a výdajích na bydlení z tzv. Statistiky rodinných účtů a statistiky Životní podmínky (SILC), data o výstavbě bytů ze statistiky stavebnictví, data o vývoji cen ze statistiky spotřebitelských cen a statistiky cen nemovitostí, data o cenách a spotřebě energií apod.

Informace o bytech a budovách je možné získat z Registru sčítacích obvodů ČSÚ (aktuální k poslednímu SLDB). Data o stavebních objektech a adresních místech (budovách) je možné získat z Registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN), který spravuje Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK), údaje o vlastnictví a některé další údaje poté z Informačního systému katastru nemovitostí.

Základní informace o bankovních produktech určených pro bydlení – úvěrech na bydlení, hypotečních úvěrech a jejich podmínkách lze získat z dat zveřejňovaných Českou národní bankou. Některé další údaje o hypotečních úvěrech jsou poté zveřejňovány na stránkách MMR z pravidelného šetření mezi bankami.

MMR nově publikuje dashboard dostupnosti bydlení, který obsahuje indikátory dostupnosti bydlení jako je Rent-to-income ratio, Price-to-income ratio, výdaje na bydlení domácností, nadměrné zatížení domácností náklady na bydlení a pocitové zatížení. Dashboard obsahuje vizualizace dat, prostorové rozlišení a podrobnou metodiku výpočtu a zdrojů dat.

Informace o makroekonomickém prostředí (např. HDP, CPI, mzdy, nezaměstnanost, sociální dávky, demografické ukazatele, stavební spoření, hypoteční úvěry) lze kromě z ČSÚ získávat např. z ČNB, MF, MPSV, ERÚ apod. Většinu dat z výše uvedených zdrojů je možné získat v otevřené formě Národním katalogu otevřených dat.

Dalšími zdroji dat jsou výstupy ze sociologických šetření prováděných výzkumnými agenturami a výzkumnými ústavů (např. Sociologický ústav AV ČR).

Zdrojem informací pro vyhodnocování nástrojů státní politiky bydlení jsou příslušná ministerstva či státní fondy (SFPI), které jednotlivé nástroje realizují. Údaje o realizaci nástrojů státní bytové politiky lze získat z věcně příslušných rezortů.

Okruh č. 3: Popište zaměření podpory bydlení poskytované prostřednictvím MMR (státní rozpočet, prostředky EU). Uveďte, které podpory jsou poskytovány aktuálně.

Informační zdroje:

- www.mmr.gov.cz
- www.sfpi.cz
- <https://irop.gov.cz/cs/>

Investice do bydlení, jsou jedním z pilířů politiky bydlení, kterou Ministerstvo pro místní rozvoj realizuje. Podpora bydlení je prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj financována z různých zdrojů – ze státního rozpočtu, z evropských fondů a také z Národního plánu obnovy (NPO).

Aktuální prioritou jsou investice do podpory dostupného nájemního bydlení. Cílem je posílit roli nájemního bydlení jakožto alternativy k bydlení vlastnickému, jehož dostupnost se v posledních letech v ČR značně zhoršuje, a přispět tak k řešení krize na trhu s bydlením. Cílem je rovněž přispět k růstu obecních bytových fondů, a podpořit tak roli obcí v řešení dostupnosti bydlení.

Druhým důležitým trendem je posilování role finančních nástrojů (oproti převažujícím dotacím) tj. výhodných úvěrů, garancí, mezaninových úvěrů nebo koinvestičních nástrojů. Výhodou je, že se investované finance postupně vrací zpět do státního rozpočtu a mohou být znovu využity pro stejný účel, a celkový objem finančních prostředků investovaných do bydlení tak bude narůstat.

A. Prostřednictvím Státního fondu podpory investic realizuje MMR následující programy:

Nájemní bydlení

Program Nájemní bydlení realizovaný na základě nařízení vlády č. 107/2023 Sb. je zaměřen na podporu výstavby nájemních bytů. Jde o dotačně úvěrový program určený pro právnické osoby. Podporu lze poskytnout na výstavbu, kterou vznikne nájemní byt způsobilý k bydlení nebo bytový dům s nájemními byty způsobilými k bydlení.

Podporu lze využít:

- na výstavbu bytového domu s nájemními byty;
- na stavební úpravu prostor určených k jiným účelům než k bydlení, kterou vznikne nájemní byt (netýká se prostor v rodinném domě);
- na nástavbu nebo přístavbu, kterou vznikne nájemní byt (nikoliv v rodinném domě);
- stavební úpravu rodinného nebo bytového domu nezpůsobilého k bydlení, kterou vznikne bytový dům;
- stavební úpravu bytu, který je nezpůsobilý k bydlení, kterou vznikne nájemní byt způsobilý k bydlení.

Dotace je poskytována až do výše 25 % celkových způsobilých nákladů, s možností dofinancování projektu úvěrem až do výše 90 % celkových způsobilých nákladů.

Nájemní byt musí po dobu minimálně 20 let sloužit nájemnímu bydlení. Nájemné v podpořených bytech musí být sjednáno ve výši obvyklého nájemného v daném místě a čase. Nájemní smlouva v podpořených bytech musí být uzavřena alespoň na dobu 1 roku, v případě následného prodloužení nájemní smlouvy s totožným nájemcem, musí být nájemní smlouva sjednána alespoň na 2 roky. V případě, že příjemcem podpory je jiná právnická osoba než územní samosprávný celek, musí se příjemce podpory zavázat, že bude alespoň 25 % nájemních bytů obsazováno nájemci, které určí obec, na jejímž území se nájemní byt nachází.

Finanční prostředky na tento program pocházejí ze státního rozpočtu.

Dostupné nájemní bydlení

Program Dostupné nájemní bydlení je dotačně úvěrový program zaměřený na podporu výstavby dostupného bydlení pro osoby s nižšími a středními příjmy, pro mladé lidi a vybrané společensky prospěšné profese. Podmínky programu Dostupné nájemní bydlení byly dne 24. 7. 2024 schváleny vládou České republiky.

Žádat o podporu může:

- v případě výstavby právnická osoba (tzn. včetně územního samosprávného celku);
- v případě pořízení bytu koupí může žádat územní samosprávný celek, právnická osoba zřízená nebo založená obcí, dobrovolným svazkem obcí nebo krajem, registrovaná církev, náboženská

společnost nebo svaz církví a náboženských společností nebo jimi založená právnická osoba nebo spolek, ústav, obecně prospěšná společnost, nadace nebo nadační fond za podmínky, že nejméně po dobu 5 let bezprostředně před podáním žádosti o poskytnutí podpory nepřetržitě poskytoval sociální bydlení nebo je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb.

Podporu lze využít:

- na novostavbu bytového domu;
- na stavební úpravu, kterou vznikne byt, s výjimkou stavebních úprav v rodinném domě, pokud nevznikne z rodinného domu bytový dům;
- na nástavbu nebo přístavbu, kterou vznikne byt, s výjimkou nástavby nebo přístavby v rodinném domě, pokud nevznikne z rodinného domu bytový dům;
- na stavební úpravu rodinného domu, pokud vznikne bytový dům;
- stavební úpravu bytu;
- na pořízení bytu nebo bytového domu koupí (s výjimkou koupě bytu v rodinném domě);
- u všech budov, které projdou stavební úpravou (nástavba, přístavba aj.), musí dojít ke snížení energetické náročnosti.

Dotace může být poskytována pouze v kombinaci s úvěrem. Dotace může být poskytnuta až do výše 25 % celkových způsobilých nákladů a může být dále navýšena o 5 procentních bodů v případě, že:

- stavební úpravou nebo vznikem nástavby a přístavby, kterou bude dosažena nejméně 30% úspora neobnovitelné primární energie oproti původnímu stavu, případně v porovnání s klasifikací referenční budovy (dokládáno PENB);
- novostavba bude mít spotřebu neobnovitelné primární energie nejméně o 20 % nižší než referenční hodnota spotřeby neobnovitelné primární energie pro každou jednotlivou budovu v souladu s č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov (dokládáno PENB);
- po dokončení bude nejméně 10 % pořizovaných bytů vyčleněno pro bydlení domácnosti, která nevlastní nemovitost určenou k bydlení, a jejíž průměrný čistý příjem nepřesahuje příjem domácností, nacházejících se v 9. decilu všech domácností a jejíž členové jsou studenti prezenčního studia veřejné vysoké školy do 26 let;
- výstavba nebo koupě bytu v hospodářsky a sociálně ohroženém území nebo v Karlovarském, Ústeckém nebo Moravskoslezském kraji;
- výstavba nebo koupě bude provedena v kulturní památce nebo realizována v nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci nebo památkové zóně; přičemž maximální výše dotace může dosáhnout 40 % celkových způsobilých nákladů.

Úvěr musí dosahovat vždy minimálně výše dotace a může být poskytnut až do 90 % celkových způsobilých nákladů.

Dostupný nájemní byt musí po dobu splácení úvěru, minimálně však 20 let sloužit nájemnímu bydlení za stanovených podmínek. Nájemné v podpořených bytech musí být sjednáno ve výši nákladového nájemného. Nákladové nájemné musí být nižší než srovnatelné nájemné obvyklé v daném místě a čase. Nájemní smlouva v podpořených bytech musí být uzavřena na dobu určitou v délce alespoň 1 roku, nejdéle však 2 let. Při prodloužení doby nájmu, nebo dojde-li k uzavření nové nájemní smlouvy s tímž nájemcem, sjednává se doba nájmu na dobu určitou v délce 2 let.

Pokud je žadatelem jiná právnická osoba než územní samosprávný celek, musí být alespoň 25 % nájemních bytů obsazováno nájemci, které určí:

- obec, městská část hlavního města Prahy nebo městský obvod nebo městská část územně členěného statutárního města, na jejímž území se nájemní byt nachází, nebo
- veřejná instituce vykonávající činnost v oborech zdravotnictví, školství, zajišťování veřejné bezpečnosti, integrovaného záchranného systému, poskytování sociálních služeb nebo výkonu veřejné správy.

Nájemník v podpořeném bytě musí být ze stanovené cílové skupiny, konkrétně musí splnit alespoň jednu z následujících podmínek:

- je členem domácnosti, jejíž průměrný čistý příjem nepřesahuje příjem domácností nacházejících se v 8. příjmovém decilu a zároveň nemá vlastnické právo k nemovité věci ani družstevní podíl;
- je členem domácnosti, jejíž členové dosáhli jednotlivě věku nejvýše 35 let a průměrný čistý příjem této domácnosti nepřesahuje příjem domácností nacházejících se v devátém příjmovém

- decilu v daném kraji, a zároveň nemá vlastnické právo k nemovité věci ani družstevní podíl nebo vykonává profesi v oblasti zdravotnictví, vzdělávání, složek integrovaného záchranného systému, zajišťování veřejné bezpečnosti nebo v oblasti výkonu veřejné správy, a zároveň nemá vlastnické právo k nemovitosti určené k bydlení v daném kraji.

Finanční prostředky programu pocházejí jednak z Národního plánu obnovy na úvěrovou část a jednak ze státního rozpočtu na dotační část.

Technická infrastruktura

Program Technická infrastruktura je dotační program zaměřený na podporu výstavby technické infrastruktury. Cílem programu je rozšířit nabídku pozemků nově napojených na technickou infrastrukturu pro následnou výstavbu bytových domů nebo rodinných domů. Program je určen pouze pro obce. Program je financován ze státního rozpočtu.

V rámci programu je podporována výstavba komunikace, vodovodu, kanalizace, ale i výstavba přípojek plynu, elektřiny, zásobování tepelné energie a přípojky internetové konektivity. Na zainvestovaných pozemcích vzniknou v následujících letech rodinné a bytové domy a obce tím rozšíří možnosti vlastnického a nájemního bydlení.

Bytové domy bez bariér

Program Bytové domy bez bariér je dotačně úvěrový program, který slouží k podpoře odstranění fyzických bariér v bytovém domě, čímž se prodlužuje období, kdy osoby s pohybovými obtížemi mohou v bytě bydlet. Zvýšení kvality bydlení, v podobě výstavby výtahů a zavedení prvků bezbariérovosti, může ulehčit jejich každodenní život a podpořit jejich soběstačnost. Cílem programu je zkvalitnění bytového fondu odstraněním bariér pro pohyb v domě, při vstupu do domu a do výtahu, výstavbou osobních výtahů v bytových domech, které jím nejsou a nikdy nebyly vybaveny a výměnou zastaralých osobních výtahů v bytových domech. Program je určen pro vlastníky bytových domů a společenství vlastníků (SVJ). Program je financován ze státního rozpočtu.

Podpořeny jsou stavební úpravy směřující k odstranění bariér, které brání anebo znesnadňují vstup do domu anebo pohyb po domě, protože i částečné odstranění bariér může významně zvýšit kvalitu života pro obyvatele domu. V případě zajištění plné bezbariérovosti je projekt podpořen ve vyšší míře. Ve vyšší míře jsou podpořeny i projekty zajišťující plné bezbariérové zpřístupnění celého bytového domu včetně prostoru pro budoucí vestavbu bytu. Program tak podpoří i výstavbu půdních bytů a navýšení počtu bytů v bytovém domě.

B. V rámci programu IROP podporuje MMR Sociální bydlení

Do oblasti bydlení jsou směřovány také finanční prostředky z evropských fondů. Integrovaný regionální operační program (IROP) je jeden z operačních programů, přes které se v České republice rozdělují peníze poskytnuté z evropských fondů, konkrétně z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Ministerstvo pro místní rozvoj, které spravuje Integrovaný regionální operační program (IROP) vyhláší také výzvy se zaměřením na podporu sociálního bydlení.

Výzvy programu IROP Sociální bydlení jsou zaměřeny na podporu zlepšení kvality a dostupnosti sociálního bydlení. Zaměření výzev se liší dle kategorie regionů. Příjemce může díky těmto výzvám získat podporu na pořízení bytů, bytových domů i nebytových prostor a jejich adaptaci pro potřeby sociálního bydlení. Pomohou také s pořízením nezbytného základního vybavení. Tyto byty jsou určeny pro osoby, které v důsledku nepříznivých životních okolností nemají přístup k bydlení a jsou schopné plnit povinnosti vyplývající z nájemního vztahu.

Okruh č. 4: Uved'te základní strategický dokument ČR pro oblast bydlení a jeho stručný obsah.

Informační zdroje:

- Koncepce bydlení ČR 2021+
- <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/bytova-politika/koncepce-strategie>

Koncepce bydlení patří mezi veřejné strategie. V kontextu Metodiky přípravy veřejných strategií, která je určena tvůrcům a zadavatelům tvorby strategií v rámci veřejné správy v České republice, se veřejnou strategií rozumí dokument vypracovaný subjektem veřejné správy jako **ucelený soubor opatření směřujících k dosažení cílů v definované oblasti.**

Strategie v tomto pojetí obsahuje definici problému, souhrn podkladových dat a analýz, definuje vizi (tj. budoucí žádoucí stav v dané oblasti) a stanovuje sadu cílů, jichž má být dosaženo. Dále strategie obsahuje opatření, jejichž prostřednictvím jsou jednotlivé cíle naplněny. Zároveň strategie definuje implementační rámec (včetně vymezení aktérů implementace strategie, časový a finanční rámec implementace atd.).

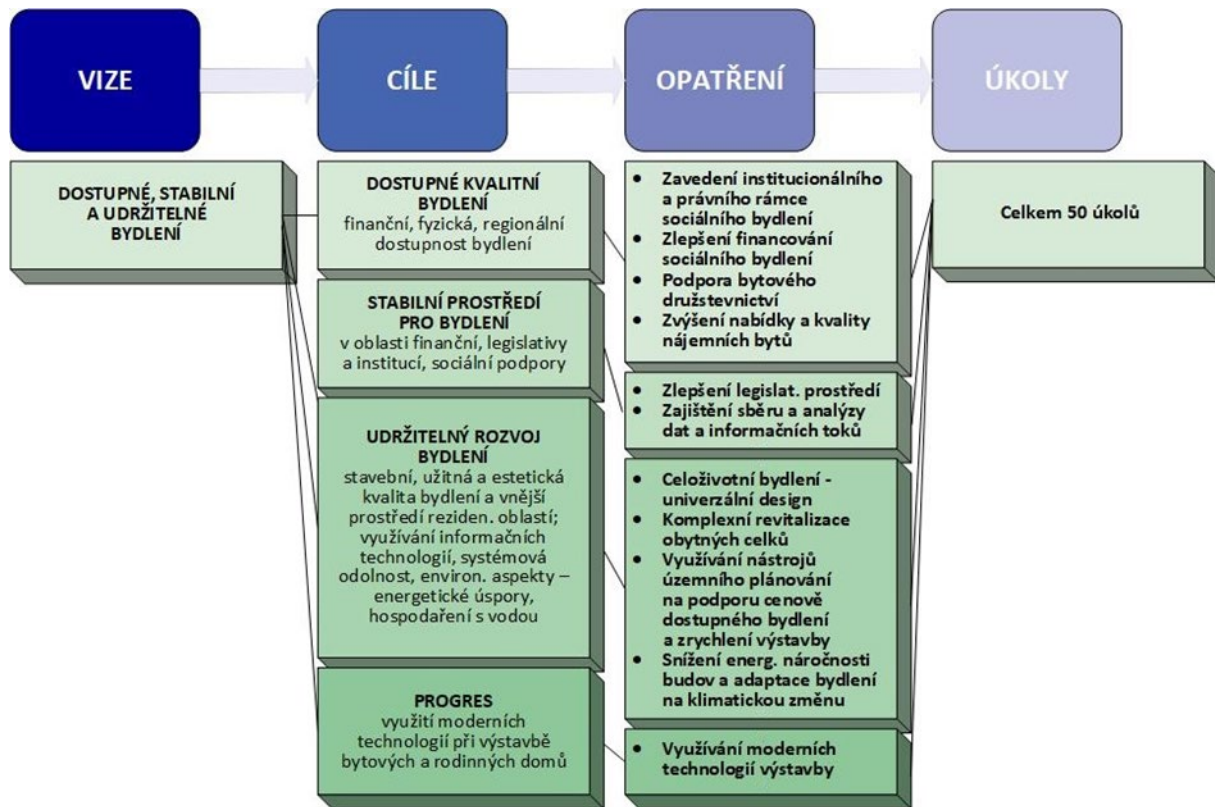
Aktuální Koncepce bydlení ČR 2021+ byla schválena usnesením vlády č. 358 dne 12. dubna 2021.

Koncepce státu v oblasti bydlení pro období po roce 2021 je složena ze dvou částí, analytické a návrhové. Analytická část reflektuje vývoj legislativních a makroekonomických podmínek od roku 2010 a je zaměřena především na vyhodnocení předchozí Koncepce bydlení České republiky do roku 2020. Dále je obsažen přehled nástrojů bytové politiky a hodnocení současné situace na trhu s bydlením, včetně vývoje dostupnosti bydlení. Analytická část identifikuje přetrvávající a nově vznikající hlavní problémy v oblasti bydlení a jejich řešení rozpracovává v návrhové části.

Základem návrhové části je formulace vize, která je definována jako dostupné, stabilní a udržitelné bydlení. Vize státní politiky bydlení je rozpracována do čtyř základních cílů, v jejichž rámci je definováno jedenáct opatření a z nich plynoucí jednotlivé úkoly. Opatření mají širokou působnost se zaměřením na podporu nájemního a družstevního segmentu bydlení. Důraz je kladen také na problematiku sociálního bydlení v institucionálním a fiskálním kontextu. Cílem koncepce je vytvářet podmínky k tomu, aby bydlení bylo pro občany kvalitní, finančně dostupné, respektovalo celoživotní cyklus bydlení, a to také za pomoci nových technologií výstavby a moderních přístupů. Součástí bytové politiky je také investiční podpora, která je orientována na zvyšování dostupnosti bydlení a na regeneraci stávajícího bytového fondu, včetně snižování jeho energetické náročnosti.

Návrhová část koncepce bydlení má následující členění:

- vize a její rozpracování do konkrétních cílů
- v rámci cílů jsou definována opatření, kterým bude věnována největší pozornost:
 - Opatření 1. Zavedení institucionálního a právního rámce sociálního bydlení
 - Opatření 2. Zlepšení financování sociálního bydlení
 - Opatření 3. Podpora bytového družstevnictví
 - Opatření 4. Zvýšení nabídky nájemních bytů a zvýšení jejich kvality
 - Opatření 5. Zlepšení legislativního prostředí
 - Opatření 6. Zajištění sběru a analýzy dat a informačních toků
 - Opatření 7. Celoživotní bydlení – univerzální design
 - Opatření 8. Komplexní revitalizace obytných celků
 - Opatření 9. Využívání nástrojů územního plánování na podporu cenově dostupného bydlení a zrychlení výstavby
 - Opatření 10. Snižování energetické náročnosti budov a adaptace bydlení na klimatickou změnu
 - Opatření 11. Využívání moderních technologií výstavby
- formulování konkrétních úkolů se stanovením odpovědnosti jednotlivých institucí a předběžných termínů pro jejich splnění včetně odhadované finanční náročnosti jednotlivých úkolů, které jsou koncipovány na pětileté období.

Okruh č. 5: Definujte dostupné nájemní bydlení. Uved'te, kde je definice dostupného nájemního bydlení legislativně ukotvena.

Informační zdroje:

- Zákon č. 211/2000 Sb. ze dne 21. června 2000 o Státním fondu podpory investic, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 126/2024 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu podpory investic, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 272/2024 Sb., vyhláška o stanovení postupu pro výpočet nákladového nájemného pro dostupné nájemní bydlení (také vyhláška o nákladovém nájemném)

Definici dostupného nájemního bydlení obsahuje novela zákona o Státním fondu podpory investic přijatá v dubnu 2024. Podle § 11a zákona o Státním fondu podpory investic se dostupným nájemním bydlením rozumí nájem bytu za dostupné nájemné.

Cílové skupiny dostupného nájemního bydlení jsou:

- **Osoby s nižšími příjmy** – příjem do 8. příjmového decilu všech domácností, a současně členové domácností nejsou vlastníky nemovitosti
- nebo
- **Mladí lidé do 35 let** – členové domácnosti dosáhli jednotlivě věku nejvýše 35 let + příjem do 9. příjmového decilu všech domácností, a současně členové domácností nejsou vlastníky nemovitosti
- nebo
- **Veřejně prospěšné profese** – činnost v oborech zdravotnictví, školství, zajišťování veřejné bezpečnosti, integrovaného záchranného systému, poskytování sociálních služeb nebo výkonu veřejné správy, a současně členové domácností nejsou vlastníky nemovitosti v daném kraji
- nebo
- **Oběti domácího násilí**

Dostupné nájemné v dostupném bydlení nesmí přesáhnout 90 % tržního nájemného. V případě, že je poskytovatelem dostupného nájemního bydlení kraj, obec anebo právnická osoba jimi založená, se výše dostupného nájemného odvíjí od nákladů na pořízení a provoz bydlení (tzv. nákladové nájemné), přičemž nesmí překročit výši tržního nájemného v dané lokalitě.

Tržním nájemným (pojem, který legislativa nezná) se rozumí buď tzv. srovnatelné nájemné obvyklé v daném místě, nebo tzv. obvyklé nájemné obdobných bytů v daném místě. Výše obvyklého nájemného se řídí cenovými mapami Ministerstva financí. Výše srovnatelného nájemného je stanovena na základě posudku. Investor má na výběr, jakým z daných výší nájemného se bude řídit, pakliže např. podmínky programu, který podmiňuje pronájem za dostupné nájemné, nestanoví jinak.

Nákladovým nájemným se rozumí takové nájemné, které pokrývá

- 1) náklady spojené s přípravou výstavby nebo pořízení dostupných bytů (např. architektonické studie)
- 2) náklady spojené s výstavbou nebo pořízením dostupných bytů (např. pozemek, stavební náklady)
- 3) náklady spojené s provozem dostupných bytů (např. údržba společných prostor, opravy)
- 4) ostatní náklady celoživotního cyklu (např. větší oprava střechy, zateplení).

V praxi to většinou znamená, že nákladové nájemné je součet anuitní (tj. konstantní) splátky úvěrů na náklady podle bodů (1) a (2), rozpočítané na m² podlahové plochy bytů a předem stanovené částky na m², která podle uvážení investora bude dostatečná k pokrytí nákladů dle (3) a (4) v průběhu životnosti projektu. Tento součet se pak dále násobí dvěma koeficienty, viz příloha 1 vyhlášky o nákladovém nájemném.

Roční nájemné se může zvýšit jen o inflaci, maximálně ale o pevně stanovený strop 4 %.

Nájemní smlouva, které předmětem je poskytování dostupného nájemního bydlení se uzavírá na dobu určitou, a to minimálně na jeden rok a maximálně na dva roky. Navazující smlouvy jsou vždy na dva roky.

K prodloužení smlouvy stačí splnit alespoň jedno z kritérií (věk, profese, výše příjmu). V případě,

že kritéria nájemník nadále nesplňuje, má půl roku na hledání jiného bydlení.

V případě seniorů (starších 70 let) je možná i delší doba nájemní smlouvy anebo nájemní smlouva na dobu neurčitou.

Oběti domácího násilí mají stanovenou dobu pronájmu na tři roky.

Dostupné nájemní bydlení představuje finančně dostupné a stabilní bydlení s jasně definovanými pravidly pro střední třídu, mladé lidi, veřejně prospěšné profese a oběti domácího násilí. Přínosem je jistá smlouva a předvídatelné zvyšování nájmu. Dostupné bydlení pro veřejně prospěšné profese podpoří mobilitu pracovníků vykonávajících tyto profese v regionech.

Okruh č. 6: Uvedte, kde je upravena výpověď z nájmu bytu jako jeden ze způsobů skončení nájmu bytu. Blíže specifikujte možnosti výpovědi pronajímatelem.

Informační zdroje:

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Bydlení v nájemním bytě se řídí úpravou nájmu podle občanského zákoníku (ustanovení o nájmu bytu v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Nájem je jeden z klasických institutů soukromého práva. Nájem bytu je jednou ze zvláštních forem nájmu. Účelem nájmu bytu je přenechání individuálně určené věci - bytu k užívání nájemci za úplat. Jedná se zásadně o vztah dočasný (přestože jej lze sjednat na dobu určitou i neurčitou) a úplatný. Subjekty právního vztahu nájmu bytu jsou pronajímatel a nájemce, jejichž vzájemná práva a povinnosti tvoří obsah právního vztahu nájmu bytu. V nájemním bytě osoba uzavírá s pronajímatelem písemnou nájemní smlouvu podle občanského zákoníku Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu jsou obsažena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ustanovení § 2235 až § 2301. Na nájem bytu se neváže poskytování žádných sociálních služeb.

Vedle dohody o zániku nájmu bytu je nejčastějším způsobem ukončení nájmu výpověď z nájmu bytu. Výpověď může dát jak pronajímatel, tak nájemce, v obou případech musí být písemná a musí být doručena druhé straně. Výpovědní doba pak běží od prvního dne kalendářního měsíce následujícího poté, co výpověď došla druhé straně. Nájemce může dát výpověď z nájmu sjednaného na dobu neurčitou kdykoliv i bez uvedení důvodů v tříměsíční výpovědní době, není-li sjednána výpovědní doba jiná. Pronajímatel může vypovědět nájem na dobu určitou nebo neurčitou v tříměsíční výpovědní době pouze z důvodů uvedených v zákoně, především poruší-li nájemce hrubě svou povinnost vyplývající z nájmu, ale také v případě, že potřebuje byt užívat sám, případně jeho příbuzní nebo rozvedený manžel. Při zvláště závažném porušení povinnosti nájemcem bytu může pronajímatel dát výpověď i bez výpovědní doby (např. při neplacení nájemného).

Úhrada za užívání nájemního bytu se platí ve formě nájemného, jehož výše se sjednává smluvně. Kromě nájemného je nájemce bytu povinen hradit také služby spojené s užíváním bytu. Mezi tyto služby patří např. výtah, dodávka vody, tepla, elektřiny.

Občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb., upravuje skončení nájmu v ustanoveních § 2285 a následujících. Zákon vyžaduje pro výpověď z nájmu písemnou formu. Výpovědní důvod musí být ve výpovědi uveden, aby mohlo být případně přezkoumáno, zda je výpověď oprávněná. Další podmínkou je, že výpověď musí být doručena druhé smluvní straně. Výpovědní doba běží od prvního dne kalendářního měsíce následujícího poté, co výpověď došla druhé straně. Pokud vypovídá nájem pronajímatel, je povinen nájemce poučit o jeho právu vznést proti výpovědi námitky a navrhnout přezkoumání oprávněnosti výpovědi soudem, jinak je výpověď neplatná.

Výpovědní důvody, pro které může vypovědět nájem pronajímatel jsou uvedeny v občanském zákoníku a lze je rozdělit do několika skupin. Nad rámec občanského zákoníku nelze v nájemní smlouvě sjednat žádný další výpovědní důvod.

Podle ustanovení § 2288 odst. 1 může pronajímatel vypovědět nájem na dobu určitou nebo dobu neurčitou v tříměsíční výpovědní době:

- a) poruší-li nájemce hrubě svou povinnost vyplývající z nájmu,
- b) je-li nájemce odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný na pronajímateli nebo členu jeho domácnosti nebo na osobě, která bydlí v domě, kde je nájemcův byt, nebo proti cizímu majetku, který se v tomto domě nachází,
- c) má-li být byt vyklizen, protože je z důvodu veřejného zájmu potřebné s bytem nebo domem, ve kterém se byt nachází, naložit tak, že byt nebude možné vůbec užívat, nebo
- d) je-li tu jiný obdobně závažný důvod pro vypovězení nájmu.

Definici hrubého porušení povinností nájemce vyplývajících z nájmu občanský zákoník bohužel neobsahuje. Vždy však musí jít o porušení povinností daných zákonem. Zákon přímo uvádí jako hrubé

porušení povinností pouze dání bytu do podnájmu bez souhlasu pronajímatele.

Podle ustanovení § 2288 odst. 2 může pronajímatel vypovědět nájem na dobu neurčitou v tříměsíční výpovědní době také v případech, že:

a) má být byt užíván pronajímatelem, nebo jeho manželem, který hodlá opustit rodinnou domácnost a byl podán návrh na rozvod manželství, nebo manželství bylo již rozvedeno,

b) potřebuje pronajímatel byt pro svého příbuzného nebo pro příbuzného svého manžela v přímé linii nebo ve vedlejší linii v druhém stupni.

Zákon dále stanoví v ustanovení § 2291 výpovědní důvody při porušení povinnosti nájemce bez výpovědní doby.

Pronajímatel má právo vypovědět nájem bez výpovědní doby, poruší-li nájemce svou povinnost zvlášť závažným způsobem. Zákon zároveň demonstrativně uvádí, že za porušení povinnosti zvlášť závažným způsobem se považuje například nezaplacení nájemného a nákladů za služby za dobu alespoň tří měsíců, poškozování bytu nebo domu závažným nebo nenapravitelným způsobem, způsobování závažných škod nebo obtíží pronajímateli nebo osobám, které v domě bydlí, užívání bytu jiným způsobem nebo k jinému účelu, než bylo ujednáno. Pronajímatel musí v těchto případech nájemce nejdříve vyzvat, aby v přiměřené době odstranil své závadné chování nebo odstranil protiprávní stav, teprve poté může dát výpověď, jinak se k výpovědi nepřihlíží. K výpovědi se nebude přihlížet také tehdy, nebude-li v ní uvedeno, v čem je spatřováno zvlášť závažné porušení nájemcovy povinnosti. Při uplatnění výpovědi z nájmu pro zvlášť závažné porušení povinností nájemcem má pronajímatel právo požadovat, aby nájemce byt odevzdal bez zbytečného odkladu, nejpozději však do jednoho měsíce od skončení nájmu. U výpovědi pronajímatele bez výpovědní doby není rozhodující, zda byl nájem sjednán na dobu určitou nebo neurčitou. Podle § 2231 odst. 2 musí být výpověď, která může být dána bez výpovědní doby, stejně jako v předešlých případech odůvodněna.

ČÁST REGIONÁLNÍ ROZVOJ

7 Jaké jsou klíčové právní předpisy pro oblast regionálního rozvoje v ČR? Jací jsou klíčoví aktéři v regionálním rozvoji v ČR? Jaké jsou hlavní nástroje podpory regionálního rozvoje v ČR?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Jaké jsou klíčové právní předpisy pro oblast regionálního rozvoje?

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, označovaný také jako kompetenční zákon, upravuje působnost jednotlivých ústředních orgánů státní správy. Působnost ministerstva pro místní rozvoj je upravena v § 14 zákona, kde je stanovena působnost ministerstva v oblasti regionálního rozvoje a kde upraveny další činnosti ministerstva v této oblasti.

„§ 14

- (1) **Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky**, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.
- (2) Ministerstvo pro místní rozvoj
 - a) spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu,
 - b) **koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností, pokud tyto prostředky přímo nespravuje.**
- (3) **Ministerstvo pro místní rozvoj zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením.**
- (4) **Ministerstvo pro místní rozvoj zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur."**

Téma podpory regionálního rozvoje je upraveno **v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje**, ve znění pozdějších předpisů.

- ✓ **Cílem podpory regionálního rozvoje** je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů (§ 3 odst. 1 cit. zákona).
- ✓ **Oblasti (věcné zaměření) podpory regionálního rozvoje** na úrovni České republiky podrobněji vymezí strategie regionálního rozvoje České republiky a na úrovni kraje strategie rozvoje územního obvodu kraje (§ 3 odst. 2 cit. zákona).

- ✓ **Podpora regionálního rozvoje** se odráží především v přípravě a realizaci **strategie regionálního rozvoje ČR**.
- ✓ Strategie regionálního rozvoje České republiky se zpracovává na období 7 let, které se shoduje s programovým obdobím Evropské unie.

Dle § 4 cit. zákona Ministerstvo ve spolupráci s ostatními dotčenými ústředními orgány státní správy určí regiony, např. jednotlivé správní obvody ORP, nebo konkrétní obce, jejichž podpora je specifická. Tyto regiony jsou označovány jako tzv. státem podporované regiony. Seznam či přehled těchto regionů se stanovuje usnesením vlády.

Strategie regionálního rozvoje (podle § 6 cit. zákona) obsahuje:

- a) analyzuje stav regionálního rozvoje,
- b) stanoví republikové priority a strategické cíle regionální politiky pro zajištění dynamického a vyváženého rozvoje území,
- c) stanoví podklady pro vymezení priorit podpory regionálního rozvoje prostřednictvím fondů Evropské unie,
- d) stanoví podmínky pro vymezení státem podporovaných regionů,
- e) vymezuje nástroje k realizaci stanovených priorit a cílů,
- f) stanoví zaměření programu regionálního rozvoje Ministerstva,
- g) vymezuje úkoly ostatních dotčených ústředních správních úřadů k zabezpečení realizace stanovených priorit a cílů,
- h) stanoví způsob sledování a vyhodnocování účinnosti Strategie regionálního rozvoje,
- i) obsahuje doporučení krajům pro zaměření jejich rozvoje.

Právní předpisy upravující působnost krajů a obcí

zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

Zákon o obcích upravuje působnost obcí. V oblasti regionálního rozvoje do samostatné působnosti obce a do pravomoci zastupitelstva patří mimo jiné i schvalovat program rozvoje obce (§ 84.).

zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon o krajích upravuje působnost kraje. V oblasti regionálního rozvoje do samostatné působnosti kraje a do pravomoci zastupitelstva patří mimo jiné také (§ 35):

- koordinovat rozvoj územního obvodu,
- schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů,
- zajišťovat realizaci strategie rozvoje územního obvodu kraje a kontrolovat její plnění.

zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o hlavním městě Praze upravuje působnost hl. města a městských částí.

1 Jací jsou klíčoví aktéři v regionálním rozvoji v ČR?

Klíčovými aktéry, kteří se podílejí na regionálním rozvoji České republiky, jsou dotčené ústřední orgány státní správy, organizace s celostátní působností a další platformy a uskupení přispívající k regionálnímu rozvoji.

Ústřední orgány státní správy, jejichž působnost je primárně založena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů), tvoří institucionální páteř podpory regionálního rozvoje.

Z úpravy obsažené v uvedeném kompetenčním zákoně vychází níže uvedený přehled působností.

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování regionální politiky státu, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností (pokud tyto prostředky přímo nespravuje), zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením, zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur.

Působnost Ministerstva pro místní rozvoj v oblasti regionálního rozvoje je podrobněji upravena samostatným zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

S podporou regionálního rozvoje souvisí i další působnosti Ministerstva pro místní rozvoj v oblastech politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.

Ministerstvo vnitra plní koordinační úlohu v oblasti organizace a výkonu veřejné správy, je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro územní členění státu, volby do zastupitelstev územní samosprávy, oblast informačních systémů veřejné správy, zajišťuje komunikační síť pro územní orgány státní správy.

Ministerstvo financí je především ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet (jehož prostřednictvím získávají finanční zdroje územně správní celky - obce a kraje), daně, finanční hospodaření, finanční kontrolu, přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, účetnictví, audit.

Ministerstvo zdravotnictví je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby a ochranu veřejného zdraví.

Ministerstvo práce a sociálních věcí je ústředním orgánem státní správy pro sociální péči, péči o rodinu a děti, péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku.

Ministerstvo životního prostředí je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí, je ústředním orgánem státní správy pro ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod, pro ochranu přírody a krajiny, pro odpadové hospodářství a pro posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí.

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy lesů a pro vodní hospodářství.

Ministerstvo dopravy je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy.

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky.

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro správu vojenských újezdů.

Organizace s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou regionálního rozvoje

Asociace krajů České republiky (AK ČR) je otevřenou zájmovou nestrannou a nevládní právnickou osobou založenou jako zájmové sdružení právnických osob podle § 27 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a § 28 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Cílem Asociace je zejména hájit společné zájmy a práva krajů sdružených v Asociaci v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy, hájit a prosazovat společné zájmy krajů v procesu přípravy vstupu České republiky do Evropské unie a tyto zájmy hájit a prosazovat i po vstupu České republiky do Evropské unie, vytvářet podmínky pro řešení problémů a otázek společných pro členy Asociace, podílet se na vytváření podmínek pro vzdělávání členů zastupitelstev krajů, zaměstnanců krajů zařazených do krajských úřadů a zaměstnanců organizací zřizovaných kraji a pomáhat krajům při jejich zahraničních aktivitách.

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) je otevřenou, zájmovou, nestrannou a nevládní organizací (s právní formou spolku), jejímž cílem je hájení společných zájmů a práv obcí sdružených ve Svazu v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy a vytváření podmínek pro řešení problémů a otázek společných pro členy Svazu.

Sdružení místních samospráv České republiky, z. s. (SMS ČR) je nevládní apolitickou organizací s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Základní cíle sdružení jsou hájení společných zájmů práv obcí a měst, sdružených ve Sdružení, podle principů a pravidel, jejichž ochranu Sdružení zajišťuje, poskytnutí platformy obcím a městům pro řešení problémů a otázek, které se dotýkají samospráv, a pro spolupráci s nevládním (neziskovým) sektorem.

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. (NS MAS) je společenstvím sdružující organizačně samostatné právnické osoby - místní akční skupiny - pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje - metody LEADER ve prospěch venkova na území České republiky.

Další platformy a uskupení

Národní stálá konference (NSK) je platformou bez právní osobnosti, která byla založena za účelem koordinace naplňování územní dimenze fondů EU (sladění územních potřeb a tematického zaměření programů). Zároveň se jedná o platformu pro prosazování partnerského přístupu.

Členy NSK jsou zástupci MMR, řídicích orgánů programů a další ministerstev, zástupci regionálních stálých konferencí (viz dále), zástupci organizací s celostátní působností v oblasti regionálního rozvoje, zástupce jednotlivých nositelů ITI, zástupci krajských sítí MAS.

Činnost NSK je upravena statutem a jednacím řádem.

NSK přispívá k:

- zajištění vzájemné provázanosti a koordinace státu a regionů (územních partnerů) při implementaci územní dimenze a realizaci Dohody o partnerství a programů spolufinancovaných z fondů EU,
- diskuzi o souladu potřeb definovaných regionálními stálými konferencemi v regionálních akčních plánech a jejich reálným naplňováním prostřednictvím fondů EU či národních dotačních titulů,
- diskuzi o míře naplňování dokumentu „Územní dimenze v operačních programech“ a jeho zohledňování řídicími orgány jednotlivých operačních programů.¹

Regionální stálá konference (RSK) je zřízena na principech partnerství s územní působností v jednotlivých krajích ČR. Celkem tedy působí 13 RSK.

Činnost RSK je upravena statutem a jednacím řádem.

Členy RSK jsou významní aktéři z řad samosprávných celků, podnikatelských subjektů, zástupce krajské sítě MAS, akademické sféry a neziskových organizací zaměřených na činnost v dané tematické oblasti.

Zaměření činnosti RSK:

- podílí se na realizaci územní dimenze prostřednictvím regionálních akčních plánů (RAP), včetně části vztahující se k financování z fondů EU, iniciuje, sleduje a podporuje absorpční kapacitu regionu,
- projednává a doporučuje územní a věcné zaměření výzev a sladění jejich harmonogramu a projednává návrhy předložené svými členy směřující k naplnění územní dimenze, které následně komunikuje prostřednictvím svého zástupce v NSK,
- RSK prostřednictvím NSK a MMR zpracovává podklady pro rozhodování a řízení na úrovni řídicích orgánů na základě jejich požadavku, koordinuje aktivity v rámci svého území a každoročně předkládá Zprávu o hodnocení plnění RAP,
- zřizuje pracovní skupiny pro stěžejní tematické oblasti daného regionu,
- je zapojena i do procesů mimo implementaci fondů EU, podílela se například na hodnocení projektů financovaných z národního plánu obnovy.

Ustavení **Vládního výboru pro regionální politiku** je reakcí na skutečnost, že k realizaci regionální politiky přispívají v zásadě všechny resorty, aniž by však doposud uspokojivě fungovala koordinace resortních politik ve vztahu k plnění cílů regionální politiky a hodnocení dopadů těchto politik z pohledu konvergence regionů a jejich vnitřní soudržnosti. Výbor byl zřízen usnesením vlády České republiky ze dne 6. prosince 2023 č. 934, jeho činnost je upravena statutem a jednacím řádem.

Výbor si klade za cíl identifikovat politiky státu s regionální dimenzí a koordinovat jejich provádění a zpětně je také hodnotit. Výsledkem práce vládního Výboru pro regionální politiku je sladění příspěvku sektorových politik k plnění cílů regionální politiky státu. Bude se tak dít prostřednictvím doporučení k jednotlivým politikám a novým či upravovaným zákonným normám tak, aby jejich dopady posilovaly regionální soudržnost, což bude také pravidelně vyhodnocováno s ohledem na plnění strategických cílů stanovených v dokumentech pro oblast regionální politiky. Výbor se dále zabývá financováním regionálního rozvoje, provádí metodickou koordinaci (např. hodnocení územních dopadů, tzv. TIA),

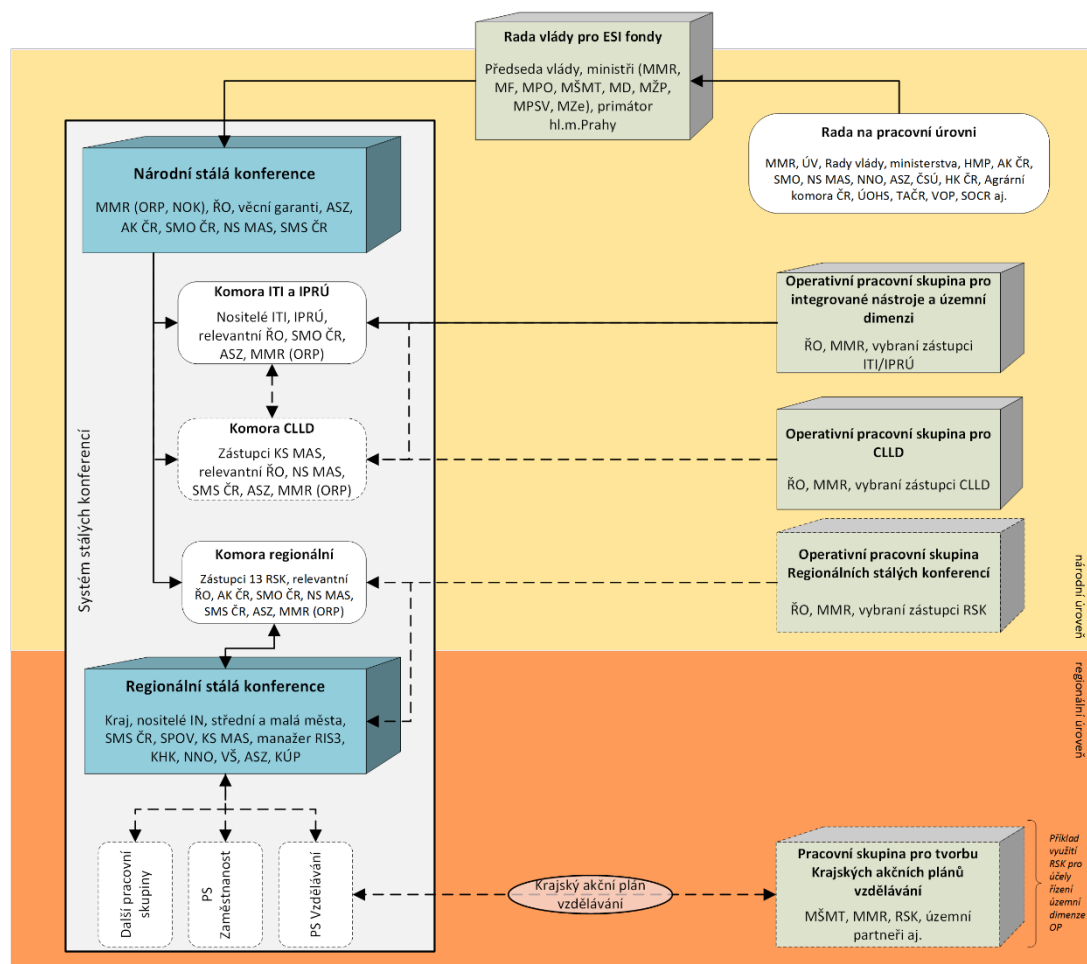
¹ V programovém období 2014–2020 byl základním dokumentem pro uplatňování principu územní dimenze „Národní dokument územní dimenze“ (NDÚD). V programovém období 2021+ se obdobný dokument nazývá „Územní dimenze v operačních programech 2021+“.

zabývá se specifickými úrovněmi regionální politiky (např. rozvoj venkova, urbánní politika, hospodářsky a sociálně ohrožená území) atd.

Výbor je úzce provázán s existujícími platformami, především pro oblast politiky soudržnosti EU, které slouží k formalizovanému dialogu mezi centrálními orgány a územními partnery (např. Národní stálá konference, platformy pro přípravu a realizaci politiky soudržnosti).

Schéma řízení územní dimenze

Schéma řízení územní dimenze

Obr. Schéma řízení územní dimenze.

Zdroj: webové stránky územní dimenze, <https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/stale-konference/nsk>

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů;

- webové stránky MMR, regionální politika;
- webové stránky územní dimenze, www.uzemnidimenze.cz;
- webová stránka <https://mmr.gov.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/vybor-pro-regionalni-politiku>;
- webové stránky uváděných organizací s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou regionálního rozvoje.

2 Jaké jsou hlavní nástroje podpory regionálního rozvoje v ČR?

Hlavními nástroji regionální politiky jsou strategie regionálního rozvoje České republiky, programy podpory financované z fondů EU a národní podpůrné programy.

Nástroje regionální politiky můžeme dělit na koncepční a finanční.

2.1

Koncepční nástroje

Strategie regionálního rozvoje České republiky je stěžejní dokument, který vymezuje oblasti podpory na úrovni České republiky. Na úrovni kraje je tímto dokumentem **strategie rozvoje územního obvodu kraje**.

V současné době je platná Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021+, <http://www.srr21.cz/>

Podle § 6 zákona č. 248/2000 Sb. strategie regionálního rozvoje České republiky zejména

- analyzuje stav regionálního rozvoje,*
- stanoví republikové priority a strategické cíle regionální politiky pro zajištění dynamického a vyváženého rozvoje území,*
- stanoví podklady pro vymezení priorit podpory regionálního rozvoje prostřednictvím fondů Evropské unie,*
- stanoví podmínky pro vymezení státem podporovaných regionů,*
- vymezuje nástroje k realizaci stanovených priorit a cílů,*
- stanoví zaměření programu regionálního rozvoje Ministerstva,*
- vymezuje úkoly ostatních dotčených ústředních správních úřadů k zabezpečení realizace stanovených priorit a cílů,*
- stanoví způsob sledování a vyhodnocování účinnosti Strategie regionálního rozvoje,*
- obsahuje doporučení krajům pro zaměření jejich rozvoje.*

Finanční nástroje

2.2 **Regionální rozvoj** je v českých podmínkách na **národní úrovni** finančně zajištěn především fondy Evropské unie, dále pak národními podpůrnými nástroji realizujícími regionální politiku státu a implicitními dopady ostatních národních politik na regiony. **Na regionální a lokální úrovni** je regionální rozvoj finančně podpořen formou dotačních programů a titulů.

Nejvýznamnějším finančním nástrojem na realizaci regionální politiky jsou aktuálně fondy EU (minimálně do roku 2027), které v období 2021-2027 přinášejí bezmála cca 100 miliard Kč ročně.

Územní dimenze v operačních programech

*Způsob, jak uplatnit územní dimenzi v programech financovaných z fondů EU v souladu se specifiky jednotlivých regionů v ekonomické, sociální i environmentální oblasti byl pro programové období 2021–2027, je upraven v dokumentu **Územní dimenze v operačních programech 2021+ (ÚDOP)**. Opírá se o ustanovení relevantní evropské legislativy pro politiku soudržnosti v programovém období 2021–2027. ÚDOP je nástupcem Národního dokumentu k územní dimenzi implementovaného v programovém období 2014–2020.*

Přestože je ÚDOP relevantní pouze pro fondy EU, způsoby uplatnění územní dimenze jsou obecně platnými principy využívanými i v kontextu implementace strategických dokumentů a podpůrných nástrojů financovaných z evropských i národních zdrojů – například Národního programu reform, Národního plánu obnovy či Modernizačního fondu, ale i podpůrných titulů jednotlivých ministerstev.

Gestorem národní regionální politiky je Ministerstvo pro místní rozvoj. Podpůrné dotační programy v gesci Ministerstva jsou aktuálně následující:

1. Program obnovy a rozvoje regionů (PORR)

Program Podpora obnovy a rozvoje regionů je komplexním programem obnovy poškozené nebo zničené infrastruktury, primárně infrastruktury územních samosprávných celků, zahrnující rovněž intervence charakteru pilotních rozvojových impulsů/akcí pro regiony České republiky.

Program v sobě integruje aktivity, které byly v minulosti podporovány v rámci samostatných programů regionálního rozvoje a cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj:

- 11792 – *Obnova obecního a krajského majetku po živelních pohromách,*
- 11776 – *ŽIVEL – Pomoc v nouzi,*
- 11773 – *ŽIVEL,*
- 11782 – *Podpora rozvoje regionů 2019+,*
- 11772 – *Národní program podpory cestovního ruchu v regionech.*

Bohaté zkušenosti s realizací výše uvedených programů, ale i programů, které jim předcházely v ještě dávnější minulosti, vedly Ministerstvo pro místní rozvoj ke spojení předmětu podpory daných programů pod jeden komplexní program Podpora obnovy a rozvoje regionů.

Tento program je zaměřen primárně na obnovu/rekonstrukce/opravy infrastruktury v regionech ČR, a to:

- a) *Infrastruktury, která byla poškozena nebo zničena působením krátkodobých a intenzivních živelních pohrom. Na tyto aktivity se zaměřují primárně podprogramy řady "ŽIVLŮ":*
 - *ŽIVEL 1 – Obnova obecního a krajského majetku po krizových stavech,*
 - *ŽIVEL 2 – Obnova obecního a krajského majetku,*
 - *ŽIVEL 3 – Obnova bydlení (SFPI),*
 - *ŽIVEL 4 – Pomoc v nouzi – Nouzové prostory.*

Z působností MMR daných kompetenčním zákonem vyplývá, že v rámci státní pomoci při obnově území postiženého živelní pohromou, má MMR v rámci regionální politiky zajišťovat obnovu majetku obcí a krajů, kterými územní samosprávné celky zajišťují plnění svých základních funkcí. K tomuto účelu poslouží zejména podprogramy ŽIVEL 1 – Obnova obecního a krajského majetku po krizových stavech

a ŽIVEL 2 – Obnova obecního a krajského majetku. Podpora obnovy výše uvedeného typu majetku bude však možná i přes podprogramy jako Podpora obnovy a rozvoje venkova nebo Podpora obcí s 3001 – 10 000 obyvateli. V rámci odpovědnosti za politiku bydlení zajistí MMR obnovu obydlení poškozených živelními pohromami přes podprogram ŽIVEL 3 – Obnova bydlení (SFPI). Do gesce MMR spadá také oblast Cestovního ruchu. Prostřednictvím programu bude možné podpořit obnovu veřejné infrastruktury CR v majetku obcí a krajů postiženou dopady živlu (podprogram ŽIVEL 1 a ŽIVEL 2) nebo oživení cestovního ruchu v regionech ČR prostřednictvím podprogramu Oživení cestovního ruchu podporou infrastruktury CR. Podprogram ŽIVEL 4 – Pomoc v nouzi – Nouzové prostory je určen pro podporu vytvoření prostor pro nouzové ubytování osob a realizaci vzdělávacích, příp. dalších aktivit vykonávaných ve veřejném (obecném) zájmu (viz odpovědnost MMR za regionální a bytovou politiku).

- b) Sekundárně je program zaměřen na podporu rozvojových impulzů, a to zejména v územích ČR, které zaostávají z ekonomického a/nebo sociálního hlediska, v oblasti cestovního ruchu pak na celé území ČR. K podpoře aktivity tohoto typu jsou zcela nebo částečně určeny zejména tyto podprogramy:
- Podpora obnovy a rozvoje venkova,
 - Cílem je zejména stabilizace území (zajištění základní infrastruktury obcí).
 - Podpora obcí s 3001 – 10 000 obyvateli,
 - Cílem je zejména stabilizace území (zajištění základní infrastruktury obcí).
 - Podpora chytrých měst, obcí a regionů,
 - Cílem je zejména poskytnout rozvojové impulzy, a to prostřednictvím podpory pilotních iniciativ.
 - Vesnice roku,
 - Cílem je motivace / ocenění obcí, které obdržely ocenění v soutěži Vesnice roku.
 - Podpora rozvoje hospodářsky a sociálně ohrožených území,
 - Cílem je zvýšení investiční připravenosti a absorpční kapacity obcí nacházejících se v hospodářsky a sociálně ohrožených územích (stabilizace i rozvoj hospodářsky a sociálně ohrožených území)
 - Podpora vládou doporučených projektů v oblasti rozvoje regionů,
 - Cílem je podpora projektů v závislosti na konkrétním usnesení vlády.
 - Oživení cestovního ruchu podporou infrastruktury Cestovního ruchu (dále také „CR“).

2. Podpora pro odstraňování bariér v budovách

Cílem programu je zajistit podporu investičních a neinvestičních záměrů při odstraňování bariér v budovách městských a obecních úřadů a v budovách s pečovatelskou službou náležících do komplexních řetězců bezbariérových tras obcí a měst.

3. Podpora revitalizace území

Program je zaměřen na demolice budov (dříve využívaných k bydlení, ubytování, rekreaci nebo dříve sloužících jako občanská vybavenost) v obcích s rizikem vzniku sociálně vyloučené lokality. Cílem podprogramu je připravit území tak, aby jej bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce a zamezit tak vzniku oblastí se sociální segregací.

Žadatelem je obec nebo kraj.

Všechny **kraje** jsou povinny podporovat poskytování sociálních služeb (od roku 2015, kdy tato povinnost přešla ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí). Některé dotační tituly jsou specifické dle potřeb kraje, v prostředí Moravskoslezského kraje například na podporu technických atraktivit.

Na **lokální úrovni** disponují dotačními tituly zejména větší města. Dotace jsou zaměřeny na podporu aktivit v oblasti kultury, sportu, sociálních služeb, památkové péče i životního prostředí (např. ekologická výchova). Některá města podporují prostřednictvím dotačních titulů rovněž aktivity s vyšší přidanou hodnotou, např. podporu inovací formou inovačních voucherů.

Programy, které spravuje Státní fond podpory investic (SFPI)

V současné době jsou vyhlášené tyto programy:

1. Nájemní bydlení

Úvěrově-dotační program na vybudování nájemních bytů. Program je určen na vznik nových bytů či rekonstrukci bytů, které nejsou způsobilé k bydlení. Žadatelem jakákoliv právnická osoba.

2. Dostupné nájemní bydlení

Úvěrově-dotační program na vybudování dostupných nájemních bytů. Program je určen na výstavbu, kterou vznikne dostupný nájemní byt nebo bytový dům s dostupnými nájemními byty nebo na pořízení dostupného nájemního bytu nebo bytového domu s dostupnými nájemními byty. Program je spolufinancován z Nástroje pro oživení a odolnost v rámci Národního plánu obnovy.

3. Brownfiedy NPO

Dotační program, jehož cílem je revitalizovat území typu brownfield zejména ve vlastnictví obcí a krajů. Z programu je možné financovat odstranění zchátralých a ke svému účelu nevyužívaných staveb, výstavbu staveb nových nebo rekonstrukce staveb, kdy stavby musí sloužit veřejnému zájmu jako občanské vybavení (škola, kulturní centrum, obecní úřad, sportovní centrum apod.), nebo úprava území (formou zalesnění). Program je spolufinancován z Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) a je realizován v rámci Národního plánu obnovy.

Některé další již ukončené programy v působnosti SFPI:

Nájemní byty

- úvěrový program na výstavbu nájemních bytů a domů či na přestavbu budov pro vymezenou skupinu obyvatel (senioři 65+, zdravotně či příjmově vymezené osoby), zletilé osoby do 30 let a osoby, jejichž obydlí zničila živelní pohroma.

Výstavba pro obce

- dotačně-úvěrový program na pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů.

Vlastní bydlení

- úvěrový program na pořízení nebo modernizaci obydlí pro lidi do 40 let pečující o dítě do 15 let.

Zateplování

- úvěrový program na podporu energetické modernizace bytových domů. Program je součástí IROP pro specifický cíl 2.5 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení.

8 Jaký základní dokument stanovuje implementační rámec regionálního rozvoje v ČR? Uveďte jeho základní cíle.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, byl ve své základní podobě vyhlášen s účinností od 1. ledna 2001.

V § 3 odst. 2 se uvádí:

„(2) Oblasti podpory regionálního rozvoje na úrovni České republiky podrobněji vymezí strategie regionálního rozvoje České republiky a na úrovni kraje strategie rozvoje územního obvodu kraje.“

Strategie regionálního rozvoje (spolu s dokumenty stanovujícími rámec pomoci EU) je nástrojem koordinace financování regionální politiky státu podle zákona o podpoře regionálního rozvoje i ve smyslu § 14 odst. 2 písm. b) kompetenčního zákona. Nyní platná **Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+** (dále též „SRR ČR 2021+“) byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 4. listopadu 2019 č. 775.

Vymezení státem podporovaných regionů je prováděno usneseními vlády, aktuálně je schváleno usnesením ze dne 11. ledna 2021 č. 23, obdobně jako realizační dokument SRR ČR 2021 - Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2022.

Obecné požadavky na obsah SRR jsou rámcově upraveny v **§ 6 zákona č. 248/2000 Sb.**, o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní smyslem SRR 2021+ je identifikovat, ve kterých tematických oblastech je potřebný či žádoucí územně specifický přístup a definovat, jaké (odlišné) intervence by měly být realizovány v odlišných územních kontextech.

Geografické vymezení cílů SRR ČR 2021+.

Jednotlivé cíle (témata) se vzájemně prolínají, z logiky formulace problémů se nejedná o územně skladebné problémy, ale o problémy vzájemně se překrývající. Některá území (urbánní, venkovská) mohou spadat do více než jednoho cíle (tématu). Zároveň platí, že každé země je součástí alespoň jednoho cíle (tématu).

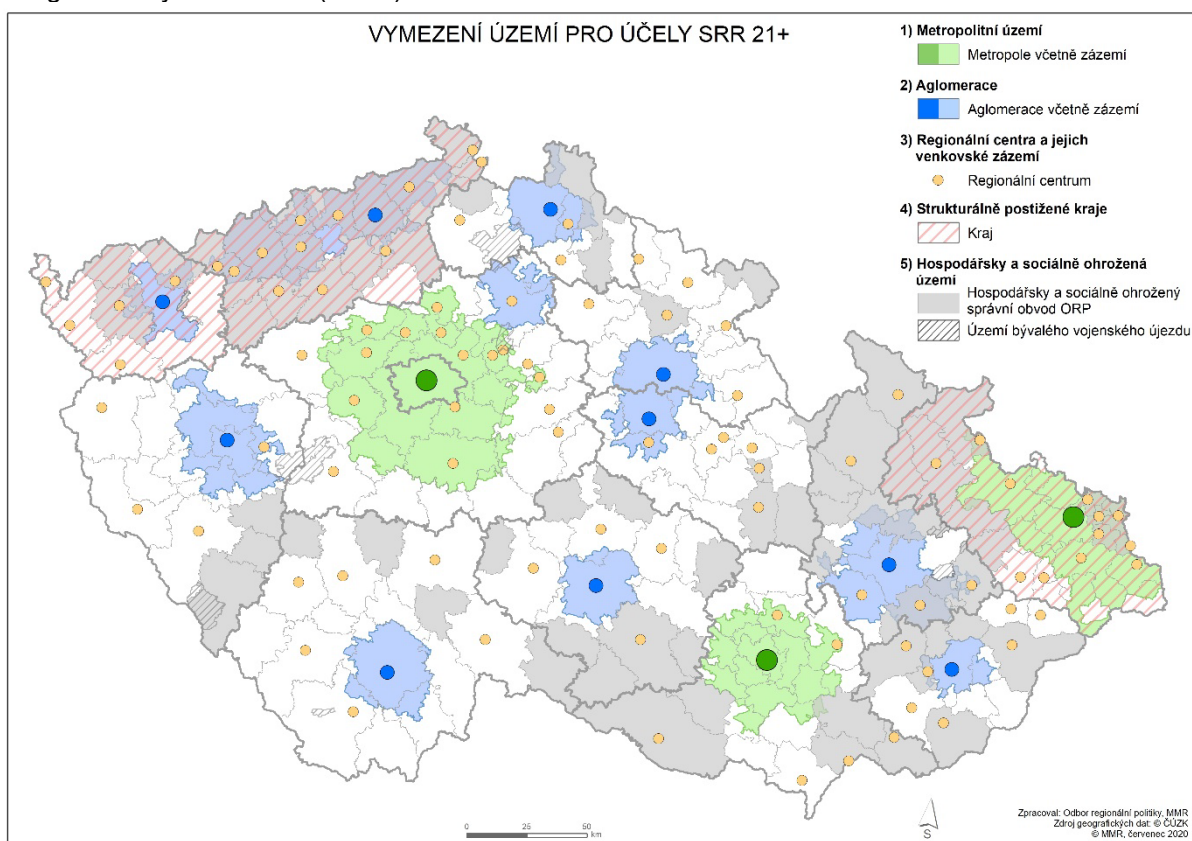
Tab. Geografické vymezení cílů (témat) SRR ČR 2021+

Cíle (témata)	Geografické vymezení
Metropolitní země	Pražské, Brněnské a Ostravské metropolitní území. Konkrétní vymezení metropolitního území je předmětem samostatného odborného úkolu.
Aglomerace	Ostatní krajská města a jejich zázemí. Konkrétní vymezení aglomerací je předmětem samostatného odborného úkolu.
Regionální centra a jejich venkovské zázemí	Regionálními centry jsou myšlena města definovaná v tabulce 3 a další regionální centra nižšího řádu vymezená kraji. Jejich zázemím je myšleno veškeré území nespádající do spádovaného území metropolitních území a aglomerací.

	Regionálními centry jsou i ta města, která jsou součástí metropolitního území, či aglomerace (např. Chrudim, Přerov, Jablonec nad Nisou). Spádové území těchto měst bude definováno.
Strukturálně postižené kraje	Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj, Karlovarský kraj.
Hospodářsky a sociálně ohrožená území	<p>Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) definované na základě stanovených indikátorů – (a) intenzita bytové výstavby, (b) hrubá míra celkového přírůstku, (c) index stáří, (d) podíl nezaměstnaných osob, (e) intenzita podnikatelské aktivity. Vymezeny byly správní obvody ORP, které vykazují nejhorší výsledky v těchto indikátorech a v nichž žije 25 % obyvatel Česka.</p> <p>Nad rámec správních obvodů ORP vymezených dle výše stanovených indikátorů jsou do této kategorie zařazena také správní území obcí zasahujících do bývalých vojenských újezdů.</p>

Zdroj: SRR ČR 2021+

Geografické vymezení cílů (témat) SRR ČR 2021+

Zdroj: SRR ČR 2021+

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro metropolitní území

- Rozvíjet kapacity vědy a výzkumu a podporovat příchod a setrvání talentů a špičkových vědeckých pracovníků
- Rozvíjet regionální inovační systém
- Zlepšit postavení a význam firem v rámci globálních sítí
- Lépe integrovat systém veřejné dopravy a rozvíjet městskou mobilitu
- Zkvalitnit napojení na evropské metropole
- Zlepšit dostupnost sociálních a zdravotních služeb, vzdělávání a služeb péče o děti
- Vytvořit podmínky pro dostupné bydlení a zkvalitnit sídlištní celky
- Zlepšit integraci cizinců na lokální úrovni
- Napomáhat rozvoji a využití kulturního a kreativního potenciálu
- Zajistit koordinovaný prostorový rozvoj
- Zlepšit mikroklimatické podmínky

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro aglomerace

- Účinněji využívat ekonomický potenciál aglomerací a rozvíjet vědeckovýzkumné základny
- Zajistit kvalitní dopravní spojení a obslužnost území pro osobní i nákladní dopravu
- Efektivněji řídit dopravu a přispět ke snížení jejích negativních vlivů
- Zajistit dostatečný rozsah sociálních a zdravotních služeb
- Zlepšit dostupnost vzdělávání, zajistit kvalitní vzdělávací infrastrukturu a infrastrukturu služeb péče o děti
- Zajistit dostatečnou kapacitu dostupných a sociálních bytů pro ohrožené skupiny obyvatelstva nebo osoby, které ztratily bydlení, a to mimo segregované a vyloučené lokality
- Napomáhat rozvoji a využití potenciálu aglomerací v oblasti kultury a cestovního ruchu
- Podporovat udržitelný prostorový rozvoj

- Zlepšit mikroklimatické podmínky

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro regionální centra a jejich venkovské zázemí

- Diverzifikovat ekonomické činnosti
- Zlepšit spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol
- Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele
- Revitalizovat brownfieldy
- Zlepšit dostupnost vysokorychlostního internetu
- Rozvíjet udržitelný cestovní ruch
- Lépe koordinovat dopravu v regionu
- Zlepšovat stav komunikací a železnic
- Obnovit a modernizovat infrastrukturu a vybavenost škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí a zajistit služby péče o děti
- Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí
- Zajistit adekvátní dostupnost terénních sociálních služeb a zlepšit dostupnost občanské vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvořit podmínky pro rozvoj komunitního života
- Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí
- Rozvíjet udržitelnou péči o krajinu a vodní zdroje, revitalizovat a podporovat samovolné zadržování vody v krajině tam, kde je to možné, a podporovat budování malých vodních nádrží
- Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny
- Zlepšit ovzduší ve venkovském zázemí regionálních center
- Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí
- Využít moderních systémů hospodaření v krajině a snížit negativní dopady intenzivního způsobu hospodaření v území
- Rozvíjet nové zdroje energie spočívající v obnovitelných zdrojích a úložných energiích
- Upravit přenosovou a distribuční soustavu a umožnit tak připojení nových zdrojů obnovitelné energie

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro strukturálně postižené kraje

Podpora rozvoje strukturálně postižených regionů je řešena v rámci Souhrnných akčních plánů Strategie hospodářské restrukturalizace (program RE:START), bližší informace naleznete na <http://www.restartregionu.cz>.

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro hospodářsky a sociálně ohrožená území

- Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky
- Podporovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic
- Usilovat o příchod vnějších investic
- Zajistit dobrou dopravní obslužnost
- Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami a předcházet jejich vzniku
- Rozvíjet komunitní život v obcích
- Zajistit občanskou vybavenost
- Omezit předčasné odchody ze vzdělávání na základním a středním stupni vzdělávání a podporovat žáky, kteří ze vzdělávání předčasně odešli

Podpora regionálního rozvoje na krajské úrovni je v zákoně o podpoře regionálního rozvoje upravena obecně, s respektováním samostatné působnosti kraje (úroveň NUTS 3) a s přihlédnutím k obecným požadavkům kladeným na strategické rozvojové dokumenty.

Na krajské úrovni je **podle § 12 zákona č. 248/2000 Sb.**, o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů vytvářena **strategie rozvoje územního obvodu kraje** (do nabytí účinnosti novely provedené zákonem č. 298/2015 byly vytvářeny **programy rozvoje kraje**):

„ § 12

(1) Strategie rozvoje územního obvodu kraje určuje ve stanoveném období zaměření a cíle rozvoje kraje zejména s ohledem na dynamický a vyvážený rozvoj kraje a jednotlivých částí jeho území a stanoví základní podmínky pro naplňování těchto cílů.

(2) Strategie rozvoje územního obvodu kraje zejména

- a) **analyzuje současný stav a očekávaný vývoj územního obvodu kraje,**
- b) **stanoví strategické cíle a priority rozvoje kraje a nástroje regionální politiky pro zajištění dynamického a vyváženého rozvoje územního obvodu kraje a částí jeho území,**
- c) **vymezuje krajem podporované části jeho území.**

Dokument sestává z cílených opatření a intervencí zaměřených na stimulaci rozvoje kraje. Obsahuje směry a úkoly rozvoje finanční povahy i úkoly nefinanční povahy, jako jsou politika, nástroje, organizační úkoly, doporučení pro ústřední správní orgány atd.

Program rozvoje obce

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je program rozvoje obce (PRO). Na základě poznání situace v obci a názorů a potřeb občanů, podnikatelů, zájmových organizací a dalších subjektů v obci formuluje představy o budoucnosti obce spolu s činnostmi vedoucími k jejich naplnění.

Další strategické dokumenty na mikroregionální úrovni

Obce mohou na základě vzájemné dohody spolupracovat a usilovat tak o společné řešení problémů, prosazovat společný postup k dosažení záměrů a zajišťovat propojení aktivit obcí v územně uceleném prostoru. Spolupracující obce mohou uzavírat *dobrovolné svazky obcí* či se stávat členy *místních akčních skupin*, které si následně zpracovávají vlastní strategické rozvojové dokumenty.

Na mikroregionální úrovni mohou být realizovány tzv. integrované nástroje na základě zpracované a schválené strategie. Ve venkovských oblastech se jedná o *komunitně vedený místní rozvoj* implementovaný místními akčními skupinami. V urbánním území to pak jsou *integrované územní investice*, jejichž nositeli jsou nejvýznamnější česká města.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- webové stránky MMR, regionální politika;
- webová stránka <http://www.srr21.cz/>;
- webové stránky územní dimenze, www.uzemnidimenze.cz;
- webové stránky uváděných organizací s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou regionálního rozvoje.

9 Co je koncept Smart Cities, jakými nástroji je definován a podporován v ČR a jaké oblasti jsou relevantní z hlediska konceptu pro česká města, obce a regiony?

Definice pojmu Smart Cities:

Pojmem Smart Cities rozumíme koncept strategického řízení města/obce/regionu, jehož primárním cílem je zajištění kvalitního života obyvatelům, kdy jsou jako nástroj využívány moderní technologie. Tato definice je ve zkrácené verzi převzata z **Metodiky pro přípravu a realizaci konceptu Smart Cities na úrovni měst, obcí a regionů** (MMR, 2019).

Z pohledu dalších obecně využívaných definic pojmu Smart Cities jsou akcentovány prvky jako dobré vládnutí, kvalita života, využití dat a technologií, chytré řízení a další související charakteristiky v závislosti na širší pojetí konceptu Smart Cities.

Koncepce Smart Cities – odolnost prostřednictvím SMART řešení pro obce, města a regiony

Koncepce Smart Cities je zastřešujícím dokumentem pro problematiku SMART řešení v ČR. Z pohledu obcí, měst a regionů přináší návrhy oblastí pro nová řešení tak, aby byl zajištěn kvalitní život lidí a ČR byla atraktivní zemí a konkurenceschopným partnerem v mezinárodním kontextu.

Koncepce Smart Cities je postavena na průřezovém principu odolnosti dle třech pilířů udržitelného rozvoje:

- Lidé a komunity
- Lokální ekonomika
- Prostředí pro život

„Resiliencí – odolností se rozumí schopnost nejen čelit výzvám a zvládat je, ale také schopnost provést transformaci udržitelným, spravedlivým a demokratickým způsobem.“

Koncepce pracuje s pojmem SMART řešení, jež lze chápat jako nové technologické nástroje a inovativní přístupy k propojování a koordinaci řešení problémů. SMART řešení jsou proto v Koncepci chápána jako taková, která naplňují sedm principů popsaných v tomto dokumentu (Princip změny směru; Princip odolnosti; Princip jednoho řešení s několika efekty; Princip „krátkých vzdáleností“; Princip spolupráce a finanční udržitelnosti; Princip koheze a komplementarity, horizontálního a vertikálního propojení; Princip řešení založených na relevantních informacích a faktech).

Koncepce je zastřešujícím dokumentem pro koordinaci inovativních sektorových postupů jednotlivých resortů v území. Její realizace vyžaduje ze strany národní úrovně spolupráci s municipalitami a kraji. Dokument je orientován k roku 2030, aby pokrytí jeho realizace odpovídalo i programovému období fondů EU, které značnou měrou přispívají k realizaci mnoha opatření.

Implementační plán Koncepce obsahuje jednotlivá opatření v gesci nejen MMR, ale i dalších resortů a aktérů. Byl schválen vládou ČR v roce 2022 a je periodicky aktualizován (poslední aktualizace 2024).

Příklady opatření Implementačního plánu:

- Podpora rozvoje prvků autonomní mobility
- Podpora komunální energetiky
- Podpora kulturních a kreativních klastrů
- Rozšíření počtu demonstračních projektů 5G
- Systém školení úředníků veřejné správy v oblasti veřejných zakázek

Podpora rozvoje autonomního řízení ve městech. Cílem je vytvářet vhodné prostředí pro rozvoj autonomní mobility, podporovat testovací a pilotní projekty a umožnit budoucí implementaci technologie a souvisejících služeb do mobilních systémů. Konkrétně se jedná o budování příslušné infrastruktury včetně testovací infrastruktury, realizaci konkrétních projektů a také doplňkové aktivity související s

přípravou prostředí, tj. podpora systémových projektů směřujících k budoucímu začlenění autonomního řízení do provozu. Gestorem je MD, které deklaruje jako cílový stav vytvoření dostatečné kapacity k přechodu na autonomní mobilitu, včetně existence adekvátních finančních možností.

Opatřením je uvažována systematická podpora energetických společenství na komunální úrovni skrze realizaci komplexních a strategických dokumentů mapujících kontinuální a účinný rozvoj komunitní energetiky. Za využití výstupů relevantních projektů VaVal by měly vzniknout strategické dokumenty typu strategií, koncepcí a akčních či implementačních plánů, které mohou na regionální a lokální úrovni zohledňovat také přístup Positive Energy Districts. Dle gestora (MŽP) vzrůstá potřeba přípravy celostátního i regionálních a lokálních strategických dokumentů, které zakotví cíle komunitní energetiky, identifikují její bariéry a stanoví opatření k dosažení těchto cílů a řešení těchto bariér. Dokumenty též umožní sledovat a vyhodnocovat plnění stanovených úkolů.

Pro rozvoj Smart Cities bude podporováno zakládání a fungování kulturních a kreativních center na místní úrovni. Za účelem dlouhodobé podpory zelené a digitální transformace umožňující začlenění bude pomocí optimálně zvolených finančních pobídek podporována aktivita podnikatelů zejména v kulturních a kreativních odvětvích (design, audiovizu, architektura, reklama a marketing, publikování, řemesla aj.). Cílem je funkční síť kulturních a kreativních klastrů s optimální kapacitou pro podporu síťování, transferu znalostí a přenosu dobré praxe mezi všemi aktéry quadruple helix.

Realizace dalších 5G projektů podpořených v rámci NPO. Karta navazuje na prvních 5 projektů z NPO a její cílem je rozšířit řešení založená na využití 5G sítí do vybraných měst a obcí ČR.

Metodická podpora v oblasti strategického přístupu ve veřejných zakázkách - Cílem opatření je využít kupní sílu municipalit prostřednictvím efektivního veřejného zadávání. Jedná se o např. o aktivity jako osvětová a metodická podpora zadavatelů v oblasti strategického veřejného zadávání (zajištění metodických dokumentů, zvyšování osvěty a výměny informací prostřednictvím médií, konferencí, seminářů apod.), nebo komplexní vzdělávací nabídka pro veřejnou správu (v roli zadavatelů) i částečně firemního sektoru (v roli dodavatelů) v oblasti Strategického veřejného zadávání prostřednictvím strukturovaného vzdělávání. Garantem opatření je MMR, které je v oblasti strategického veřejného zadávání Kompetenčním centrem.

Oba materiály - Koncepce SC i její Implementační plán - jsou dostupné k prostudování na www.budtesmart.cz.

Příklady relevantních oblastí pro koncept Smart Cities:

Mezi hlavní oblasti relevantní z hlediska Smart Cities patří digitalizace, doprava, energetika, stavebnictví, oběhové hospodářství, zdravotnictví, automatizace a robotizace, chytré vládnutí a eGovernment, sběr a vytěžování datových sad a využití IoT technologií.

Digitalizace procesů a komunikace zásadním způsobem šetří zdroje a zvyšuje efektivitu a umožňuje zástupcům samospráv a jejich občanům minimalizovat rutinní činnosti, odstraňovat administrativní zátěž a věnovat se tak činnostem s vyšší přidanou hodnotou. Dlouhodobě se využívají chytrá řešení v dopravě, kde se nyní urychleně zavádí integrace dříve oddělených systémů. Dále také v energetice, např. v oblasti úspor a řízení spotřeby energie nebo u využití obnovitelných zdrojů. Monitoring majetku, občanů a životního prostředí je spolu s informačními systémy tradičně relevantní oblastí pro česká města a obce. V současnosti velmi důležitým předpokladem podmiňujícím aplikaci chytrých řešení v ČR je pokrytí optickou sítí, která je páteří infrastrukturou pro všechny výše uvedené oblasti.

Relevantní aktivity na úrovni EU:

EDIC pro Propojená lokální digitální dvojčata pro realizaci CitiVERSE (LDT CitiVERSE EDIC). (EDIC on Networked Local Digital Twins towards the CityVERSE). EDIC je právním rámcem, který členskými státy pomáhá vytvářet a provádět projekty pro více zemí. Přispívá k plnění cílů Evropské digitální dekády.

V prosinci 2023 Chorvatsko, Estonsko, Francie, Lotyšsko, Portugalsko, Slovinsko a Španělsko vyzvaly Komisi, aby zřídila LDT CitiVERSE EDIC. Česko se k této žádosti připojilo dne 4. ledna.

Doporučené materiály pro přípravu:

[Vše o Smart Cities www.budtesmart.cz](http://www.budtesmart.cz) (web MMR ke Smart Cities)

10 Vyjmenujte metropolitní oblasti a územní aglomerace v ČR, obecně charakterizujte jejich rozvojové problémy, jak jsou vymezeny a uveďte, které specifické nástroje jsou určeny na jejich podporu.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ v současné době definuje 3 **metropolitní území**: Pražské, Brněnské a Ostravské (Politika územního rozvoje, dále též „PÚR“, jakožto základní dokument územního plánování, definuje shodné metropolitní rozvojové oblasti). Ostatní krajská města se svým funkčním zázemím lze označit za **územní (či regionální) aglomerace**; **Dvoujadernou** aglomeraci tvoří Hradec Králové a Pardubice a taktéž Ústí nad Labem a Chomutov.

Výše uvedené členění odpovídá i rozvojovým oblastem dle PÚR s výjimkou Mladé Boleslavi, která je územní aglomerací využívající nástroj ITI v programovém období 2021-2027, ale která není definována jako rozvojová oblast dle PÚR.

Vymezené metropolitní oblasti a aglomerace jsou územími, která jsou relevantní z pohledu tzv. **územní dimenze**, která je definována v dokumentu Územní dimenze v operačních programech 2021+ (dále též „ÚDOP“). ÚDOP představuje nástroj regionální politiky při (územním) usměřování podpory z programů financovaných z fondů politiky soudržnosti EU (fondů EU) v období 2021-2027. Rozvoj metropolitních oblastí a územních (regionálních) aglomerací **je v období 2021 – 2027 podporován prostřednictvím tzv. integrovaných nástrojů**: ITI (integrovaných územních investic).

Hlavní identifikované problémy s vazbou na regionální specifika příslušné metropolitní oblasti / aglomerace lze rozdělit do 4 základních oblastí; konkrétně dopravy a mobility, sociální soudržnosti, posilování konkurenceschopnosti a udržitelné ekonomiky a životního prostředí.

1. V oblasti **dopravy a mobility** je třeba posílit regionální dopravní vazby, a to propojením jádra a zázemí příslušné metropolitní oblasti / aglomerace, odstraněním dopravních bariér a rizik a integrací veřejné dopravy a dalších druhů dopravy.
 - V oblasti **sociální soudržnosti** je třeba zajistit dostatečnou kapacitu a kvalitu veřejných služeb a ochranu před sociálním vyloučením znevýhodněných osob a zaměřit se na oblast sociálního bydlení.
2. **Posilování konkurenceschopnosti a udržitelné ekonomiky**, které je nutné postavit na zvyšování kvality lidských zdrojů (vzdělávání) s napojením na podnikatelský sektor, využití potenciálu vědy a techniky podporováním síťování a spolupráce univerzit a vědeckovýzkumných pracovišť s inovativními podniky.
3. Posledním významným tématem je **zajištění kvalitního životního prostředí** urbanizovaných území; to zahrnuje zajištění kvality ovzduší, rozvoj ekologicky příznivé dopravy, řešení energetických zásob (energetický mix; energetické úspory), péči o sídelní zeleň, zlepšení kvality vody a zásobování vodou, protipovodňová ochrana či zkvalitnění systému sběru, třídění a opětovného využití odpadu.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Problémy území, kde je aplikován nástroj ITI, lze zjistit zejména v analytických částech konkrétních integrovaných strategií, které jsou uveřejněny v Databázi strategií <http://databaze-strategie.cz/>, případně ve strategických dokumentech dotčených měst.

K územní dimenzi včetně integrovaných nástrojů lze využít příslušné webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj.

Specifické nástroje na podporu rozvoje metropolitních oblastí a aglomerací v ČR

V programovém období EU 2014–2020 byly specifickými nástroji tzv. integrované nástroje: pro urbánní prostor **integrované územní investice (ITI)** a **integrované plány rozvoje území (IPRÚ)**. V programovém období 2021-2027 došlo k transformaci nástroje IPRÚ do podoby ITI, tedy v podmínkách ČR je uplatňován již pouze nástroj ITI.

Integrované územní investice (ITI) jsou v programovém období 2021-2027 v ČR realizované v metropolitních oblastech a aglomeracích celostátního významu ("MO/A") v souladu s evropskou legislativou (oproti PO 2014-2020 došlo ke zrušení minimálního velikostního omezení 300 000 obyvateli). Na základě Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a jednotného vymezení území MO/A na bázi funkčních regionů, které jsou oprávněny využívat nástroj ITI, se jedná o 13 území: Pražskou metropolitní oblast, Brněnskou metropolitní oblast, Ostravskou metropolitní oblast, Plzeňskou aglomeraci, Ústecko-chomutovskou aglomeraci, Hradecko-pardubickou aglomeraci, Olomouckou aglomeraci, Liberecko-jabloneckou aglomeraci, Mladoboleslavskou aglomeraci, Karlovarskou aglomeraci, Českobudějovickou aglomeraci, Jihlavskou aglomeraci a Zlínskou aglomeraci.

V programovém období 2021-2027 je nástroj ITI realizován v 5 sektorových operačních programech: Integrovaný regionální operační program, Operační program Doprava, Operační program Životní prostředí, Operační program Jan Amos Komenský, Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost) prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti a bude přispívat k naplňování tematicky širokých integrovaných územních strategií metropolitních oblastí a aglomerací. Na financování implementace integrovaných územních strategií se bude spolupodílet Operační program technická pomoc.

ITI jsou realizovány na základě **integrovaných územních strategií**.

Pozn.: Pojem „územní strategie“ je obsažen v § 17d zákona č. 12/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. V navazujících dokumentech spojených využíváním integrovaných nástrojů je pojem „územní strategie“ doplněn o „integrovaná“ s cílem zvýraznit příslušnost tohoto strategického dokumentu k integrovaným územním investicím (ITI).

Výše vymezená metropolitní oblast/aglomerace předloží ke schválení a realizaci jednu integrovanou územní strategii, vypracovanou na bázi partnerského přístupu v území. Integrovaná územní strategie se ve své analýze problémů a potřeb a následném definování a hierarchizaci priorit soustředí na klíčové tematické okruhy rozvoje specifické pro danou metropolitní oblast. Integrované územní investice budou zaměřeny převážně na realizaci větších strategických projektů, které jsou zásadní pro dané území a mají významný dopad pro řešení území; podpořeny budou i menší projekty, které větší projekty vhodně doplní pro dosažení žádoucích synergických efektů. Povinná struktura strategií je stanovena **Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027**. Příprava integrované územní strategie je spjata se zákonem 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, kterým jsou města v souladu s § 17d oprávněna zpracovávat a provádět integrované územní strategie a mohou za tímto účelem uzavírat s dalšími obcemi veřejnoprávní smlouvy. Města podle § 17d plní úlohu nositelů integrovaných územních strategií.

Prostřednictvím ITI se ČR zavázala **splnit v programovém období 2021-2027 požadavek alokace minimálně 8 % prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) na udržitelný městský rozvoj (oproti 5 % v programovém období 2014-2020)**.

Koordinace mezi fondy v případě integrovaných nástrojů bude zajištěna prostřednictvím **Národní stálé konference**, urbánní integrované nástroje disponují vlastní komorou.

Doporučené materiály pro přípravu:

- K územní dimenzi včetně integrovaných nástrojů a vymezení území pro ITI v ČR lze využít příslušné webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj.

- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů
- K metodickému prostředí (Jednotný národní rámec) lze využít webové stránky DotaceEU.cz
- Relevantní strategie lze nalézt v Databázi strategií (databaze-strategie.cz).

11 Uvedte názvy hlavních dokumentů přijatých na podporu urbánního rozvoje v rámci EU a ČR, jmenujte nadnárodní instituce a iniciativy v oblasti podpory urbánního rozvoje a stručně pojednejte o jejich zaměření.

Urbánní politika představuje koncepční a cílevědomou činnost veřejné autority (např. orgánů Evropské unie, vlády) zaměřenou na rozvoj měst. Její cíle vycházejí z identifikace hlavních problémů rozvoje měst a z jejich postavení a funkcí v sídelní a regionální struktuře státu a jsou vyjádřeny šesti zásadami. Z této definice vyplývá její průřezový a interdisciplinární charakter, což znamená, že na jejím vytváření a realizaci se společně a koordinovaně podílejí jednotlivé dílčí politiky, přičemž regionální politika a územní plánování představují pro tuto koordinaci věcný a územní rámec.

Hlavní dokumenty přijaté na podporu urbánního rozvoje v rámci EU

Nová Lipská charta – Transformační síla měst pro obecné blaho

Strategický rámec *Nová lipská charta (NLCH) – Využití transformační síly měst pro obecné blaho (NLCH)* byl schválen na neformálním setkání ministrů členských států zodpovědných za urbánní záležitosti dne 30. listopadu 2020 v Lipsku. Tento dokument vychází ze základní myšlenky Lipské charty z roku 2007, tedy z integrovaného přístupu k rozvoji měst jako celku se zvláštní pozorností na tzv. deprivované/upadající čtvrti měst.

Ve srovnání s Lipskou chartou z roku 2007 však text obsahuje konkrétní odkazy na současné globální výzvy, které mají přímý dopad na evropská města a mohou zintenzivnit rozdíly v naší společnosti, jakými jsou změna klimatu, nedostatek zdrojů, migrace, demografické změny, pandemie a rychle se měnící ekonomiky. Dalším novým bodem je zohlednění digitálních výzev. Revidovaná charta rovněž poskytuje politický rámec pro zajišťování globálních a evropských dohod.

Části:

- preambule
- transformační schopnost evropských měst
- hlavní zásady řádné správy měst
- posílení měst pro transformaci

Na Novou lipskou chartu navazuje dokument Implementace Nové lipské charty prostřednictvím více úrovně správy, která jako hlavní nástroj pro realizaci NLCH určuje Městskou agendu pro EU.

Městská agenda pro EU (MAEU)

MAEU představuje integrovaný a koordinovaný přístup k řešení měst. Byla schválena v roce 2016 tzv. Amsterodamským paktem. Jádrem Městské agendy pro EU je rozvoj partnerství, která se týkají 14 tematických oblastí.

Jako první byla na přelomu roku 2015 a 2016 odstartována čtyři pilotní partnerství:

1. začleňování migrantů a uprchlíků,
2. kvalita ovzduší,
3. městská chudoba,
4. bydlení.

Od 1. ledna 2017 byla zahájena další čtyři partnerství:

1. oběhové hospodářství,
2. digitální transformace,
3. městská mobilita,
4. pracovní příležitosti a dovednosti v místní ekonomice.

Přibližně od poloviny roku 2017 jsou realizována partnerství:

1. adaptace na změnu klimatu (včetně řešení pomocí zelené infrastruktury),
2. energetická transformace,
3. udržitelné využívání území a řešení na základě přírodních principů,
4. inovativní a odpovědné zadávání veřejných zakázek.

V roce 2018 byla spuštěna partnerství:

1. kultura a kulturní dědictví
2. bezpečnost ve veřejném prostoru.

Tato partnerství umožní městům, členským státům, orgánům EU a zúčastněným stranám, jako jsou nevládní organizace a obchodní partneři, na rovnocenné bázi spolupracovat a nacházet společné způsoby zlepšení městských oblastí v Evropské unii. Výsledkem jsou Akční plány s konkrétními návrhy co zlepšit v oblasti (pilíři) financování, legislativy či znalostí ve výše uvedených tematických oblastech.

Územní agenda 2030

Územní agenda 2030 (TA2030) je evropským strategickým rámcem, který podporuje územní soudržnost v Evropě a zdůrazňuje význam strategického řízení a územního plánování. TA2030 byla přijata 1. prosince 2020 v Lipsku a vychází z Územní agendy EU z roku 2007.

Hlavním úkolem TA2030 je směřovat ke snižování rozdílů mezi regiony jako jednoho z hlavních principů Evropské unie, který usiluje o vyvážený rozvoj Evropy. TA2030 reaguje na globální výzvy, jakými jsou digitalizace, demografické změny či klimatické změny, které mají vliv na nerovnoměrný rozvoj území, ať již v důsledku finanční a hospodářské krize, či jejich prostorového dopadu. Do samotného průběhu procesu tvorby TA2030 rovněž zasáhla pandemie COVID-19 a revidovaný text reflektuje její dopady na tvorbu politik a potřebu zvýšení odolnosti regionů.

2 zastřešující cíle:

1. Spravedlivá Evropa (priority: vyvážený územní rozvoj, funkční regiony – přibližování místního a regionálního rozvoje, přeshraniční oblasti).

2. Zelená Evropa (ekologické živobytí, klimaticky neutrální a odolná města a regiony, silné a udržitelné místní ekonomiky v globalizovaném světě, udržitelná digitální fyzická konektivita měst).

Realizace TA2030 je prostřednictvím tzv. pilotních akcí.

Zásady urbánní politiky

Zásady urbánní politiky jsou rámcovým dokumentem, který má za cíl koordinovat přístupy všech úrovní veřejné správy k rozvoji měst, navrhnout směry a aktivity napomáhající k jejich udržitelnému rozvoji a s ohledem na význam měst pro rozvoj České republiky motivovat i soukromý a neziskový sektor k jejich podpoře.

Zásady urbánní politiky schválené usnesením vlády ze dne 10. května 2010 č. 342 byly aktualizovány usnesením vlády ze dne 24. července 2017 č. 549 o Zásadách urbánní politiky.

V dokumentu je definováno 5 zásad:

- Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst
- Polycentrický rozvoj sídelní soustavy
- Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území
- Péče o městské životní prostředí
- Zajištění implementace Nové městské agendy

Nadnárodní instituce a iniciativy v oblasti podpory urbánního rozvoje

Evropská unie podporuje urbánní rozvoj prostřednictvím různých platforem.

Jedná se o:

- pravidelná setkání **Urban Development Group (UDG)** a **generálních ředitelů (DG UM)** odpovědných za urbánní záležitosti,
- setkání expertní skupiny k územní kohezi a urbánním záležitostem (**EG TCUM**),
- **OP URBACT IV** v programovém období 2021-2027 přímo navazuje na URBACT III. Forma podpory měst spočívající v budování kapacit, sdílení dobré praxe a síťování. Činnost OP URBACT v Česku zajišťuje České kontaktní místo pro URBACT, které působí na Ministerstvu pro místní rozvoj.
- **Evropská městská iniciativa (EUI)** je iniciativa Evropské komise zaměřená na **udržitelný městský rozvoj**. EUI funguje od aktuálního programového období 2021–2027, přičemž navazuje na předchozí iniciativy a programy (např. [Urban Innovative Actions](#)). Podporu EUI v Česku zajišťuje [České kontaktní místo EUI](#), které působí na Ministerstvu pro místní rozvoj.
 - EUI má dva obecné cíle:

- posílit integrované a participativní přístupy k udržitelnému městskému rozvoji,
- zajistit silnější vazbu mezi místním městským prostředím a politikami EU, zejména politikou soudržnosti.
- EUI má dvě hlavní části:
 - Podpora **inovativních opatření**,
 - Podpora **budování kapacit a znalostí**.

Mezi další významné iniciativy lze zařadit:

- **Evropská síť znalostí městských záležitostí (EUKN)**

Evropská síť znalostí městských záležitostí (EUKN, z angl. European Urban Knowledge Network) je udržitelnou, mezivládní znalostní sítí s národními kontaktními místy v partnerských členských státech, působící jako centrum znalostí pro stávající síť odborníků na urbánní záležitosti na všech úrovních správy. (Kontaktní místo pro ČR je součástí odboru regionální politiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR).

EUKN nabízí portál www.eukn.org ke sdílení zkušeností a know-how, e-knihovnu, pořádá každoroční mezinárodní konference, organizuje semináře v členských zemích (tzv. Policy Lab), vydává roční tematické publikace, tematické souborné dokumenty (tzv. dossier) a pravidelné newslettery.

Nadnárodní institucí, která je se také zaměřuje na podporu urbánního rozvoje, je i **Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj** (OECD) prostřednictvím Pracovní skupiny pro politiku rozvoje městských oblastí (Working Party on Urban Policy), jejichž setkání se zástupce Ministerstva pro místní rozvoj ČR také účastní. OECD se v činnosti této pracovní skupiny zaměřuje na hledání přístupů k fenoménu urbanizace ve spojení s ekonomickým růstem, využitím energetických zdrojů a klimatickými změnami, které ovlivňují život v městských aglomeracích v současném světě.

Eurocities - síť evropských měst

V rámci jednotlivých fór (existuje např. Fórum ekonomického rozvoje) jednotlivá města využívají společných setkání k výměně informací a zkušeností a tvorbě společných stanovisek, issue papers atd.

Doporučené materiály pro přípravu:

Zásady urbánní politiky - Aktualizace 2023 jsou dostupné v Databázi strategií.

Doporučené materiály pro přípravu:

- * aktivitám OECD v oblasti urbánního rozvoje lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/
- * OP URBACT a EUKN lze nalézt na příslušných webových stránkách MMR <https://urbact.eu/urbact-v-ceske-republice>
- * Eurocities lze nalézt na internetové stránce <http://www.eurocities.eu/> aktivitám OECD v oblasti urbánního rozvoje lze nalézt na internetové stránce OECD work on Cities - OECD

12 Definujte pojem „venkov“, popište, čím je charakterizován, které orgány veřejné správy a další organizace v ČR a EU mají v gesci problematiku venkova. Jmenujte hlavní koncepční dokument rozvoje venkova v ČR a stručně popište jeho obsah. Uveďte, které další nástroje (legislativní, strategické, finanční) jsou určeny na podporu rozvoje venkova v rámci ČR a EU a stručně popište roli MAS v podpoře a rozvoji venkova.

Jednoznačnou definici venkova nelze stanovit, venkov totiž patří mezi sociálně konstruované kategorie (podobně jako např. Evropa). Venkov, resp. hranice mezi venkovem a městem není prvotně dána, existuje pouze ve vědomí lidí, resp. společnosti jako celku, přičemž je proměnlivá v závislosti na času, prostoru, sociální skupině nebo uvažovaném geografickém měřítku. Jako populární kategorie a pevná součást sociálního (a politického) diskurzu v ČR však nemůže být koncept venkova z pojmového aparátu regionální politiky zcela vynechán, i když jeho praktické uplatnění v rámci analytické a plánovací činnosti je vzhledem k jeho abstraktní povaze velmi omezené. Venkov je totiž nutné vždy vymezit/definovat na základě jednoznačně uchopitelných kategorií, jako např. počet obyvatel obce, hustota osídlení, land use atd. (podobných definičních znaků venkova může být nekonečné množství), a to ad hoc, s ohledem na aktuální potřebu.

Venkovem se zpravidla rozumí geografický prostor sestávající z území obcí, které splňují daná kritéria (definiční znaky).

V obecné rovině lze identifikovat tři základní přístupy k vymezení venkova:

- **Implicitní vymezení na základě formálního statutu obcí.** V ČR zákon o obcích stanoví jako zvláštní kategorie obcí statutární města, města a městyse. Zbývající obce, které nespádají do žádné z těchto kategorií, lze označit jako venkovské. Pochopitelně, je jen otázkou konkrétního přístupu, zda za vesnice nebudou označeny i městyse, příp. i obce se statutem města (pokud je záměrem vymezit venkov extenzivně, mimo největších sídel). Tento přístup bere v úvahu pouze vůli dané obce stát se městem/městysem (a následně kladné vyjádření vlády), příp. kritérium počtu obyvatel (u měst 3 000). Další ekonomické, sociální, architektonické a jiné znaky nemají na vymezení vliv.
- **Druhý přístup (lze jej nazvat pozitivistickým) spočívá ve vymezení venkova na základě analýzy vybraného objektivního ukazatele/ukazatelů.** Vybrané jsou ukazatele, o kterých se analytik domnívá, že vypovídají o míře urbanity/rurality dané obce, tyto jsou analyzovány prostřednictvím příslušných statistických metod a výsledek analýzy stanoví rozdělení obcí na městské a venkovské (příp. na nějaké další kategorie). Nejjednodušším přístupem je vymezení na základě počtu obyvatel (v ČR nejčastěji 2 000 nebo 3 000, v některých zemích i přes 10 000; ještě vhodnější je sledovat počet přítomných obyvatel, trvalé bydliště totiž neznamená, že se daná osoba v příslušné obci skutečně dlouhodoběji zdržuje) nebo hustoty zalidnění obce (např. metodika OECD, která definuje venkovské obce na základě hustoty obyvatel – mezní hranice mezi venkovskou obcí a městem je 150 obyv./km²). O něco propracovanější je metodika EK Degree of urbanisation (DEGURBA), která

je založena na definici venkovských, městských a velkoměstských buněk o rozměru 1km². Využití mohou být různé multikriteriální analýzy.

- **Sociálně konstruktivistický přístup.** Vzhledem k tomu, že obsah pojmu venkov je sociálně konstruován (jednoduše řečeno, venkov je tím, za co ho považuje daná společnost v dané chvíli, přičemž význam, který pojmu venkov přisuzuje společnost, není statický, ale vyvíjí se), lze k jeho vymezení zaujmout sociálně konstruktivistický přístup. Při tomto přístupu zjišťujeme, který geografický prostor společnost za venkov považuje, a který nikoli. Přístup je založen na jednoduché logice, avšak vyžaduje realizaci rozsáhlých sociologických šetření, proto je v praxi obtížně realizovatelný.

Venkov je často vymezován druhotně jako prostor, který není městem, tj. nejsou primárně definovány znaky venkovského prostoru, ale znaky urbánního prostoru. Jedná se však o dvě strany téže mince, v podstatě vždy definujeme hranici mezi městem a venkovem. Je však nutné si uvědomit, že mezi typickou (exemplární) venkovskou obcí (ať je definována na základě jakýchkoli znaků) a typickým městem existuje množství přechodných forem, na což reaguje teorie město-venkovského kontinua.

Příklady vymezení v programových a strategických dokumentech:

V rámci **Koncepce rozvoje venkova** je venkov definován jako geografický prostor zahrnující územní obvody obcí, které nejsou středisky. Jedná se tedy o implicitní vymezení venkova založené na statistické analýze, které zohledňuje prostorové vztahy mezi jednotlivými obcemi a míru jejich centrálních funkcí (střediskovosti). Venkovem jsou tedy ty obce, které nemají v sídelním systému významnější postavení, neplní centrální funkce, příp. pouze v malém rozsahu, a nevytvářejí si vlastní zázemí většího rozsahu (pro které by plnily obslužnou funkci). Tyto atributy pochopitelně v prostoru významně korelují s dalšími potenciálními definičními znaky venkova. Definice středisek vychází ze sociogeografické regionalizace ČR od M. Hampla a M. Marady (2015).

V Programu rozvoje venkova 2014–2020 byl venkov „charakterizován“ na základě metodiky OECD (mezní hranice mezi venkovskou obcí a městem je 150 obyv./km²) i metodiky EK DEGURBA. Nicméně pro čerpání podpory z PRV 2014–2020 se za venkovské území považovalo celé území České republiky s výjimkou NUTS 2 Praha. V rámci **Strategického plánu Společné zemědělské politiky 2023 – 2027** je tento narativ přebrán.

Charakteristické znaky venkova (neplatí nutně pro všechny typy venkova):

- Vyšší míra vzájemné sociální závislosti.
- Menší variabilita profesních možností.
- Silnější vazba na tradice a slabší inklinace k sociální změně.
- Silnější determinace přírodním prostředím.
- Charakter sídla – převažující nízkopodlažní zástavba, často v sobě spojující obytnou a hospodářskou funkci.
- Zastavěné území katastru je malé, převládá nezastavěná (zemědělská a ostatní) půda.

Ústřední orgány státní správy, jejichž působnost je primárně založena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů), tvoří institucionální páteř podpory regionálního rozvoje. Problematika venkova (resp. podpory venkova) není v kompetenčním zákoně samostatně ukotvena, je však možné ji pojímat jako součást podpory regionálního rozvoje.

Z úpravy obsažené v uvedeném kompetenčním zákoně vychází níže uvedený přehled působností.

Základní působnosti ve vztahu k podpoře regionálního rozvoje vytvářející obecný rámec pro podporu venkova:

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky,

spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování regionální politiky státu, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností (pokud tyto prostředky přímo nespravuje), zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením, zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur.

Působnost Ministerstva pro místní rozvoj v oblasti regionálního rozvoje je podrobněji upravena samostatným zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Pro podporu rozvoje venkova z národních zdrojů je v působnosti ministerstva zřízen, kromě jiných podprogram Podpora obnovy a rozvoje venkova a pravidelně pořádána soutěž Vesnice roku.

S podporou regionálního rozvoje (resp. venkova) souvisí i další působnosti Ministerstva pro místní rozvoj v oblastech politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.

Ministerstvo pro místní rozvoj je gestorem implementace nástroje komunitně vedený místní rozvoj (CLLD).

Základním koncepčním materiálem pro strategické řízení rozvoje venkova ze strany Ministerstva pro místní rozvoj je Koncepce rozvoje venkova (KRV). Ta nastavuje jednotné národní pojetí rozvoje venkovských oblastí ČR a určuje, na jaké cíle se má státní správa zaměřit.

Ministerstvo vnitra plní koordinační úlohu v oblasti organizace a výkonu veřejné správy, je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro územní členění státu, volby do zastupitelstev územní samosprávy, oblast informačních systémů veřejné správy, zajišťuje komunikační sítě pro územní orgány státní správy. Ministerstvo vnitra vede evidenci svazků obcí a společenství obcí.

Ministerstvo financí je především ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet (jehož prostřednictvím získávají finanční zdroje územně správní celky - obce a kraje), daně, finanční hospodaření, finanční kontrolu, přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, účetnictví, audit. Nastavení přerozdělení daňových výnosů samosprávným celkům, (mj. I obcím) se řídí zákonem o rozpočtovém určení daní

Metodická podpora a odborné odvětvové řízení jsou důležité pro oblasti, v nichž obce vykonávají samostatnou nebo přenesenou působnost; z tohoto pohledu lze z hlediska podpory venkova zmínit zejména

Ministerstvo zemědělství (je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, vodní hospodářství, lesy, myslivost a rybářství, ve své působnosti administruje Strategický plán společné zemědělské politiky, v jehož rámci nabízí různé podpory rozvoje venkova. SP SZP je schválen evropskou komisí a spolufinancován z EZRF.

Ministerstvo životního prostředí (je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí, je ústředním orgánem státní správy pro ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod, pro ochranu přírody a krajiny, pro odpadové hospodářství a pro posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku).

Ministerstvo zdravotnictví (je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby a ochranu veřejného zdraví).

Ministerstvo práce a sociálních věcí (je ústředním orgánem státní správy pro sociální péči, péči o rodinu a děti, péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc).

Ministerstvo dopravy (je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy).

Ministerstvo kultury (je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky.

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro správu vojenských újezdů.

Kraje mají při rozvoji venkova významnou roli. Jejich zastupitelstva mohou koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění - vizte § 35 odst. 2 písm. d) zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Od roku 2004 kraje disponují prostředky původně státního Programu obnovy venkova a vytváří svůj program rozvoje venkova. Průměrná doba platnosti programu je 5 let.

Obce prostřednictvím svých zastupitelstev schvalují program rozvoje obce - vizte § 84 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Klíčovým aktérem na lokální úrovni je obec. Vzhledem k roztržičnosti obcí, rozsahu úkolů plynoucích z výkonu veřejné správy a s ohledem na omezené finanční zdroje menších obcí nabývá na významu spolupráce obcí v mikroregionech, v společenstvích anebo svazcích obcí (§ 49 - 53 cit. zákona).

Mikroregion (též svazek obcí, sdružení obcí) je sdružení několika obcí za účelem dosažení společného cíle. Typickým rysem takového svazku je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu nebo ze zákona.

Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje:

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- zakládáním právnických osob podle obchodního zákoníku dvěma nebo více obcemi

Mezi mikroregiony se započítávají jak svazky obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., tak sdružení, která byla založena podle občanského zákoníku (některé mikroregiony jsou stále ještě založeny podle staršího zákona č. 367/1990 Sb.).

Obce mohou vstupovat spolu s dalšími subjekty do místního partnerství a vytvářet tzv. místní akční skupiny MAS (právní osoby působící na principu místního partnerství, sdružující zástupce neziskových organizací, podnikatelských subjektů a orgánů veřejné správy) anebo jen dát souhlas k uskutečňování strategie MAS na svém území.

Některé organizace s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou venkova:

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) je otevřenou, zájmovou, nestranickou a nevládní organizací (s právní formou spolku), jejímž cílem je hájení společných zájmů a práv obcí sdružených ve Svazu v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy a vytváření podmínek pro řešení problémů a otázek společných pro členy Svazu.

Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR) je nevládní apolitickou organizací s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Základní cíle sdružení jsou hájení společných zájmů práv obcí a měst, sdružených ve Sdružení, podle principů a pravidel, jejichž ochranu Sdružení zajišťuje, poskytnutí platformy obcím a městům pro řešení problémů a otázek, které se dotýkají samospráv, a pro spolupráci s nevládním (neziskovým) sektorem.

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. (NS MAS) je společenstvím sdružující organizačně samostatné právnické osoby - místní akční skupiny - pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje - metody LEADER ve prospěch venkova na území České republiky.

V rámci Evropské komise působí se zaměřením mj. na podporu venkova Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI).

Činnost metody místního rozvoje LEADER byla zahájena v roce 1991 Evropskou komisí jako iniciativa společenství poskytující venkovským komunitám v EU podporu v zapojování místních partnerů do výstavby budoucí podoby dané oblasti. LEADER pokračuje v programovém období 2014-2020 v novém kontextu vícezdrojového financování jako komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Zůstává povinnou součástí programů rozvoje venkova financovaných z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj

venkova (EAFRD) s případným spolufinancováním v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Evropského námořního a rybářského fondu (EMFF).

V první řadě si je nutné uvědomit, že definice silných a slabých stránek venkova, resp. příležitostí a hrozeb, závisí na konkrétním vymezení venkova. Dále je třeba si uvědomit, že venkov je velmi heterogenní kategorií, jednotlivé venkovské oblasti mají specifické problémy, potřeby a rozvojový potenciál. Určitě nelze konstatovat, že celý venkov, který při většině svých vymezení zabírá převážnou část České republiky, je homogenní, a všechny obce, které do této široké kategorie spadají, mají stejné silné a slabé stránky, problémy a potřeby. S níže uvedeným seznamem je proto třeba pracovat kriticky a rozlišovat relevanci jednotlivých výroků pro konkrétní typy venkovských obcí (např. suburbánní obce, strukturálně postižené obce, obce postižené poválečným vysídlením, obce s extrémně periferní geografickou polohou, rekreační obce atd.).

Zásadním dokumentem, který má přispět k podpoře venkova na evropské úrovni je Dlouhodobá vize pro venkovská území do r. 2040.

Slabé stránky a ohrožení venkova:

- Nedostatek významných podnikatelských subjektů.
- Horší ekonomická situace v periferních oblastech.
- Malý podíl produkce zpracovaných výrobků s vysokou přidanou hodnotou a menší zkušenosti s marketingem (malá konkurenceschopnost).
- Nízká úroveň příjmů v lesnictví, zemědělství.
- Roztříštěná vlastnická struktura půdy a lesů.
- Nízká biodiverzita a ekologická stabilita lesů.
- Nepříznivá věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva na venkově.
- Postupující vylidňování nejmenších obcí např. v důsledku stárnutí populace a odchodu mladších obyvatel za prací, studiem nebo službami jinde.
- Malá flexibilita pracovní síly,
- Prohlubující se problémy s dopravní infrastrukturou.
- Regionální rozdíly v dostupnosti a úrovni služeb, dopravní obslužnosti a technické infrastruktury.
- Nedostatečná atraktivita pracovních příležitostí pro kvalifikované lidi a z toho vyplývající další úbytek kvalifikovaných pracovních sil.
- Zvýšení výskytu extrémních klimatických jevů, opakované přírodní kalamity, riziko záplav, sucha, půdní eroze.
- Nízké majetkové a kapitálové vybavení k případné diverzifikaci hospodářství.
- Nedostatečný transfer znalostí, zejména využívání výsledků vědy a výzkumu v praxi.

Silné stránky a příležitosti venkova:

- Rostoucí poptávka spotřebitelů po kvalitních a bezpečných potravinách, rostoucí zájem o původ surovin a použité technologie při výrobě potravin ze strany spotřebitele. Rostoucí zájem o regionálně značené produkty.
- Využití komparativních výhod na trhu Evropské unie vzhledem k nižším nákladům na pracovní sílu a kapitál.
- Existující potenciál pro zvýšení produktivity práce a konkurenceschopnosti, zvýšení úrovně přidané hodnoty zemědělských produktů v rámci sektoru a celé venkovské ekonomiky.
- Dobrá úroveň venkovského kulturního a přírodního dědictví, místní instituce a spolky, obecní soudržnost, pospolitost.
- Les a zemědělská půda jako zdroj obnovitelných surovin a narůstající význam mimoprodukčních funkcí lesa a zemědělství.
- Výhodná geografická poloha (ve středu Evropy, hraničí s východními i západními trhy, křižovatka dopravních cest).
- Rostoucí atraktivita venkovské turistiky, potenciál pro rozvoj agroturistiky i mimo tradiční turistické oblasti i v době pandemie.
- Rostoucí zájem společnosti o rozvoj venkova, ochranu přírody a krajiny, celospolečenské vědomí udržitelného rozvoje venkova.

- Rostoucí zájem o bydlení na venkově, příliv nových obyvatel. Souvisí s kvalitou přírodního životního prostředí, sociální soudržností, nižší exponovaností z hlediska socioekonomických aktivit.
- Existence struktur potřebných pro výměnu informací a spolupráci aktérů rozvoje venkova (např. místní akční skupiny).
- Možnost využití nevyužitých podnikatelských objektů (brownfields).
- Rozvoj nových způsobů odbytu (prodej z dvora, farmářské trhy, prodejní automaty apod.).

Koncepce rozvoje venkova (KRV), která je základním koncepčním dokumentem MMR a je základem pro strategické řízení rozvoje venkova obsahuje, mimo jiné, i syntézu problémů a potřeb venkova, která je založena na několika šetřeních realizovaných ve venkovském prostoru.

Legislativní nástroje

V právu EU lze spojovat podporu venkova v programovém období 2021 – 2027 s ustanoveními čl. 31 až 34 nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1060/2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky. Uvedená ustanovení upravují využívání nástroje komunitně vedený místní rozvoj, stanoví obsahové náležitosti a schvalování strategií komunitně vedeného místního rozvoje, rámcové úkoly, které mají plnit místní akční skupiny a vymezují možný obsah podpory komunitně vedeného rozvoje z fondů EU.

Komunitně vedený místní rozvoj je pokračováním metody místního rozvoje LEADER, která byla zahájena v roce 1991 Evropskou komisí jako iniciativa společenství poskytující venkovským komunitám v EU podporu v zapojování místních partnerů do výstavby budoucí podoby dané oblasti. LEADER pokračoval od programového období 2014–2020 v novém kontextu vícezdrojového financování jako komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Také v programovém období 2021–2027 zůstává CLLD multifondovým nástrojem financovatelným z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZRF), Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Evropského námořního a rybářského a akvakulturního fondu (ENRAF) a nově i Fondu pro spravedlivou transformaci (FST).

Koncepční nástroje

Podpora venkova může být v závislosti na stanovených prioritách pro příslušné období začleněna do koncepčních (strategických) rozvojových dokumentů na úrovni

- **České republiky**, zejména ve [strategii regionálního rozvoje České republiky](#) - vizte § 6 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a v [Koncepti rozvoje venkova \(KRV\)](#);
- **kraje** ve [strategii rozvoje územního obvodu kraje](#) - vizte § 12 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a § 35 odst. 2 písm. d) zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- **obce** v [programu rozvoje obce](#) - vizte § 84 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

KRV je v souladu s programovým obdobím EU a dobou platnosti Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ platná pro období let 2021–2027. Dále rozpracovává SRR ČR 21+ ve vztahu k venkovským oblastem, a to i s ohledem na různorodost venkova. KRV na základě analýzy širokého spektra ukazatelů definuje typy venkova, pro které jsou určeny jednotlivé rozvojové cíle a aktivity.

Vize KRV říká, že venkov je územím, ve kterém se dobře žije, a o němž se zároveň říká, že se v něm dobře žije. Tak, aby byl venkov atraktivní pro bydlení, práci a podnikání, realizaci cestovního ruchu apod. K

tomu, aby se na venkově žilo dobře vedou strategické cíle koncepce realizované opatřeními Akčních plánů SRR. Tyto cíle jsou:

- dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel,
- výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova,
- zdravé, rekreačně atraktivní a klimaticky stabilní životní prostředí venkova,
- rozvoj lidského a sociálního kapitálu na venkově,
- ale také dobré víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje venkova.

Ekonomické nástroje

Ministerstvo pro místní rozvoj disponuje vhodnými dotacemi v oblasti regionální politiky, jejíž cílem je podpořit obnovu a rozvoj obcí, zvýšit kvalitu života jejich obyvatel a zlepšit atraktivitu obecního prostoru. Podpůrné programy a dotační tituly jsou aktuálně následující:

Podpora obnovy a rozvoje regionů 2025+

Cílem programu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj sídel, realizaci projektů zvyšujících kvalitu života jejich obyvatel a zvýšení atraktivitu obecního prostoru. Program předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Program se dále člení na podprogramy:

- ŽIVEL 1,
- ŽIVEL 2,
- ŽIVEL 3,
- ŽIVEL 4,
- Podpora obnovy a rozvoje venkova (pro obce do 3 000 obyvatel),
- Podpora obcí s 3001 - 10 000 obyvateli,
- Vesnice roku,
- Podpora chytrých měst, obcí a regionů,
- Podpora rozvoje Hospodářsky slabých a ohrožených území (HSOÚ),
- Podpora vládou doporučených projektů v oblasti rozvoje regionů.

Podporovány jsou akce týkající se obnovy místních komunikací, obnovy sportovní infrastruktury, obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury, podpory vítězů soutěže Vesnice roku, rekonstrukce a přestavba veřejných budov, revitalizace veřejných ploch v zastavěném území obce, obnovy drobných sakrálních staveb a hřbitovů, podpory budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku, podpory dostupnosti služeb, podpory vybavení komunální technikou sdílené v rámci dobrovolného svazku obcí, společenství obcí, podpory venkovské pospolitosti a spolupráce na rozvoji obcí.

Příjemcem dotace jsou obce (vyjma statutárních měst), svazky obcí / mikroregiony / společenství obcí.

ŽIVEL 1

Dotační podprogram na obnovu majetku samospráv v regionech, kde byl vyhlášený stav nebezpečí. Jeho vyhlášení a finanční alokace se bude odvíjet od schválení Strategie obnovy území.

ŽIVEL 2

Dotační podprogram na obnovu majetku samospráv v regionech, kde nebyl vyhlášený stav nebezpečí (nebo jiný krizový stav), ale zasáhla je přírodní katastrofa. Finance lze využít na rekonstrukce nebo výstavbu mostů, silnic, veřejného osvětlení, prostranství nebo veřejných budov. Podporu je možné použít také na odstranění nánosů ve vodních tocích, vodních dílech a další

související práce.

ŽIVEL 3

Dotlačně-úvěrový podprogram na obnovu obydlí fyzických osob, které poničila povodeň. Jeho vypsání i finanční alokace se bude odvíjet od schválení Strategie obnovy území. Finance bude možné čerpat na opravy, demolice a výstavbu domů nebo jeho části poškozené v souvislosti s živelní pohromou, ale i nákup nového bydlení.

ŽIVEL 4

Dotlační podprogram pro samosprávy a provozovatele škol na pronájem prostor s cílem zajistit náhradní ubytování lidem, kteří přišli o své domovy, případně na zajištění náhradních prostor pro vzdělávání dětí a další podobné aktivity.

Společným cílem „souboru“ podprogramů: **PODPORA OBNOVY A ROZVOJE VENKOVA, PODPORA OBCÍ S 3 001 – 10 000 OBYVATELI, PODPORY CHYTRÝCH MĚST, OBCÍ A REGIONŮ, VESNICE ROKU, PODPORA ROZVOJE HOSPODÁŘSKY A SOCIÁLNĚ OHROŽENÝCH ÚZEMÍ A PODPORA VLÁDOU DOPORUČENÝCH PROJEKTŮ V OBLASTI ROZVOJE REGIONŮ** je zvýšení kvality života obyvatel ČR prostřednictvím stabilizace území, a to zejména investicemi do veřejné infrastruktury a přípravy těchto investic a rozvoje území, a to zejména podporou pilotních a přesně územně a věcně cílených chytrých/rozvojových projektů.

Podpora obnovy a rozvoje venkova (v obcích s 0–3 000 obyvateli)

Cílem podprogramu je zejména stabilizace území (zajištění základní infrastruktury obcí). Mezi podporované aktivity patří:

- Obnova místních komunikací a jejich součástí – stavební úpravy, údržba a oprava místních komunikací a jejich součástí dle § 12 zákona č. 13/197 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů;
- Rekonstrukce, přestavba a výstavba veřejných budov – udržovací práce, stavební úpravy, přístavba, nástavba a demolice s následnou výstavbou veřejných objektů;
- Podpora vybavení komunální technikou – vybavení DSO sdílenou technikou – fréz, traktůrků apod.;
- Podpora dostupnosti služeb – příprava prostor pro provozování služeb základní lékařské péče a obchodní obslužnost (základní potřeby/smíšené zboží).

Podpora obcí s 3 001 – 10 000 obyvateli

Cílem podprogramu je zejména stabilizace území (zajištění základní infrastruktury obcí). Mezi podporované aktivity patří:

- Obnova místních komunikací a jejich součástí – stavební úpravy, údržba a oprava místních komunikací a jejich součástí dle § 12 zákona č. 13/197 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů;
- Rekonstrukce, přestavba a výstavba veřejných budov – udržovací práce, stavební úpravy, přístavba, nástavba a demolice s následnou výstavbou veřejných objektů.

Podpora chytrých měst, obcí a regionů

Cílem podprogramu je zejména poskytnout rozvojové impulzy, a to prostřednictvím podpory pilotních iniciativ. Mezi podporované aktivity patří:

- zavádění digitálních dvojčat;
- zavádění živých laboratoří pro testování nových inovativních řešení;

- podpora kreativní ekonomiky prostřednictvím multifunkčních center a klastrů;
- využití inovativních postupů a technologií v oblasti ŽP;
- příprava projektových záměrů do programů a iniciativ EU v přímém, nepřímém a sdíleném řízení.

Vesnice roku

Cílem podprogramu je motivace / ocenění obcí, které obdržely ocenění v soutěži Vesnice roku.

Podpora rozvoje hospodářsky a sociálně ohrožených území

Cílem podprogramu je zvýšení investiční připravenosti a absorpční kapacity obcí nacházejících se v hospodářsky a sociálně ohrožených územích (stabilizace i rozvoj hospodářsky a sociálně ohrožených území). Mezi podporované aktivity patří:

- pořízení projektové dokumentace – např. projekt pro územní rozhodnutí, pro stavební povolení, dokumentace pro zadání veřejné zakázky, realizační dokumentace;
- pořízení studie – např. studie stavebně technologického řešení, studie proveditelnosti.

Podpora vládou doporučených projektů v oblasti rozvoje regionů

Cílem podprogramu je podpora projektů v závislosti na konkrétním usnesení vlády. Účastníkem programu je obec, nikoli např. obcí zřízená právnická osoba, která je zařazena do daného programu usnesením vlády. Podporovány budou projekty, které budou k podpoře schváleny usnesením vlády a které budou uvedeny v příloze příslušného usnesení vlády.

Všechny **kraje** jsou povinny podporovat poskytování sociálních služeb (od roku 2015, kdy tato povinnost přešla ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí). Některé dotační tituly jsou specifické dle potřeb kraje, v prostředí Moravskoslezského kraje například na podporu technických atraktivit.

Na **lokální úrovni** disponují dotačními tituly zejména větší města. Dotace jsou zaměřeny na podporu aktivit v oblasti kultury, sportu, sociálních služeb, památkové péče i životního prostředí (např. ekologická výchova). Některá města podporují prostřednictvím dotačních titulů rovněž aktivity s vyšší přidanou hodnotou, např. podporu inovací formou inovačních voucherů.

Ze zdrojů EU je prostřednictvím multifondového financování podporován komunitně vedený místní rozvoj. Multifondovým financováním se myslí skutečnost, že podporu ve formě grantů (dotací) poskytují prostřednictvím programů IROP, SP SZP, OPZ+, OPŽP a OP TAK tři evropské fondy: EFRR, EZRF, ESF. Úlohou Ministerstva pro místní rozvoj je mj. koordinovat řídicí orgány zapojených národních programů a zajistit, aby výběr strategií k podpoře, fungování MAS a implementace jejich strategií byly v souladu s příslušnou evropskou legislativou.

V rámci vztahů k EU se odráží případné stanovení příslušných priorit v podpoře venkova v rámcovém dokumentu, který pro příslušné programové období definuje hlavní oblasti rozvoje podporované z fondů EU (je základním stavebním prvkem pro nastavení evropských fondů pro dané programové období).

Pro období 2021-2027 je tímto dokumentem **Dohoda o partnerství** schválená vládou ČR 26. září 2021. V předcházejícím programovém období plnil tutéž roli tzv. **Národní strategický referenční rámec**.

MAS jako klíčová instituce pro implementaci metody LEADER

Sdružuje důležité aktéry venkova jako např.:

- obchodní sdružení, podnikatele
- obyvatele daného území, občanská sdružení

- místní politické zástupce
- profesní organizace
- kulturní spolky a jiné poskytovatele kulturních či komunitních služeb
- environmentální spolky a jiné

Komunitně vedený místní rozvoj (Community Led Local Development - CLLD) je jedním z tzv. integrovaných nástrojů realizovaných v ČR v programovém období 2021–2027. Smyslem integrovaných nástrojů je koordinace podpory z různých zdrojů v zájmu posílení jejich společného efektu. Tento integrovaný nástroj spočívající v uceleném souboru operací, realizovaných za účelem splnění cílů a potřeb na subregionální úrovni, který přispívá k dosažení inkluzivního udržitelného růstu je prováděn místními akčními skupinami (MAS).

Místní akční skupina (také Local Action Group) je subregionální partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, které působí na vymezeném území, pro něž navrhuje a provádí strategii CLLD.

CLLD je zaměřen zejména na rozvoj venkovských oblastí, je realizován v území působnosti místních akčních skupin (MAS). Počet obyvatel území působnosti MAS se pohybuje v rozmezí 10.000 – 100.000 obyvatel a zahrnuje pouze obce do 25 tis. obyvatel. Zaměřuje se na konkrétní území (území působnosti jednotlivých místních akčních skupin), je veden MAS složenými ze subjektů, které zastupují veřejné a soukromé subregionální socioekonomické zájmy, a v nichž na rozhodovací úrovni nemají ani veřejné orgány definované podle vnitrostátních předpisů ani žádná z jednotlivých zájmových skupin rozhodovací většinu.

Rozvoj

- se uskutečňuje na základě **strategií jednotlivých místních akčních skupin (SCLLD)**,
- je koncipován s ohledem na subregionální potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci.
- MAS usilují o zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a rozvoj obcí zapojených do jejího území.

Základní principy metody LEADER

Přístup zdola-nahoru (bottom-up) – tento princip vychází z předpokladu, že lidé žijící a pracující v daném území, znají jeho historii, potřeby a možnosti, a na základě toho se umí nejlépe rozhodnout o dalším vývoji regionu. Díky přístupu zdola a zapojení místních aktérů jsou posilovány místní lidské zdroje a sounáležitost lidí s regionem, kde žijí.

Partnerství veřejných a soukromých subjektů – v rámci MAS vzájemně spolupracují zástupci obcí a jimi/popř. krajem zřizovaných organizací (veřejný sektor) a podnikatelé, občanská sdružení i jednotliví občané (soukromý sektor).

Realizace místní rozvojové strategie – MAS vznikají na venkově, konkrétně na území obcí s méně než 25 000 obyvateli. Každá MAS přitom zpracovává a realizuje místní rozvojovou strategii svého území. Strategie vzniká participativním přístupem a zahrnuje společné vize aktérů z území MAS. Strategie se realizuje pomocí projektů, které naplňují potřeby území a vedou k místnímu rozvoji. Území působnost MAS zahrnuje populační velikost 10 tis. až 100 tis. obyvatel.

Víceodvětvové navrhování a provádění strategie – provádění strategie je založené na součinnosti mezi subjekty i projekty z různých odvětví místního hospodářství. Strategie a projekty propojují různé typy aktivit např. investiční projekty spojené se vzdělávacími akcemi apod., čímž vzniká spolupráce mezi aktéry působícími v regionu.

Podpora inovativních projektů – MAS při realizaci svých strategií uplatňují a podporují inovativní řešení problémů zaváděním nových služeb, produktů nebo přístupů.

Vytváření sítí místních partnerství a spolupráce – MAS vzájemně spolupracují a vyměňují si

zkušenosti v rámci partnerských sítí, v ČR např. prostřednictvím Národní sítě MAS ČR, v Evropě prostřednictvím Evropské asociace LEADER pro rozvoj venkova, tzv. ELARD.

Úkolem MAS je zajišťovat spolupráci a koordinaci napříč veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru a realizovat místní rozvojové strategie. Je vyžadována aktivita obyvatel, vzájemná domluva, snaha vzbudit zájem obyvatelstva, aby se zapojovali do rozvoje území, kde žijí. Role místních akčních skupin se odlišuje od politické sféry, neboť jejich činnost je zcela transparentní, podporují především místní podnikatele a spolky.

Zastávají také roli zprostředkovatelů dotací primárně v rámci kohezní politiky EU pro místní žadatele. V některých případech ale také působí jako regionální rozvojové agentury, vyhledávají finanční zdroje pro místní subjekty, pořádají školení, napomáhají při tvorbě projektových žádostí a svou činností koordinují úsilí obcí, podnikatelů a neziskových organizací.

MAS jsou pro Českou republiku nejvýznamnější formou spolupráce pro rozvoj venkova, neboť pokrývají přes 90 % venkovského území. Důvod pro vznik odlišné formy právnického subjektu, než jsou stávající kraje, obce a svazky obcí, je především vznik spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem, přičemž v rozhodujících orgánech MAS musí mít soukromý a neziskový sektor dohromady nadpoloviční většinu hlasů a zároveň žádná ze zájmových skupin nesmí při rozhodování převažovat. Na základě těchto principů mohou MAS reagovat na problémy vyskytující se na venkově přímo. To je zásadní rozdíl mezi MAS a orgány veřejné správy.

Doporučené materiály pro přípravu:

- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon)
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1060/2021(čl. 31–34)
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Dohoda o partnerství. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/dohoda-o-partnerstvi/verejna-konzultace-k-prvniimu-navrhu-dohody-o-partn>
- **Koncepce rozvoje venkova (KRV).** Dostupné z: https://mmr.gov.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf
- Metodický pokyn pro integrované nástroje MPINRAP, dostupné z <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/metodicke-dokumenty/metodicke-dokumenty-v-gesci-mmr-cr/metodicky-pokyn-pro-vyuziti-integrovanych-nastroju>
- **Strategie regionálního rozvoje (SRR ČR 2021+).** Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>
- Program rozvoje obce (zakotvený v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích)
- Portál programu rozvoje obce (PRO) <https://mmr.gov.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/koncepce-a-strategie/rozvoj-obci>
- **Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 (SP SZP).** Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/ccf0c6e9-53ec-4ef0-8769-dd58baecfc72_cs?filename=csp-at-a-glance-czechia_cz.pdf
- Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, č. 3, s. 397–421.
- Perlín, R., Kučerová, S., Kučera, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie, 115, č. 2, 161–187.
- **Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti: pro silnější, propojené, odolné a prosperující venkovské oblasti EU.** (Online). Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/news/2021/06/30-06-2021-long-term-

[vision-for-rural-areas-for-stronger-connected-resilient-prosperous-eu-rural-areas](#)

- Perlín, R., Kučerová, S., & Kučera, Z. (2012). Regionální diferenciacie venkovských obcí Česka: disparity a možnosti rozvoje. *Regional Differentiation of Rural Municipalities of Czechia: Disparities and Development Opportunities*.
- [MMR \(Regionální rozvoj\) https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj](https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj)

13 Co je Strategie RE:START a čím je naplňována? Vyjmenujte oblasti/pilíře, které Strategie řeší. Definujte, pro jaké regiony je určena a charakterizujte rozvojové problémy těchto regionů.

Strategie RE:START je klíčovým koncepčním nástrojem pro sladování priorit, vyjednávání specifické podpory a pro přípravu a realizaci hospodářské restrukturalizace **Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje**. Tyto tři regiony se dlouhodobě potýkají s ekonomickými, sociálními a environmentálními problémy, které vyplývají především z útlumu těžby uhlí a navazujícího průmyslu.

Strategie vznikla v roce 2017, kdy byl vládou ČR schválen **Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje**, který je základem pro správné fungování strategie. Strategický rámec pojmenovává specifické problematiku oblasti dotčených krajů, Díky této strategii, jejíž cílem je zlepšení kvality života v těchto krajích, vytvoření podmínek pro udržitelný rozvoj a zastavení zaostávání těchto krajů, začala jejich cílená podpora. Strategie představuje otevřený a veřejně diskutovaný proces restrukturalizace, do kterého je zapojeno množství aktérů. Tento proces je řízen z úrovně vlády a podléhá pravidelnému vyhodnocování a aktualizací reagující na socioekonomický vývoj v dotčených krajích.

Díky tomu vláda i regiony získávají transparentní, systémový a dlouhodobý nástroj na řešení specifických problémů rozsáhlého území. Eliminuje se tím stav, kdy desítky regionálních subjektů předkládají individuální požadavky, které, jsou-li realizovány separátně, většinou nepodléhají hodnocení dopadů a často vyžadují přijímání nesystémových výjimek.

Vytvořený systém, který je součástí naplňování **Strategie RE:START** poskytuje možnost informovat vládu ČR případně Evropskou komisi a další národní i mezinárodní partnery o průběhu a pokroku hospodářské restrukturalizace v předmětných krajích ČR. Umožňuje také na základě znalosti území a podnětů z regionů prosazovat žádoucí změny. Komunikace s evropskými partnery a vzájemné sdílení informací a propojování s regionálními aktéry jsou proto nedílnou součástí vzájemné spolupráce.

Strategie RE:START nastartovala užší spolupráci a diskusi mezi tzv. „uhelnými regiony“, resorty, obecně národní úrovní veřejné správy, odborníky, EU a veřejností, sehrála také zásadní roli v Mechanismu pro Spravedlivou transformaci, kdy celá území těchto 3 uhelných krajů ČR byla zahrnuta do **Plánu spravedlivé územní transformace**, který je základním dokumentem **Operačního programu Spravedlivá transformace** (dále jen „OPST“). Alokace programu OPST, který je v ČR výhradně určen pro tyto tři strukturálně postižené kraje činí 41 mld. Kč a jedná se o prostředky nad rámec ostatních programů. Program je zaměřený na řešení negativních dopadů odklonu od uhlí, s cílem podpory umožnit regionům a lidem řešit sociální, hospodářské a environmentální dopady transformace, která je zaměřena na dosažení cílů Evropské unie v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a klimaticky neutrálního hospodářství do roku 2050.

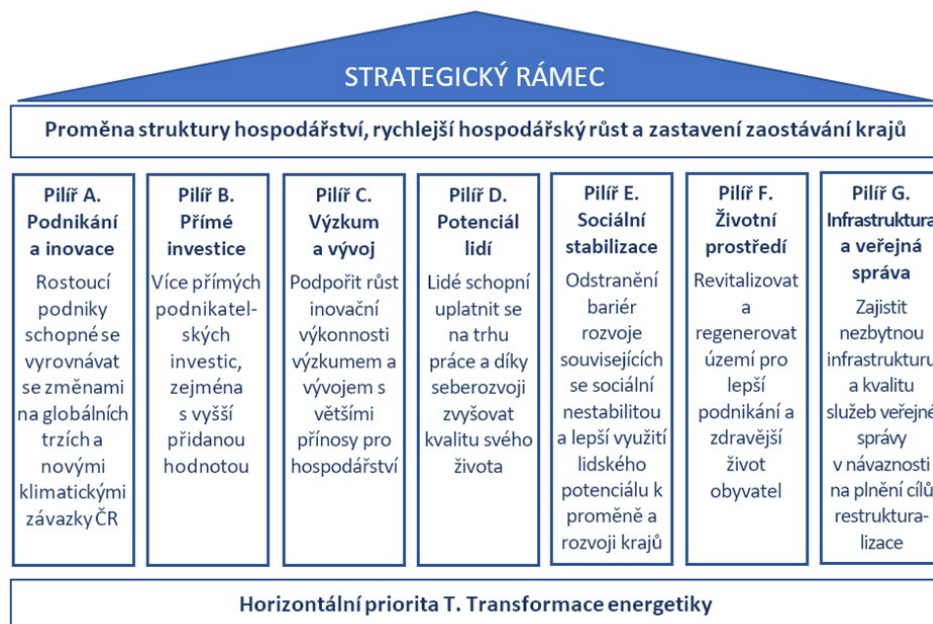
Strategie RE:START je naplňována **Souhrnnými akčními plány**, které vycházejí z principů definovaných Strategickým rámcem. Jedná se o soubor konkrétních opatření, jejichž realizaci vláda ukládá příslušnými resortům nebo organizacím. Daná opatření mají charakter finanční podpory nebo systémových změn. Souhrnné akční plány se pravidelně aktualizují každé dva roky.

a. Vyjmenujte oblasti/pilíře, které Strategie řeší.

Strategie RE:START řeší několik oblastí, která jsou rozděleny do **tematických pilířů**, které zahrnují žádoucí změny v jednotlivých tematických oblastech. Každý tematický pilíř má několik **strategických**

cílů. Strategické cíle jsou naplňovány prostřednictvím **typových opatření**, které blíže popisují intervence, jejichž pomocí lze změny uskutečnit a dosáhnout strategických cílů.

Strategický rámec se skládá ze sedmi pilířů. Pět pilířů („**A. Podnikání a inovace; B. Přímé investice; C. Výzkum a vývoj; D. Potenciál lidí; E. Sociální stabilizace**“) představuje pět tematických oblastí, které s hospodářskou restrukturalizací bezprostředně souvisí. Šestý pilíř „**F. Životní prostředí**“ a sedmý pilíř „**G. Infrastruktura a veřejná správa**“ sice samy o sobě nemohou způsobit hospodářskou proměnu

krajů, ale představují významnou, mnohdy klíčovou podmínku či podpůrnou aktivitu pro úspěšnou a efektivní realizaci aktivit v ostatních pilířích.

Součástí struktury Strategického rámce hospodářské restrukturalizace je Horizontální **priorita T. Transformace energetiky**. Tato priorita obsahuje vlastní cíle, vzešlé z klimatických závazků ČR a EU a ze záměrů souvisejících se snižováním uhlíkové náročnosti ekonomiky a snižováním produkce CO₂. Požadavky vyplývající agendy EU a ČR znamenají, že intervence podporující restrukturalizaci v jednotlivých pilířích musí být současně zaměřeny také na cíle transformace energetiky uvedené v horizontální prioritě. Transformaci energetiky a transformaci uhelných regionů nelze oddělit, z tohoto důvodu cíle horizontální priority musí být realizovány pomocí intervencí ve všech pilířích.

Obr. Přehledná struktura tematických pilířů Strategického rámce

b. Definujte, pro jaké regiony je strategie určena a charakterizujte rozvojové problémy těchto regionů.

Strategie RE:START je určena pro tři strukturálně postižené kraje: **Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský**, které mají velký rozsah starých ekologických zátěží (např. rozsáhlé plochy po těžbě uhlí, poškozené životní prostředí, narušené urbání struktury) nebo zátěží jako je sociální složení populace, vysoká koncentrace sociálně vyloučených lokalit a dalších problémů, které je potřeba řešit.

Hlavní rozvojové problémy těchto krajů lze rozdělit do několika oblastí:

- **Ekonomické problémy**
 - **Vyšší míra nezaměstnanost:** Omezení těžebních a průmyslových aktivit vede k úbytku pracovních míst, což se projevilo vyšší mírou nezaměstnanosti v těchto regionech.
 - **Nízká diversifikace ekonomiky:** Ekonomika je stále závislá na tradičních sektorech (těžký průmysl, energetika).

- **Nízká produktivita práce:** Místní podniky využívají často zastaralé technologie a postupy, což snižuje jejich konkurenceschopnost.
 - **Nízká podnikatelská aktivita:** Nízká podnikatelská aktivita lidí a částečně absence podnikatelských aktivit je způsobena nižší vzdělaností obyvatel, ale také dlouhodobou tradicí přítomnosti velkých podniků, které posilovaly a posilují zaměstnaneckou kulturu.
- **Sociální problémy**
 - **Brain drain:** Vysoký podíl jednostranné migrace mladých vzdělaných lidí za lepšími životními či pracovními příležitostmi. Tento trend negativně ovlivňuje sociální i ekonomickou situaci v krajích.
 - **Nízká úroveň vzdělání:** Nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí (hlavně v Karlovarském a Ústeckém kraji) omezuje schopnost regionů přitahovat firmy s vysokou přidanou hodnotou.
 - **Vyloučené lokality:** Zvyšující se počty sociálně vyloučených lokalit a obyvatel, kteří v nich žijí, ale také počet lidí ohrožených sociálním vyloučením zhoršují kvalitu života a vytváří problémy s integrací.
 - **Nízké mzdy** jsou v těchto regionech často pod celorepublikovým průměrem.
 - **Infrastrukturní problémy**
 - **Dopravní dostupnost:** V krajích není dokončeno dopravní napojení na jádrové oblasti okolních regionů ČR, především pak z Karlovarského kraje, a ze všech krajů na blízké příhraniční oblasti (Bavorsko, Sasko, Dolní Slezsko). V některých lokalitách chybí kapacitní spojení hlavních center a periferií.
 - **Stav bytového fondu:** Mnoho obytných budov je zastaralých a vyžaduje rekonstrukce.
 - **Image regionů**
 - **Nedostatek atraktivity pro mladé lidi:** Regiony nejsou považovány za atraktivní místo pro život, zejména pro mladé a kvalifikované lidi.
 - **Negativní vnímání:** Regiony jsou často spojovány s problémy, jako je nezaměstnanost, sociální vyloučení, stárnutí obyvatel, nízké mzdy, nebo nízká inovativnost. Tyto faktory ztěžují přilákání nových investorů, kvalifikovaných a vzdělaných mladých lidí i turistů.

Tyto problémy jsou vzájemně propojené, proto vyžadují **koordinovaný přístup**, který zahrnuje komplexní aspekty, a to je hlavním cílem **Strategie RE:START**.

Transformace strukturálně postižených regionů je dlouhodobý proces, který vyžaduje masivní investice s uplatněním územně specifického přístupu. Z hlediska časové i finanční náročnosti procesu transformace je potřeba zajistit kontinuitu podpory. Je potřeba pracovat na vybudování dostatečné a odborné administrativní kapacity, která je nedostatečná, převážně v Ústeckém a Karlovarském kraji. Právě nedostatečná administrativní kapacita bývá častou překážkou pro úspěch projektových žádostí o finanční podporu z národních i evropských dotačních zdrojů.

Dále je důležité podpořit změnu image těchto regionů spojenou se zlepšením kvality životního prostředí a zajistit dostatečnou kvalitu vzdělávání, která by mohla zamezit odchodu obyvatel z regionu. Klíčové je motivovat mladé vzdělané lidi k tomu, aby zůstávali v regionech i po ukončení studia a podíleli se na jejich rozvoji. V neposlední řadě pro vyšší podnikatelskou aktivitu podpořit a zatraktivnit podmínky pro rozvoj podnikání.

Zdroj:

Strategické dokumenty:

[Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje \(2023\) | Databáze strategií - portál pro strategické řízení](#)

[Souhrnný akční plán Strategie restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje 2023-2024 | Databáze strategií - portál pro strategické řízení](#)

Webové stránky.

<http://www.restartregionu.cz>

[Dotace EU - Uhelné regiony](#)

Část Cestovní ruch

ČÁST CESTOVNÍ RUCH

14. Vymezte cestovní ruch (vymezení pojmu, definice, formy, typy). Popište postavení cestovního ruchu v národním hospodářství. Vysvětlete udržitelný cestovní ruch.

Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Informační zdroje:

- Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu: recenzovaný sborník. 5. ročník konference s mezinárodní účastí: Hradec Králové. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3
- ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu - kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Linde. 2012
- ZELENKA, Josef. Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, 327 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-244-7
- Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030 ([Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030 \(gov.cz\)](#))
- Strategie agentury CzechTourism a Strategie destinace ČR 2021-2024 ([Strategie a koncepce · #CzechTourism](#))
- ČSÚ – statistiky o cestovního ruchu ([Cestovní ruch | Statistika \(gov.cz\)](#))

14 Vymezení CR

Definice cestovního ruchu

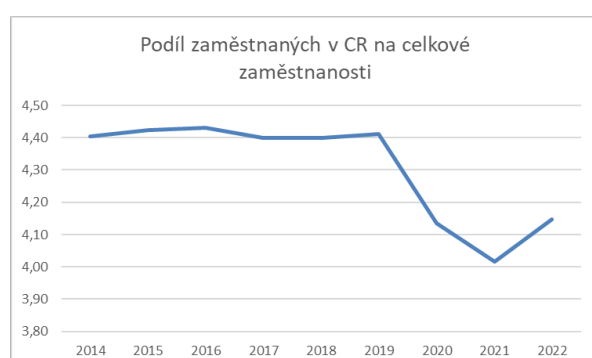
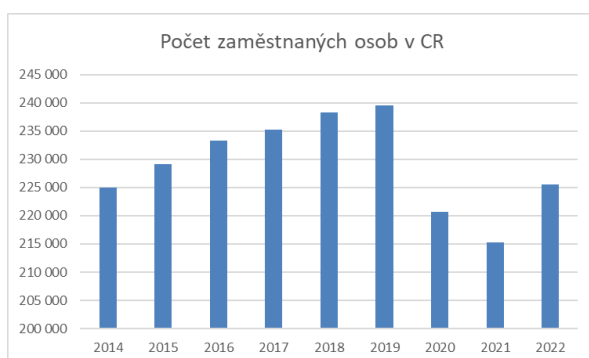
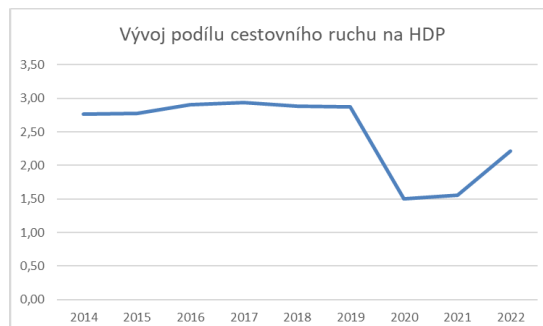
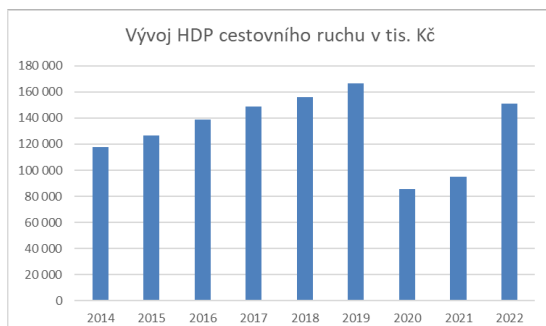
- Definice cestovního ruchu: cestovní ruch je mezinárodně definován jako činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými účely nevztahujícími se k činnosti, za kterou jsou z navštíveného místa odměňováni.

Přínosy cestovního ruchu na regiony

- Vytváření nových pracovních příležitostí. Příjmy z cestovního ruchu jsou dále významnou součástí příjmů státních i místních rozpočtů. Cestovní ruch představuje nástroj regionálního rozvoje s vazbou na podporu infrastruktury, občanské vybavenosti, kulturního a volnočasového vyžití a zlepšení kvality života v regionech. V neposlední řadě přispívá cestovní ruch k poznávání nových míst, přírodního a kulturního dědictví jiných národů, pomáhá lépe pochopit jejich mentalitu, obyčeje a zvyklosti, a tím rozvíjí myšlenku mírového soužití. Udržitelný cestovní ruch může přispět k zachování a ochraně životního prostředí.

Význam cestovního ruchu

- Cestovní ruch představuje socio-ekonomické odvětví. V roce 2022 HDP CR dosáhlo 151 mld. Kč. Podíl CR na celkovém HDP je 2,22 %. Počet zaměstnaných osob v CR v roce 2022 dosáhl 226 tis. a podíl CR na celkové zaměstnanosti je 4,15 %. Do roku 2019 HDP cestovního ruchu i počet zaměstnaných v CR v absolutní hodnotě rostl, avšak podíl CR na celkovém HDP a podíl zaměstnaných v CR na celkové zaměstnanosti v posledních letech osciloval (výraznější růst průmyslu). Od roku 2022 se začíná projevovat oživení CR.

15 Základní rozdělení cestovního ruchu:

Podle místa

- příjezdový CR – (také aktivní) zahrnuje návštěvu a pobyt nerezidentů na území České republiky,
- výjezdový CR – (také pasivní) zahrnuje návštěvu a pobyt rezidentů mimo území České republiky,
- domácí CR - je cestovní ruch rezidentů na území České republiky,
- vnitřní cestovní ruch - (interní) cestovní ruch (domácí a příjezdový) je cestovní ruch rezidentů i nerezidentů na území České republiky,
- dále lze členit na zahraniční CR, tranzitní CR atd.

Podle doby pobytu

- krátkodobý (obvykle do 3 dnů),
- dlouhodobý (obvykle nad 3 dny).

Podle počtu účastníků

- individuální (jednotlivci, rodina),
- skupinový (skupiny, zájezdy),
- masový (hromadné akce jako poutě, sportovní události).

Podle způsobu organizace (zabezpečení)

- organizovaný (zajištěný specializovanými subjekty),
- neorganizovaný.

Podle způsobu dopravy

- silniční (auta, autobusy, motocykly),
- železniční (pravidelné i nepravidelné spoje),
- letecká (pravidelné i nepravidelné spoje),

- vodní (říční i námořní doprava),
- ostatní (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika).

Podle motivace

- rekreační s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice,
- kulturně poznávací, zaměřené na poznávání historie, kultury, tradic, gastronomie a zvyků vlastního i jiných národů,
- společenský, setkání příbuzných a známých, vzpomínkové akce,
- zdravotní (lázeňsko-léčebný), zahrnující zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následků nemocí v lázních či jiných zdravotně příznivých prostředích, ale i kondiční a relaxační pobytu (wellness).
- sportovní a aktivní včetně pasivního diváctví a účasti na sportovních akcích,
- poznávání přírody (flory a fauny) tzv. návrat k přírodě v podobě zeleného tzv. měkkého (soft) cestovního ruchu,
- dobrodružný (adrenalinové sporty)
- MICE – profesní cestovní ruch, obchodní služební cesty, účast na kongresech, účast na veletrzích a výstavách a incentivní cestovní ruch
- politický cestovní ruch, zahrnující sjezdy, mítinky politických stran,
- nákupní cestovní ruch, představující cesty za nákupy,
- specifický, jako je například turistika pro vozíčkáře.

Nosné formy CR pro ČR

- Městský a kulturní cestovní ruch, dovolená v přírodě, sportovní a aktivní dovolená, lázeňský cestovní ruch, kongresový a veletržní cestovní ruch.

Produktová řada		Kategorie produktových řad
Kulturní turismus	1	Regionální města a Praha
	2	Hrady a zámky
	3	Gastroturistika
	4	Contemporary urban culture
	5	Spirituální turismus
	6	Dovolená s dětmi
	7	Tradice
	8	Luxury
	9	Venkovská turistika a agroturistika
Aktivní turismus	10	Cyklo
	11	Pěší
	12	Lyžování a snowboarding
	13	Zimní dovolená
	14	Golf
	15	Letní outdoorové aktivity
Lázeňství	16	Lázeňství
	17	Wellness
	18	Medical tourism
MICE	19	Kongresy
	20	Incentivy

16 Udržitelný cestovní ruch

Udržitelný cestovní ruch – definice nepřesně též udržitelná turistika; angl. sustainable tourism

- cestovní ruch, který díky koncepčnímu rozvoji a plánování dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí, neboť jeho cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu (včetně dosavadního způsobu obživy, viz TAO – WALL 2009) místních obyvatel (podle NČSN 2004);
- holistická definice: cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak

možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry (Zelenka);

- ekonomicko-environmentální vymezení, UNWTO: Schopnost destinace udržet si potenciál konkurence v soutěži s novými, historicky méně využívanými destinacemi, přitáhnout první i opakované návštěvy, podržet si kulturní jedinečnost, být v rovnováze s životním prostředím. Udržitelnost cestovního ruchu se hodnotí různými přístupy (viz např. indikátory udržitelného rozvoje CR), komplexní procedura je popsána v KO (2005).

Pilíře udržitelného cestovního ruchu:

- **Environmentální pilíř:** zahrnuje ochranu životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů. Kvalita životního prostředí je jedním ze základních požadavků pro rozvoj cestovního ruchu, jeho negativní dopady mohou kvalitu životního prostředí významně ohrozit a postupně zničit zdroje, na kterých je závislý.
- **Socio-ekonomický pilíř:** vazba místního obyvatelstva na průmysl cestovního ruchu. Dopad na změny v hodnotách a chování, které pak ohrožují místní identitu. Snaha, aby co nejvíce finančních prostředků zůstávalo v regionu, ve kterém byly vygenerovány. Citlivé využívání místních zdrojů, růst spotřeby lokálních produktů a zaměstnání místního obyvatelstva.
- **Kulturní pilíř:** udržitelné využívání kulturně - historických atraktivit, zachování tradic, lokálních produktů, gastronomie, písemnictví, festivalů a dalších regionálních specifik.

Vhodné formy šetrné turistiky v ČR:

- pěší / vodní / hipo / cyklo / běžecká turistika, venkovský cestovní ruch, agroturistika, ekoturismus, geoturistika.
- Podrobněji k některým formám:
 - **Agroturismus:** druh CR, turistické nebo rekreační pobyty na venkově a na rodinných farmách, jejichž hlavní náplní je poznávání alternativního způsobu života v blízkém kontaktu s přírodou, přímá spoluúčasť na zemědělských činnostech a aktivní odpočinek. ([Svaz venkovské turistiky a agroturistiky | prázdniny na venkově \(svazvta.cz\)](http://svazvenkovske-turistiky-a-agroturistiky-prazdniny-na-venkove.svazvta.cz))
 - **Ekoturismus:** forma CR, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvarů přírody, přírodních rezervací, kulturních památek a akcí, tak aby nebyly cestovním ruchem nadměrně narušovány.
 - **Geopark:** Geopark je území, které zahrnuje konkrétní geologické dědictví a má strategii udržitelného územního rozvoje. Geologické lokality musí být z odborného hlediska významné a reprezentativní. Geopark je iniciativou místních obyvatel zaměřenou na dobrovolnou ochranu, prezentaci, interpretaci hodnot, vzdělávání a šetrné využívání území cestovním ruchem. (geoparky.cz)

17 Kvalita v cestovním ruchu

Kvalita představuje významný faktor konkurenceschopnosti destinací. Řízení kvality v CR vychází z dobrovolných mezinárodních i národních standardů kvality.

Standardy stanovují požadavky na systém řízení, který má vytvořit předpoklady pro kvalitu chování organizace a kvalitu jejich produktů. Podstatou je uplatnit v řídicích procesech prvky zvyšující efektivitu, zvyšování spokojenosti dotčených subjektů, nástroje pro kontrolu a řízení, snížení chybovosti a minimalizující možnosti nekvalitních výstupů. Pro oblast CR lze aplikovat standard řízení systému kvality ISO 9001. Rozvojem mezinárodních ISO norem se zabývá Mezinárodní organizace pro normalizaci (International Organization for Standardization), která je světovou federací národních normalizačních organizací se sídlem v Ženevě. Byla založena 23. února 1947.

Mezinárodní organizace pro normalizaci se zabývá tvorbou mezinárodních norem ISO a jiných druhů dokumentů ve všech oblastech normalizace kromě elektrotechniky. Jsou to např.:

- TS – technické specifikace
- TR – technické zprávy
- PAS – veřejně dostupné specifikace
- TTA – dohody o technických trendech
- IWA – dohody z pracovní konference průmyslu

V ČR je standard ISO 9001:2000 využíván převážně velkými poskytovateli služeb hotely, lázeňské organizace, cestovní kanceláře a někteří dopravci.

Řada velkých podniků v ČR má vyvinuté vlastní standardy kvality.

ČSN je chráněné označení českých technických norem. Tvorbu a vydávání ČSN v současné době zajišťuje Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, který je ústředním orgánem státní správy v této oblasti.

Právní rámec technické normalizace stanoví zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, který stanovuje práva a povinnosti související s jejich tvorbou a vydáváním. Tento zákon také stanovil, že technické normy nejsou samy o sobě právně závazné, jejich závažnost může být stanovena nebo vyplynout z jiného právního předpisu. Zákon rovněž zakázal rozmnožování a rozšiřování českých norem nebo jejich součástí bez souhlasu vydavatele.

Zákon zavádí pojmy:

- **technický předpis** – právní předpis obsahující technické požadavky na výrobek
- **(česká) technická norma** – norma přijatá postupem podle zákona č. 22/1997 Sb. a oznámená ve věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
- **jiná technická norma** – pojem není přesně definován, rozumí se jím zejména technické normy přijaté obdobným způsobem v jiných státech nebo nadnárodních institucích
- **technický dokument** – jiný dokument obsahující technické požadavky na výrobek, který není technickým předpisem ani technickou normou

Příklady ČSN pro oblast ČR:

- ČSN ISO 21902 - Cestovní ruch a související služby - Přístupný cestovní ruch pro všechny - Požadavky a doporučení
- ČSN EN 13809 - Služby cestovního ruchu - Cestovní agentury a cestovní kanceláře (touroperátoři) - Terminologie
- ČSN 76 1110 - Služby cestovního ruchu - Klasifikace ubytovacích zařízení - Kategorie hotel, hotel garní, penzion, apartmánový hotel a apartmánový komplex
- ČSN EN ISO 18513 (761101) - Služby cestovního ruchu - Hotely a ostatní typy turistického ubytování - Slovník
- ČSN 01 8025 (018025) - Turistické značení
- ČSN 018027 ed2 - Značení a zabezpečení v zimním středisku

Významný nástroj rozvoje kvality představují dobrovolné technické standardy pro jednotlivá odvětví ČR zpracovaná profesními organizacemi. Příklady dobrovolných standardů v ČR:

Organizace	Dobrovolný standard	Web standardu
Asociace hotelů a restaurací ČR	Oficiální klasifikací ubytovacích zařízení ČR - Hotelstars	Hotelstars
Svaz venkovské turistiky a agroturistiky	Prázdniny na venkově Kategorizace zařízení agroturistiky, venkovské a zážitkové turistiky ČR Oficiální jednotná klasifikace ubytování v soukromí	Domů Prazdninynavenkove
Asociace průvodců ČR	Průvodce cestovního ruchu	Certifikace průvodců Certifikace průvodců (certifikacepruvodcu.cz)
Asociace turistických informačních center ČR	Jednotná klasifikace turistických informačních cente	Jednotná klasifikace turistických informačních center ČR: Asociace turistických informačních center České republiky (aticcr.cz)
Asociace lanové dopravy	Klasifikace lyžařského střediska	

Asociace kempů ČR	Kategorizace kempů a chatových osad	http://www.camp-cr.cz/7546/-kategorizace-/
CzechTourism	Kategorizace organizací destinačního managementu	Národní systém Kategorizace a certifikace DMO : #CzechTourism

Vytvoření a rozvoj dobrovolných technických standardů a certifikací pro dílčí odvětví cestovního ruchu může být podpořeno prostřednictvím státního programu na podporu NNO ([Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Dotace pro nestátní neziskové organizace \(gov.cz\)](#)).

Český systém kvality služeb (ČSKS)

Český systém kvality služeb byl dobrovolný nástroj, jehož cílem bylo zvyšování kvality služeb v cestovním ruchu. Zapojit se, tzn., certifikovat se, mohli všechny subjekty působící v cestovním ruchu a v navazujících odvětvích, čímž získali mezinárodní značku kvality „Q“. Systém umožňoval zapojeným subjektům postupně získat odborné i praktické znalosti z oblasti řízení kvality ve službách a další odborné znalosti, které mohli využít při rozvoji svého podnikání. Systém byl vhodný pro všechny organizace, jejichž cílem je poskytovat služby nejvyšší kvality a naplňovat očekávání svých zákazníků.

Český systém kvality služeb, který vznikl v rámci projektu Národní systém kvality služeb cestovního ruchu v ČR financovaného z Integrovaného operačního programu. Český systém kvality služeb byl vytvořen s využitím licence německého systému *Service Qualität Deutschland (SQD)*. Tento systém byl ve spolupráci s odborníky na oblast kvality služeb a cestovního ruchu analyzován a následně přizpůsoben pro aplikaci v českém prostředí.

Hlavní principy systému:

- Zaměření na očekávání a spokojenost zákazníka.
- Podpora technických předpokladů kvality služeb cestovního ruchu.
- Rozvoj měkkých předpokladů kvality a dalších dovedností.
- Respekt vůči specifickým potřebám zapojených organizací.
- Zaměření na efektivní komunikaci mezi vedením, pracovníky, zákazníky organizace a ostatními stranami, jako např. dodavateli.
- Rozvoj firemní kultury v organizaci.

Projekt byl realizován MMR ČR od roku 2010 do roku 2015. Následně byl projekt realizován Českou centrálou cestovního ruchu CzechTourism, a to až do konce období tzv. Povinné udržitelnosti, která skončila 31.12.2020. V rámci Českého systému kvality služeb byla certifikace poskytována zdarma a zažádat o ni mohly organizace cestovního ruchu a navazujících služeb. Důležitým kritériem pro získání certifikace kvality byly technické předpoklady stvrzené certifikátem jedné ze spolupracujících asociací (Asociace golfových hřišť, Asociace turistických informačních center ČR, Asociace horských středisek, Asociace hotelů a restaurací ČR, Asociace kempů ČR, Asociace lanové dopravy ČR, Asociace průvodců ČR, Česká Mountainbiková Asociace, Svaz venkovské turistiky a agroturistiky).

Nová značka Q: Péče o kvalitu služeb

Značka Q volně navazuje na Český systém kvality služeb, který představoval systémové řízení kvality služeb v České republice.

Značka Q je přizpůsobena každému sektoru vaší asociace, která se do značky zapojuje.

O značce:

- Q je jediná oficiální známka udělená profesionálům v cestovním ruchu za jejich klientskou vstřícnost a neustálé budování kvality svých služeb
- Podporuje kvalitu služeb a vzdělávání zaměstnanců v cestovním ruchu
- Uděluje značku kvality služeb v cestovním ruchu přes Řídící centrum kvality, které spravuje Česká unie cestovního ruchu. Znamka je udělována agenturou CzechTourism

- Certifikace je založená na spolupráci s profesními asociacemi
- Podklady a postup certifikace je laděn na základě spolupráce Řídícího centra kvality

Vývoj:

Po skončení povinné udržitelnosti ČSKS bylo rozhodnuto pokračovat ve zlepšování kvality služeb i nadále. V roce 2021 byla na základě poptávkového šetření vybrána jako dodavatel pro spolupráci na Péči o kvalitu Česká unie cestovního ruchu (dále jen ČUCR). Spolu s ČUCR byla vytvořena Metodika pro organizace, které se chtějí do projektu zapojit. Metodika byla postavena na pěti zásadách o péči o kvalitu, které vycházely z ČSKS. Následně se uzavřely smlouvy mezi CzT a profesními asociacemi, které měly o Péči o kvalitu zájem. V tomto pilotním období se zapojilo 9 profesních asociací a během roku 2022 se „certifikovalo“ cca 250. Bylo rozhodnuto v projektu pokračovat i v dalších letech a v rámci VZMR byl vysoutěžen dodavatel na dalších 24 měsíců (03/2023-03/2025), zakázku opět získala Česká unie cestovního ruchu, která měla na starost správu Řídícího centra kvality. Za rok 2023 bylo certifikováno cca 130 subjektů.

Vzhledem k tomu, že byl projekt následně vyhodnocen jako neefektivní, nebyly v dalším roce uzavřeny smlouvy s profesními asociacemi a nedocházelo k „certifikaci“ subjektů, spolupráce s ČUCR stále pokračuje a probíhají mystery shoppingy. Ukončení spolupráce CzT a ČUCR nad systémem značky Q bude ukončena v březnu 2025.

Rozdělení funkcí:

- CzechTourism – garant, nositel značky Q – zajišťuje fungování Péče o kvalitu, koordinuje
- Řídící centrum kvality (ČUCR) – koordinátor mezi CzT a profesními asociacemi – metodicky vede profesní asociace k podpoře kvality služeb a zajišťuje hodnocení kvality a finální kontrolu žádostí o známku kvality
- Profesní asociace – představují značku kvality mezi svými členy, snaží se o podporu kvality služeb a zajišťují primární kontrolu žádostí o známku kvality

Seznam certifikovaných: <https://ceskauniecr.cz/zapojene-asociace>

Zapojené profesní asociace:

- Asociace cestovních kancelářů ČR
- Asociace českých cestovních kancelářů a agentur,
- Asociace lanové dopravy
- Asociace turistických informačních center
- Asociace bazénů a saun ČR
- Asociace kempů ČR
- Svaz venkovské turistiky a agroturistiky
- Český spolek horských průvodců
- Česká komora fitness
- Asociace průvodců ČR

15. Popište systém řízení CR, kompetence orgánů na jednotlivých úrovních řízení, činnost profesních sdružení v oblasti cestovního ruchu? Vyjmenujte aktéry v cestovním ruchu a popište zaměření, pravomoci a činnost.

Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Informační zdroje:

- Kompetenční zákon (2/1969 Sb.), zákon o krajích (129/2000 Sb.), zákon o obcích (128/2000 Sb.), zákon o hlavním městě Praze (131/2000 Sb.)
- Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu
- **Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021 - 2030 schválená vládou České republiky**
 - ([Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030 \(gov.cz\)](#))
 - **relevantní Akční plány ke Strategii rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021 – 2030** ([Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Koncepce a strategie v cestovním ruchu \(gov.cz\)](#))
- ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu - kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Linde. 2012
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3

a. Systém řízení CR

Ústředním orgánem státní správy v oblasti CR je MMR (viz kompetenční zákon).

Kompetenční zákon č. 2/1969 Sb. (§ 14)

- 1) Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, **cestovního ruchu** a pohřebnictví.

MMR se zabývá nastavením státní politiky cestovního ruchu, koncepčním rozvojem cestovního ruchu, koordinací sektorových politik i podporou rozvoje CR. MMR na podporu rozvoje CR jako výkonnou složkou zřizuje Českou centrálu cestovního ruchu – agenturu CzechTourism (www.czechtourism.cz) zaměřenou na management destinace ČR, marketingovou činnost, rozvoj kategorizace a certifikace DMO, výzkumy a vzdělávání v CR, spolupráci s DMO v regionech (na krajské a oblastní úrovni) a poradenství pro subjekty CR.

MMR je dle kompetenčního zákona ústředním orgánem státní správy v oblasti CR, avšak s ohledem na průřezový charakter MMR není jediným subjektem, který se podílí na implementaci politiky CR. Na implementaci státní politiky cestovního ruchu se dále podílí ostatní ústřední orgány státní správy např.:

- MZV: vízová politika, ekonomická diplomacie, Česká centra
- MD: dostupnost turistických cílů, výstavba a rekonstrukce cyklostezek
- MK: zpřístupnění kulturně-historického dědictví pro cestovních
- MŽP: ochrana a zpřístupnění přírodního dědictví pro cestovních
- MPO: podpora podnikání v cestovním ruchu
- MZe: agroturismus, regionální produkty
- MZ: lázeňství a zdravotní CR

Cestovních ruch představuje jeden z nástrojů regionálního rozvoje. V rámci samostatné působnosti se tak na implementaci politiky CR podílí územně samosprávné celky (kraje a obce (zákon č. 128/2000 Sb., zákon č. 129/2000 Sb., zákon č. 131/2000 Sb.))

V neposlední řadě se na implementaci politiky CR podílí široké spektrum dalších subjektů, jako např.: profesní asociace, akademická veřejnosti i samotní podnikatelé.

Řada kompetencí upravujících dílčí aktivity v oblasti cestovního ruchu tak spadá do gesce ostatních subjektů a MMR nedisponuje legislativními ani finančními nástroji, které by umožnili ovlivnit jejich implementaci. Při jednání s ostatními subjekty podléajícími se na implementaci cestovního ruchu MMR působí jako metodický, komunikační a koordinační orgán.

Z pohledu řízení CR rozeznáváme dva základní systémy: rozvoj politiky CR (vykonávají převážně ústřední orgány státní správy a územně samosprávné celky) a systém destinačního managementu (Organizace destinačního managementu – DMO představují subjekty odpovědné za udržitelný rozvoj CR v destinaci, podporu pozitivních dopadů CR na destinaci, minimalizaci negativních dopadů CR na destinaci, vyvážené zastupování zájmů subjektů CR v destinaci (veřejná správa, podnikatelé, NNO, rezidenti).).

Systém rozvoje destinačního managementu je neformálního charakteru (nevychází z legislativy), je postaven na dobrovolném technickém standardu tzv. Kategorizaci organizací destinačního managementu ([Národní systém Kategorizace a certifikace DMO · #CzechTourism](#)). Kategorizace upravuje proces založení a vzniku organizace a následně procesy činnosti DMO. Prostřednictvím Kategorizace jsou vymezeny 4 úrovně systému: národní, krajská, oblastní a lokální úroveň. Příjem žádostí, běžný provoz systému a komunikaci s DMO zajišťuje tzv. Sekretariát ke Kategorizaci DMO při agentuře CzechTourism. Hodnocení žádostí o certifikaci zajišťuje externí hodnotitelské centrum, které vydává doporučení pro Certifikační komisi k udělení / neudělení certifikátu. Certifikační komise je tvořena zástupci MMR, agentury CzechTourism, Komise Rady Asociace krajů ČR, SMO ČR, Asociace organizací CR, Sdružení turistických oblastí ČR, SOCR, ČUCR, akademické veřejnosti. Certifikát je standardně vydáván na dobu jednoho roku. DMO, která je držitelem certifikátu alespoň 2 roky, získá min. bodové hodnocení převyšující 85 bodů s výsledkem hodnocení bez výhrad může získat certifikát na 3 roky.

Horizontální úroveň: PSP ČR - Podvýbor pro cestovní ruch Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj, ostatní ústřední orgány státní správy

Vertikální úroveň: MMR – kraje – obce, CzechTourism – krajské destinace – oblastní destinace. Snaha o oddělení politiky cestovního ruchu (vytváření podmínek pro rozvoj CR), od výkonu destinačního managementu a podpora zapojení subjektů působících v destinaci do nastavení a řízení cestovního ruchu v destinaci.

Oblast rozvoje / politiky CR
MMR
kraje
<i>turistické oblasti*</i>
obce

Oblast destinačního managementu
CzechTourism
krajské DMO
oblastní DMO
lokální DMO

* Turistické oblasti nejsou oficiální jednotkou územního uspořádání ČR (turistické destinace mají přirozené geograficky, kulturně či jinak vymezené území, s předpoklady a potenciálem pro rozvoj CR)

b. Zastřešující asociace

Jedná se o organizace sdružující jednotlivé profesní asociace, mezi nejvýznamnější v odvětví cestovního ruchu patří Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR (dále jen SOCR) a Fórum cestovního ruchu:

SOCR

SOCR je reprezentant českého obchodu a cestovního ruchu, spolupracující s odbornou veřejností, státními institucemi i odbornými evropskými organizacemi.

SOCR je sociální partner zastupující zaměstnavatele v odvětvovém sociálním dialogu a kolektivním vyjednávání s Odborovým svazem pracovníků obchodu a s Českomoravským odborovým svazem pohostinství, hotelů a cestovního ruchu. SOCR se dále zaměřuje na podporu zájmu svých členů, podporu MSP, podporu zpracování odborných informací v odvětví obchodu a cestovního ruchu a další aktivity. SOCR se např. zaměřuje na monitorování legislativních změn a vyhodnocování jejich ekonomických rizik, usilování o předvídatelnost, spravedlnost a přiměřenost právních předpisů i postupu správních orgánů. SOCR spolupracuje s Hospodářskou komorou ČR a dalšími partnery.

V SOCR je zřízena sekce věnující se odvětví cestovního ruchu.

- www.socr.cz

Česká unie cestovního ruchu

ČUCR vznikl transformací z Fóra cestovního ruchu.

ČUCR se zaměřuje na podporu a rozvoj cestovního ruchu, s cílem posilovat jeho konkurenceschopnost a udržitelný růst. ČUCR se věnuje podpoře členů a zastupování jejich zájmů na národní úrovni, ale také pracuje na zlepšování podmínek pro cestovní ruch v celé České republice.

ČUCR se dále věnuje i propagaci České republiky jako atraktivní turistické destinace. Přispívá k rozvoji domácího i mezinárodního turismu prostřednictvím marketingových kampaní, veletrhů, workshopů a dalších akcí. Její práce zahrnuje také sledování trendů v cestovním ruchu, výzkum trhu a poskytování důležitých informací a analýz svým členům. V neposlední řadě se unie snaží podporovat trvale udržitelný rozvoj turistiky, který respektuje potřeby místních komunit a zachovává kulturní i přírodní dědictví.

Členové ČUCR: Asociace cestovních kanceláří České republiky, Svaz léčebných lázní ČR, Asociace průvodců České republiky, Asociace lanové dopravy, Asociace turistických informačních center ČR, Asociace kempů České republiky, Český spolek horských průvodců KLACR - Klastř cestovního ruchu, Asociace bazénů a saun ČR, Svaz venkovské turistiky a agroturistiky, Asociace organizací CR, EDUSKI ČR, KČT, Sdružení průvodců, České dědictví UNESCO.

- [ČESKÁ UNIE CESTOVNÍHO RUCHU \(ceskauniecr.cz\)](http://ceskauniecr.cz)

c. Členské a oborové asociace

Jedná se o asociace sdružující jednotlivé členy. Nejvýznamnější členské a oborové asociace v odvětví cestovního ruchu:

Asociace hotelů a restaurací České republiky, z. s. (dále jen AHR ČR)

Vznikla v roce 2006, sloučením profesních sdružení HO.RE.KA a Národní federace hotelů a restaurací. Profesní a nepolitická organizace, sdružující majitele a provozovatele hotelů, penzionů, restaurací, odborných škol, ale i partnerů nabízejících produkty pro ubytovací či restaurační provozy. Prostřednictvím krajských sekcí má svá zastoupení po celé České republice. Sekce hotelová, gastronomická, odpovědného podnikání a vzdělávací jsou odborné a poradní skupiny Asociace, které řeší specifika jednotlivých oblastí.

V současné době má členská základna 1900 členů¹.

Hlavním cílem je podpora podnikatelů v oboru hotelnictví a gastronomie, a to především v oblastech legislativy a lobbyingu, při přípravě nových zákonných opatření se snaží prosazovat úpravy, které mohou přispět k lepšímu podnikatelskému prostředí.

AHR je nositelem technického standardu pro oblast ubytovacích zařízení hotelového typu tzv. Hotelstars.eu - Oficiální jednotné klasifikaci ubytovacích zařízení ČR ([Hotelstars](http://Hotelstars.eu)), AHR se dále podílelo na vypracování ČSN 76 1110 Služby cestovního ruchu – Klasifikace ubytovacích zařízení – Kategorie hotel, hotel garni, penzion, apartmánový hotel a apartmánový komplex.

Zajišťuje informační servis a poradenství, tak, aby členové AHR měli všechny informace v předstihu. Realizují vzdělávací aktivity pro své členy, propaguje svou členskou základnu a spolupracuje s veřejnou správou, kraji, destinačními společnostmi.

- www.ahr-cr.cz

Asociace cestovních kanceláří České republiky (dále jen ACK)

Dobrovolné sdružení subjektů domácího i zahraničního cestovního ruchu oprávněných k činnosti na území ČR.

Posláním ACK je zastupování a ochrana hospodářských zájmů členů, podpora jejich informovanosti, rozvíjení jejich činnosti a profesní prestiže. Asociace se angažuje při kultivování českého trhu cestovního ruchu, iniciuje tvorbu příslušné legislativy a hospodářských opatření ve vztahu k cestovnímu ruchu a je v tomto směru partnerem a připomínkovým místem pro orgány státní moci a správy. ACK

podporuje dobré jméno a úroveň českého cestovního ruchu, zasazuje se proti nekalé konkurenci a poškozování pověsti cestovního ruchu v České republice.

ACK je platformou pro komerční spolupráci cestovních kanceláří a agentur navzájem, jakož i pro spolupráci cestovních kanceláří a agentur s dodavateli a odběrateli služeb. Příležitostí pro rozvíjení vzájemné spolupráce členů jsou jednak sekce (viz organizační struktura), jednak pravidelná měsíční setkání členů formou Klubových dnů a konečně i každoroční Valné shromáždění.

- www.ackcr.cz

Asociace průvodců České republiky (dále jen AP)²

AP vznikla na podzim roku 2001 jako občanské sdružení průvodců v oblasti cestovního ruchu. Členy asociace jsou kvalifikovaní průvodci doprovázející zájezdy cizích i domácích turistů v ČR, zahraniční zájezdy, místní odborní průvodci, ale i průvodci v památkových objektech v ČR.

Předmětem činnosti asociace je zejména hájit profesní zájmy členů, společensky sdružovat průvodce, podílet se na kvalifikačních zkouškách a dalším vzdělávání průvodců, všestranně propagovat a prezentovat služby svých členů.

- www.asociacepruvodcu.cz

Dalšími významnými profesními sdruženími jsou např. Asociace turistických informačních center České republiky, Svaz venkovské turistiky a agroturistiky, Svaz léčebných lázní České republiky a další.

d. Další klíčové organizace

HORSKÁ SLUŽBA (www.horskaslužba.cz)

Jediným zakladatelem obecně prospěšné společnosti s názvem Horská služba ČR, o. p. s. je Česká republika zastoupená Ministerstvem pro místní rozvoj.

Hlavním posláním HS je ochrana života a zdraví návštěvníků horských oblastí v České republice (v souladu se zákonem č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu (vizte § 11a).

Horská služba zajišťuje činnosti na území České republiky, v terénu o rozloze 6 060 km² (z toho 2 250 km² tvoří exponovaný terén). Pro sportovní veřejnost organizace zabezpečuje cca 3 040 km běžeckých tras a jako preventivní bezpečnostní opatření zajišťuje výstavbu a údržbu tyčového značení (345 km), které napomáhá orientaci turistů v terénu. Také organizace vykonává svou náplň v lyžařských areálech, tedy v lokacích s vysokou mírou koncentrace sportovní veřejnosti, kde se zvyšuje pravděpodobnost odborného zásahu členů horské služby.

Zaměření činnosti HS:

- a) organizování a provádění záchranných a pátracích akcí v horském terénu, kterými se rozumí vyhledávání a pomoc osobám v tísni, v případě potřeby poskytování první pomoci těmto osobám a zajištění jejich přepravy k nejbližšímu zdravotnickému zařízení nebo dopravnímu prostředku zdravotnického zařízení, včetně zajištění pohotovostní služby,
- b) vytváření podmínek pro bezpečnost návštěvníků hor,
- c) zajišťování provozu záchranných a ohlašovacích stanic horské služby,
- d) provádění instalace a údržby výstražných a informačních zařízení mimo lyžařské areály,
- e) spolupráce při vydávání a rozšiřování preventivně-bezpečnostních materiálů mezi návštěvníky hor,
- f) informování návštěvníků hor o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a opatřeních k zajištění jejich bezpečnosti na horách,
- g) spolupráce s orgány veřejné správy, orgány ochrany přírody a životního prostředí, orgány obcí a krajů a jinými orgány a organizacemi působícími v horách,
- h) sledování úrazovosti a provádění rozborů příčin úrazů na horách, navrhování a realizace opatření k jejímu snížení,
- i) provádění lavinových pozorování,
- j) příprava a školení členů a čekatelů vykonávajících horskou službu,
- k) spolupráce s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému.

Výkon činnosti horské služby se organizuje především v rámci oblastí, kterými jsou Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy a jejich okrsky. Okrsek je základním organizačním článkem horské služby v příslušné oblasti.

KČT (www.kct.cz)

Klub českých turistů je významný partner MMR v oblasti udržitelného CR, respektive rozvoje aktivních forem turistiky.

Na území ČR je v současné době vyznačeno celkem 44 tisíce km pěších tras, více než 40 tisíc km cyklotras, přibližně 2 500 km jezdeckých tras a 149 km tras pro vozíčkáře.

KČT zabezpečuje v rámci celé České republiky pásové značení pěších turistických tras i značení turistických tras ostatních typů (lyžařských, cykloturistických, jezdeckých, vozíčkářských, apod.), včetně jejich vybavení informačním systémem a jejich evidenci. Průběžně zabezpečuje údržbu a aktualizaci těchto turistických značených tras a jejich informačního systému. Prosazuje jejich právní ochranu. Obnova pásového značení a informačního systému turistických tras (rozcestníky, nástěnné mapy) se provádí v tříletých intervalech. Kontrola a obnova značení cyklotras se provádí každoročně.

Turistické značení v ČR je upraveno ČSN 01 8025 "Turistické značení". Turistické značení KČT je chráněno ochrannou známkou evidovanou Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu pod číslem 000824388-001. KČT je v podstatě jediný subjekt oprávněný provádět značení turistických tras pásovými a tvarovými značkami dle této normy.

Kromě zabezpečení turistického značení KČT realizuje řadu dalších aktivit, jako provozování turistických chat v regionech ČR, realizaci turistických akcí a v neposlední řadě KČT je nositelem certifikace turistických ubytoven ([KČT - Certifikace turistických ubytoven - Klub \(kct.cz\)](#))

16. Vyjmenujte a popište možné zdroje financování rozvoje cestovního ruchu (EU, Národní)?

Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Informační zdroje:

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- <https://mmr.cz/cs/Narodni-dotace>
- <https://www.dotaceeu.cz/cs/Uvod>
- Vládní strategie vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2021 - 2030

Poskytnutí podpory ze státního rozpočtu je upraveno **zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)** - zákon, který upravuje poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu. Před poskytnutím jakékoli dotace je nezbytné provést posouzení a kontrolu hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Na peněžní prostředky státního rozpočtu není právní nárok, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Poskytování dotací ze zdrojů Evropské unie je zároveň upraveno předpisy Evropské unie.

Financování cestovního ruchu lze brát z pohledu dvou sektorů, soukromého nebo veřejného. V soukromém sektoru probíhá financování cestovního ruchu pomocí podnikatelských investic do infrastruktury či služeb cestovního ruchu (např. výstavba stravovacích a ubytovacích zařízení), které mají za cíl zvýšit nabídku a kvalitu poskytovaných služeb a úroveň infrastruktury cestovního ruchu daného území či destinace, která zapříčiní vyšší návštěvnost a vyšší příjem z utracených finančních prostředků návštěvníků, které mohou podnikatelské subjekty dále reinvestovat na podporu cestovního ruchu. Podpora podnikání v ČR je řešena zejména prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu, které řeší podporu podnikání jako celek (v současné době např. podpora prostřednictvím Národního plánu obnovy nebo OP TAK).

Oblast cestovního ruchu ve veřejném sektoru je financována ze dvou možných zdrojů. Jedním zdrojem je Evropská unie, kde finanční prostředky jsou čerpány prostřednictvím fondů Evropské unie (např. Evropský fond pro regionální rozvoj). Druhým zdrojem financování je podpora cestovního ruchu ze státního rozpočtu „národní financování“ prostřednictvím národních programů (např. Národní program podpory cestovního ruchu v regionech) či krajských dotací, kde kraj jako územní samosprávný celek

určuje, kolik finančních prostředků bude alokovat do podpory cestovního ruchu v daném kraji. Výhodou pro kraje, které se rozhodnou investovat větší podíl finančních prostředků do cestovního ruchu, může být zvýšená alokace finančních prostředků z národního dotačního programu. To umožní nejenom kraji samotnému, ale i podnikatelským subjektům v daném kraji investovat větší množství finančních prostředků do cestovního ruchu za přispění dotačních prostředků ze státního rozpočtu.

Další uvažovanou formou financování cestovního ruchu jsou finanční nástroje a zvýhodněné úvěry.

18 Fondy EU

- Fondy Evropské unie představují hlavní nástroj realizace evropské politiky soudržnosti. Jejich prostřednictvím se investují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Prostředky z těchto fondů mají zájemci možnost čerpat skrze jednotlivé operační programy. Mimo strukturálních a investičních fondů existuje celá řada dalších specificky zaměřených nadnárodních fondů zřizovaných Evropskou unií (např. ERASMUS).
- Portál o fondech EU v České republice je spravován Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), které vystupuje v roli centrálního koordinátora využívání fondů EU v ČR. Pro výkon této funkce byl na MMR zřízen Národní orgán pro koordinaci (NOK) – zajišťuje čerpání z fondů politiky soudržnosti Evropské unie v České republice.
- Regionální politika EU, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) či krátce kohézní politika, je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie.

Příklady pro ČR nejvýznamnějších fondů EU:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR/ERDF) – cílem je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v Evropské unii vyrovnáváním rozdílů mezi jejími regiony.
- Evropský sociální fond (ESF) - podpora pracovních míst, zaměstnanosti a spravedlivější pracovní příležitosti pro všechny občany EU.
- Fond soudržnosti (FS/CF) – zaměřuje se na členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Jeho cílem je eliminovat hospodářskou a sociální nerovnost a podporovat udržitelný rozvoj.
- dále: Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský námořní a rybářský fond atd.
- Programové období – EU realizuje cíle své regionální a strukturální politiky v rámci sedmiletých cyklů, pro definovaná období zpracovávají členské země vždy nové programové dokumenty. V těch je stanoven rozpočet a jsou definovány a nastaveny nové cíle a priority, jež se členské státy v daném období snaží dosahovat a naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU. Česká republika spadala zatím do 4 programových období:
 - programové období 2021 – 2027 (pro politiku soudržnosti pro ČR alokováno přes 21 miliard EUR)
- Přehled nejvýznamnějších nástrojů podpory cestovního ruchu z fondů EU:
 - IROP 2021-2027 – Podpora cestovního ruchu prostřednictvím IROP 2021-2027 je zahrnuta ve dvou specifických cílech – SC 4.4 Kulturní dědictví a cestovní ruch a SC 5.1 Komunitně vedený místní rozvoj.
 - SC 4.4 - cílem oblasti podpory je zachování hodnot kulturního dědictví v ČR a zvýšení zájmu o něj, zlepšení stavu památek a muzeí, rozvoj edukačních aktivit v oblasti kulturního dědictví a rozvoj udržitelného cestovního ruchu. V oblasti CR bude podporován rozvoj veřejné infrastruktury CR (naučné stezky, navigační systémy měst a obcí, záchytná parkoviště, odpočívadla a sociální zařízení, turistická informační centra, budování turistických tras a revitalizace sítě značení, veřejná infrastruktura pro vodáckou a vodní turistiku). Vyhlášeny 3 výzvy na podávání žádostí pro projekty předkládané v rámci méně rozvinutých regionů (81. Výzva), přechodových regionů (82. Výzva), území ITI (90. Výzva) ([IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Kulturní dědictví a cestovní ruch \(gov.cz\)](#)).

- SC 5.1 - Cílem této oblasti je vyvážený udržitelný územní rozvoj venkovských oblastí v Česku, snížení regionálních nerovností a stabilizace venkovských oblastí, předcházení odlivu obyvatel z venkovských oblastí do větších měst a jejich zázemí, využití místního specifického potenciálu území, zlepšení vybavenosti služeb a modernizace technické infrastruktury ve venkovských oblastech. V rámci podpory CR v CLLD mohou být realizovány aktivity zahrnuté do podporovaných aktivit v oblasti 4.4. Vyhlášena výzva na podporu CR prostřednictvím CLLD (86. Výzva) ([IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Komunitně vedený místní rozvoj \(gov.cz\)](#)).
 - OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost - nástupce OP PIK, jedná se o stěžejní program na podporu podnikatelů. Finanční prostředky mohou žadatelé využít na spolufinancování podnikatelských projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, digitalizace a na digitální infrastrukturu, rozvoj podnikání, chytrou a udržitelnou energetiku a cirkulární ekonomiku. Do vyhlášených výzev se mohou zapojit i podnikatelé ve službách CR. V rámci OP TAK se připravuje specifická výzva na podporu využití brownfieldů v cestovním ruchu. ([Pro vaše chytré podnikání | OP TAK](#))
 - NPO - Národní plán obnovy - je od roku 2021 plánem reforem a investic České republiky ke zmírnění dopadů pandemie COVID-19 a znovunastartování ekonomiky s využitím finančních prostředků tzv. Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility, RRF). V důsledku energetické krize a s ohledem na geopolitickou situaci byl NPO v roce 2023 aktualizován. Česká republika plánuje prostřednictvím Národního plánu obnovy čerpat **v letech 2021–2026 prostředky ve výši zhruba 179 mld. Kč ve formě grantů a 19,4 mld. Kč ve formě půjček**. NPO má pomoci řešit hospodářské a sociální dopady pandemie koronaviru a zajistit, aby ekonomiky uskutečnily ekologickou a digitální transformaci a staly se udržitelnějšími. **Základní pilíře Národního plánu obnovy:**
 - Digitální transformace
 - Fyzická infrastruktura a zelená tranzice
 - Vzdělávání a trh práce
 - Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19
 - Výzkum, vývoj a inovace
 - Zdraví a odolnost obyvatelstva
 - REPowerEU
- Většina pilířů NPO je využitelná i pro realizaci projektů v oblasti CR. Např. prostřednictvím pilíře Digitální transformace je realizován projekt eTurista zaměřený na digitalizaci registru ubytovacích zařízení, digitalizaci výběru místních poplatků v CR, digitalizaci hlášení o pobytu cizinců a digitalizaci statistického šetření o výkonnosti cestovního ruchu.
- OP přeshraniční spolupráce ([DotaceEU - Programy](#))
 - Bavorsko – Česko (Priorita 4: Kultura a udržitelný cestovní ruch - alokace přes 30 mil. EUR (cca 33 % celkové alokace programu))
 - Rakousko – Česko (Priorita 3: Vzdělávání, kultura a cestovní ruch - alokace na CR a kulturu přes 26 mil. EUR (cca 30 % celkové alokace programu))
 - Sasko – Česko (Priorita 3: Vzdělávání, kultura a cestovní ruch - alokace na CR a kulturu přes 36 mil. EUR (cca 25 % celkové alokace programu))
 - Slovensko – Česko (Priorita 2: Kultura a cestovní ruch - alokace 43 mil. EUR (cca 50 % celkové alokace programu))
 - Česko – Polsko (Priorita 2: Cestovní ruch - alokace přes 66 mil. EUR (cca 40 % celkové alokace programu))
 - Nejčastěji podporované aktivity v rámci podpory CR u programů přeshraničních spolupráce (rozsah se může lišit program od programu):
 - Rozvoj infrastruktury pro aktivní CR
 - Rozvoj kulturně-historického a přírodního dědictví (atraktivit)
 - Společný marketing
 - Koordinace přeshraniční dopravy
 - Strategické řízení – společné strategie, společný monitoring, rozvoj přeshraničních produktů CR
 - Digitalizace
 - Vzdělávání

Financování cestovního ruchu z národní úrovně

Národní program podpory cestovního ruchu v regionech (NPPCRR) (2016 – 2020, prodloužen do r. 2024)

[Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Národní program podpory cestovního ruchu v regionech \(2016 - 2024\) \(gov.cz\)](#)

Program byl zaměřen na zvýšení potenciálu a konkurenceschopnosti regionů, usnadnění pohybu návštěvníků v destinacích, rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, rozproštění návštěvnosti, rozvoj kvality služeb a v neposlední řadě podpora socioekonomických přínosů cestovního ruchu.

Program byl členěn na dva podprogramy: I. Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a II. Marketingové aktivity v cestovním ruchu.

Dotace poskytována na projekty, které nezakládají veřejnou podporu případně v režimu de minimis nebo v rámci GBER. Výše dotace byla maximálně 50 % podíl uznatelných nákladů/výdajů z celkového rozpočtu akce, max. VŠak 100 tis. Kč.

První výzvy k předkládání žádostí a první dotace byly poskytnuty v roce 2017. Poslední výzva byla vyhlášena v roce 2014.

I. Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu

V rámci podprogramu byly podporovány aktivity zaměřené na rozvoj doprovodné infrastruktury cestovního ruchu v regionech, podporu vybavenosti turistických tras (pěší, cyklo, hipo, lyžařská, vodní turistika a další udržitelné formy cestovního ruchu), rozvoj navigačních a informačních systémů v destinacích, podpora úpravy lyžařských běžeckých tras, podporu ekologicky šetrné dopravy a návštěvníků v turistických regionech a v neposlední řadě monitoring návštěvníků.

Projektové záměry byly finančně menšího investičního charakteru s povinným zahrnutím výdajů na propagaci vytvořeného díla. Min. výše celkových uznatelných výdajů akce byla 250 tis. Kč a max. Výše celkových uznatelných výdajů byla 30 mil. Kč. Projektové záměry by se svým charakterem často daly označit za „veřejně prospěšné“ (turistická odpočívadla, mobiliář turistických tras, hygienické zařízení).

Podprogram je členěn na 3 dotační tituly, které se liší okruhem možných příjemců a má stanovenou svou alokaci.

Dotační titul	Oprávněný žadatel
Podpora nadregionálních aktivit (realizace na území min. 2 krajů)	Kraje a obce (mimo statutární města a městské části, mimo HMP), mikroregiony, DSO, certifikované DMO, národní geoparky, certifikovaná TIC, podnikatelské subjekty, církve a náboženské společnosti
Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu	Podnikatelské subjekty
Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu	Kraje a obce (mimo statutární města a městské části, mimo HMP), mikroregiony, DSO, certifikované DMO, národní geoparky, certifikovaná TIC, církve a náboženské společnosti

II. Marketingové aktivity v cestovním ruchu

V rámci podprogramu byly podporovány aktivity zaměřené na podporu řízení destinací, realizaci marketingových výzkumů, podporu produktů a zavádění inovací v cestovním ruchu, podporu distribuce produktů cestovního ruchu, branding destinací a marketingovou komunikaci.

Min. Výše celkových uznatelných výdajů je 250 tis. Kč, max výše celkových uznatelných výdajů je 5 mil. Kč u DT 1 a 2, respektive 10 mil. Kč u DT 3.

Podprogram je členěn na 3 dotační tituly, které se liší okruhem možných příjemců a má stanovenou svou alokaci.

Dotační titul	Oprávněný žadatel
Marketingové aktivity na úrovni krajů	certifikované krajské DMO, útvar krajského úřadu s gescí „cestovní ruch“ pokud krajská DMO neprokáže 1 rok existence a není certifikovaná
Marketingové aktivity na oblastní úrovni	Certifikované oblastní DMO
Marketingové aktivity na národní a nadregionální úrovni	zastřešující organizace s celorepublikovou působností zabývající se tvorbou národních a nadregionálních produktů cestovního ruchu, Certifikované krajské a oblastní DMO

Připravované národní programy podpory CR 2025+

MMR připravilo revizi systému podpory cestovního ruchu na národní úrovni. Pro období 2025+ je navrhováno vytvoření dvou nových samostatných programů, investičního programu na podporu veřejné infrastruktury CR (administrovaný v rámci EDS/DIS) a neinvestičního programu na podporu DMO (administrovaný v ZED).

Programy vznikaly ve spolupráci se zájmovými subjekty prostřednictvím tzv. Pracovní skupiny k nastavení organizace a financování CR, tvořenou zástupci veřejného, podnikatelského i neziskového sektoru (kraje, obce, ČUCR, SOCR, AOCR, STO ČR, SVECR).

Podpora veřejné infrastruktury CR 2025+

Investiční program zaměřený na rozvoj veřejné infrastruktury CR tvořený dvěma podprogramy:

Rozvoj veřejné infrastruktury CR na národní a nadregionální úrovni (realizace výstupů projektu min. na území dvou krajů), podprogram administrovaný MMR ve spolupráci s CRR.

Rozvoj veřejné infrastruktury CR v regionech - jedná o společné grantové schéma s kraji, MMR bude vyhlašovat výzvu pro jednotlivé kraje, následně kraje budou vyhlašovat výzvu pro konečné příjemce (kraje budou poskytovat dotaci konečným příjemcům).

Realizace společných grantových schémat má přispět k navýšení alokace programu (zdroje MMR (vytvoření krajských obálek) a finanční prostředky krajů v rámci vlastního kofinancování), efektivnějšímu cílení podpory (lepší znalost potřeb) a užší provázanosti národní a regionální politiky CR, respektive národních a krajských strategií CR.

Rámec podporovaných aktivit je společný pro oba podprogramy, kraje mohou ve svých programech rozsah podporovaných aktivit zahrnutých do společného programu zúžit.

Zaměření programu:

- Podpora rozvoje digitalizace a SMART řešení v cestovním ruchu
- Podpora rozvoje udržitelných forem cestovního ruchu
- Podpora adaptace destinací CR na změnu klimatu
- Rozšíření a zkvalitnění navigačních a informačních systémů cestovního ruchu
- Podpora zvyšování bezpečnosti pohybu návštěvníků a místních obyvatel
- Podpora odstraňování bariér a zvyšování přístupnosti infrastruktury CR pro handicapované a osoby s omezenou pohyblivostí
- Podpora realizace aktivit za účelem efektivnějšího rozložení návštěvnosti v destinacích CR

Vymezení oprávněných příjemců dle podprogramů

Podprogram	Projekty na národní a nadregionální úrovni
Oprávněný žadatel	kraj a jimi zakládané a zřizované organizace (včetně HMP); obce a jimi zřizované organizace (vyjma městských částí), statutární města včetně HMP (vyjma městských částí); DSO, společenství obcí, mikroregiony; NNO realizující aktivity v oblasti CR (např. Destinační management, rozvoj infrastruktury CR, rozvoj produktu CR atd.); certifikované DMO, národní geoparky; církve a náboženské společnosti (dle zákona č. 308/1991 Sb., resp. zákona č. 3/2002 Sb.)
Podprogram	Projekty v regionech

Oprávněný žadatel	Kraj (mimo HMP)
Konečný příjemce	Krajem zakládané a zřizované organizace (mimo HMP a jeho zakládaných / zřizovaných organizací); obce a jimi zřizované organizace (vyjma městských částí), statutární města mimo HMP (vyjma městských částí); DSO, společenství obcí, mikroregiony; NNO realizující aktivity v oblasti ČR; certifikované DMO, národní geoparky, certifikované TIC; podnikatelské subjekty (podnikající PO a FO); církve a náboženské společnosti (dle zákona č. 308/1991 Sb., resp. zákona č. 3/2002 Sb.)

Kraje mohou v rámci svých výzev rozsah oprávněných žadatelů zúžit.

Dotace krajům bude vyplácena v režimu ex post (kraje musí nejprve vynaložit finanční prostředky příjemcům. K proplácení výdajů konečným příjemcům kraje mohou zvolit režim ex ante, ex post, či jejich kombinaci.

Realizace dvouletých projektů s čerpáním dotace ve dvou letech.

Podpora organizací destinačního managementu

Program podporuje stabilizaci systému řízení cestovního ruchu v regionech. Program je určen na podporu osobních nákladů pracovníků DMO (min. 60 % celkových způsobilých výdajů) a podporu provozu DMO. Podporovány mohou být aktivity související s realizací destinačního managementu a vybrané marketingové aktivity.

Program je tvořen dvěma podprogramy: Podpora krajských DMO a Podpora oblastních DMO. Oprávněnými žadateli mohou být pouze certifikované krajské nebo oblastní DMO.

Program je administrován MMR ve spolupráci s CRR.

Cílem dotačního programu je podpora systému řízení cestovního ruchu v ČR, respektive podpora certifikovaných organizací destinačního managementu (DMO) a jejich činnosti.

Podporované aktivity jsou shodné pro oba podprogramy

Oblast podpory	Podíl způsobilých výdajů projektu	Podrobněji
Osobní náklady	Min. 60 %	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osobní náklady pracovníků DMO (kmenoví pracovníci, zaměstnanci na DPP/CPČ) <ul style="list-style-type: none"> ☐ osobní náklady pokrývající neekonomickou činnost.
Paušál na činnost DMO	Max. 40 %	<ul style="list-style-type: none"> ▪ provoz kanceláře (nájem, energie, telefon + internet, účetnictví + audit); ▪ ostatní provozní náklady související s činností DMO; ▪ marketingové náklady <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>dle zaměření jsou marketingové náklady rozděleny z pohledu rizika nedovolené veřejné podpory. V případě zahrnutí rizikových marketingových nákladů do projektu, bude alikvótní část podpory poskytnuta v režimu de minimis. V případě realizace pouze bezpečných aktivit bude podpora poskytnuta v režimu, který nezakládá nedovolenou veřejnou podporu.</i>

Dotace bude vyplácena v režimu ex ante. Realizace jednoletých projektů, uznatelné výdaje od 1.1 do 31.12. daného roku.

Program na podporu NNO

[Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Dotace pro nestátní neziskové organizace \(gov.cz\)](#)

Dotace pro nestátní neziskové organizace – poskytovány v souladu s usnesením vlády č. 591 ze dne 1. června 2020 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky NNO ústředními orgány, respektive aktuálním usnesením vlády o Hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím (pro výzvu na rok 2024 se jednalo o usnesení vlády ze dne 21. června 2023 č. 452).

Prostřednictvím MMR je vyhlašována podpora pro NNO v následujících oblastech podpory:

1. Podpora a ochrana veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb
2. Metodická podpora poradenství v oblasti bydlení
3. Udržitelný rozvoj regionů, měst a obcí
4. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu na celostátní úrovni

Zaměření podpory NNO prostřednictvím MMR probíhá v návaznosti na aktuální Koncepti MMR na podporu NNO.

V rámci oblasti podpory 4 Udržitelný rozvoj CR na celostátní úrovni jsou realizovány tyto aktivity:

- 1) Kontrola, údržba a obnova značených turistických tras v ČR a podpora certifikace dálkových turistických tras v ČR
- 2) Koordinace dálkových a páteřních cyklotras
- 3) Zvyšování odolnosti a udržitelnosti cestovního ruchu
 - zpracování strategických dokumentů upravujících dílčí formy cestovního ruchu,
 - podpora zavádění a rozvoje klasifikačních a certifikačních systémů s vazbou na rozvoj kvality v cestovním ruchu,
 - podpora zavádění opatření v oblasti udržitelného cestovního ruchu
 - podpora tvorby a propagace udržitelných produktů cestovního ruchu / produktových témat na národní úrovni

Poznámka: projekty realizované v rámci oblasti podpory CR musí mít celostátní dopad, respektive komplexní pokrytí daného tématu (např. U projektu zaměřeného na propagaci lázeňství a českých lázní musí být zařazeny všechny české lázně).

Financování cestovního ruchu z regionální úrovně

Z pohledu podpory rozvoje CR nelze opomenout významnou roli krajů a obcí. V návaznosti na data poskytnutá kraji výše podpory vynaložená z krajských rozpočtů každoročně převyšuje 700 mil. Kč.

Vývoj podpory CR kraji	Kč
2021	731 711 196,28
2022	765 297 441,37
2023	941 602 246,55
Součet	2 438 610 884,20
Průměr	812 870 294,73

17. Podpora rozhodování v CR. Vyjmenujte a popište strategické dokumenty relevantní pro CR. Vyjmenujte nástroje na sledování a vyhodnocování dopadů a přínosů v CR.

- **Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021 - 2030 schválená vládou České republiky**
 - [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030 \(gov.cz\)](#)
- **Akční plány ke Strategii rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021 - 2030**
 - [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Koncepce a strategie v cestovním ruchu \(gov.cz\)](#)
- **Strategie agentury CzechTourism a destinace Česká republika 2021-2025**
 - [Strategie a koncepce · #CzechTourism](#)
- **Marketingové plány a plány destinačního managementu agentury CzechTourism ke Strategii agentury CzechTourism a destinace Česká republika 2021-2025**
 - [Strategie a koncepce · #CzechTourism](#)

19 Strategické dokumenty v oblasti CR

Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021 - 2030 schválená vládou České republiky

Dne 19. 7. 2021 Vláda ČR svým usnesením č. 640 schválila Strategii rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021-2030 (dále také Strategie CR). Strategie CR představuje základní strategický dokument pro rozvoj cestovního ruchu v ČR. Strategie CR definuje věcný, procesní a finanční rámec pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Strategie CR dále rozvíjí mezioborovou a meziresortní spolupráci, definuje potřebu vyhodnocování přínosů a dopadů udržitelného CR i problematiku adaptace na změnu klimatu. Do nastavení a zpracování Strategie CR byli zapojeni zástupci veřejné správy (zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo zemědělství), samosprávy (Komise Rady Asociace Krajů ČR pro cestovní ruch, Svaz měst a obcí ČR), profesních spolků a podnikatelů (Česká unie CR, Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, Odborový svaz zaměstnavatelů v CR, Letiště Praha), akademické veřejnosti a dalších partnerů. Strategii CR, respektive všemi prioritními okruhy dokumentu, se prolíná důraz na udržitelnost, efektivitu, kvalitu, inovativní přístup a digitalizaci.

Vize Strategie CR:

- Česká republika jako „SMART inovativní destinace v čele Evropy“
- Česko je bezpečnou, udržitelnou a sebevědomou destinací, která svou konkurenceschopnost staví nejen na přírodním a kulturním dědictví, tradicích, přívětivých lidech a jedinečných zážitcích v Praze i v regionech, ale i na efektivním využití nových trendů v oblasti řízení, technologií a služeb.

Cíle Strategie CR:

- Posunout ČR v indexu Travel and Tourism Competitiveness na 30. Místo
- Podpořit restart odvětví CR
- Rozvinout systém řízení a podpory CR
- Upevnit postavení a vnímání CR v národním hospodářství a politice státu
- Zajistit bezpečný a udržitelný CR
- Využít CR jako nástroj rozvoje regionů
- Zlepšit vnímání CR veřejností
- Efektivně usměrňovat návštěvnost
- Rozvíjet cílení a provázání marketingové komunikace
- Zlepšit dostupnost a sdílení dat o CR
- Podpořit digitalizaci CR
- Zajistit dostupnost a kvalitu zaměstnanců
- Podpořit zvyšování kvality služeb CR

Strategie rozvoje CR obsahuje pět základních prioritních okruhů:

- 1) Systém řízení a podpory cestovního ruchu;
- 2) Inovativní nabídka a zážitky;
- 3) Poptávka / Návštěvníci;
- 4) Výzkum, vývoj, monitoring, informace;
- 5) Lidé.

Prioritní okruhy	Opatření
1) Systém řízení a podpory CR	1.1 Rozvoj systému řízení CR 1.2 Zavedení vícezdrojového systému financování CR 1.3 Zajištění bezpečnosti návštěvníků v regionech 1.4 Spolupráce a koordinace rozvoje CR 1.5 Podpora rovných podmínek podnikání a zaměstnávání v CR, ochrana spotřebitele 1.6 Management a koordinace CR v krizových situacích
2) Inovativní nabídka a zážitky	2.1 Podpora budování a modernizace infrastruktury CR 2.2 Zachování potenciálu kulturního, technického a přírodního dědictví, kulturní krajiny a využití kulturních a kreativních průmyslů v CR 2.3 Kontinuální rozvoj systému kvality služeb 2.4 Prevence a zmírnění dopadů CR na životní prostředí, přírodu a místní obyvatele
3) Poptávka / Návštěvníci	3.1 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro domácí CR 3.2 Podpora integrovaného systému marketingové komunikace pro příjezdový CR
4) Výzkum, vývoj, monitoring, informace	4.1 Nastavení systému sběru statistických dat a realizace výzkumů v CR 4.2 Využívání SMART řešení při sdílení dat, informací a příkladů dobré praxe
5) Lidé	5.1 Systém vzdělávání v oblasti CR postavený na úzké spolupráci a komunikaci poskytovatelů služeb a vzdělávacích institucí 5.2 Podpora uplatnění v CR – systém rekvalifikací a dalšího vzdělávání 5.3. Podpora rozvoje zaměstnanosti v CR 5.4 Budování pozitivního vztahu rezidentů k CR

Na Strategii CR budou následně navazovat dvouleté/tříleté Akční plány.

Akční plán představuje nástroj implementace Strategie CR, který blíže specifikuje a konkrétněji rozpracovává její jednotlivá opatření a aktivity, respektive způsob jejich plnění a to včetně identifikace harmonogramu, realizátorů, výstupů, indikátorů a zdrojů financování. Vzhledem na délku platnosti strategie bylo období pro platnost akčních plánů stanoveno na dvou- až tří- leté intervaly.

S ohledem na omezenou alokaci na podporu cestovního ruchu i krátký časový horizont Akčního plánu nelze ve dvou / tří letech implementovat všechny aktivity Strategie CR. Aktivity Koncepce, které nejsou zahrnuty do stávajícího Akčního plánu, budou následně realizovány prostřednictvím navazujících Akčních plánů. Současně aktivity dlouhodobého charakteru budou realizovány nad rámec Akčních plánů. Vyhodnocení plnění Akčního plánu bude součástí navazujících Akčních plánů.

Podpora cestovního ruchu v nadcházejícím období by měla cílit zejména na budování a zkvalitňování veřejné infrastruktury CR, podporu podnikatelské infrastruktury CR, zabezpečení marketingu a propagace ČR jako turistické destinace (včetně provozu agentury CzechTourism), podporu domácího a příjezdového CR, zmírňování dopadů CR na životní prostředí a rezidenty, zvyšování kvality služeb, rozvoj systému řízení cestovního ruchu, včetně vytvoření a zajištění fungování implementačního týmu

Strategie rozvoje CR v rámci struktury Ministerstva pro místní rozvoj, podporu výzkumů a zavádění inovací v CR a v neposlední řadě i v oblasti zvyšování kvality lidských zdrojů.

Akční plány na roky 2022-2023 a 2024-2025 byly zaměřeny na rozvoj spolupráce, rozvoj systému organizace CR, rozvoj dat o CR a podporu rozhodování, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj nabídky a realizaci marketingových a komunikačních aktivit.

Strategie agentury CzechTourism a destinace Česká republika 2021-2025

Dne 24.11.2020 byla příspěvkovou organizací CzechTourism představena Strategie agentury CzechTourism a destinace Česká republika 2021-2025 (dále jen Strategie CzT). Strategie CzT vznikla s cílem vytvořit udržitelný a konkurenceschopný model rozvoje cestovního ruchu v České republice. Tento strategický dokument vychází z předešlé Marketingové koncepce cestovního ruchu (2013-2020) a analyzuje aktuální stav a potřeby odvětví. Analytická část zdůrazňuje, že v letech 2012–2019 se cestovní ruch vyznačoval stabilním růstem, kdy počet příjezdů zahraničních turistů vzrostl o více než 40 %, což přineslo významné příjmy. Zároveň se však v některých lokalitách objevily problémy s přetížením (overtourismem), což zdůraznilo potřebu vyváženějšího rozložení turismu v rámci země.

Dalším klíčovým bodem je propad odvětví v roce 2020 v důsledku pandemie Covid-19, kdy poklesl, jak počet zahraničních, tak domácích turistů. V roce 2020 se očekával více než 50% propad tržeb a další ekonomické dopady. Dokument identifikuje nové trendy, jako je větší poptávka po individuálních pobytech, zdravém životním stylu a nižší zájem o masovou turistiku.

Dokument představuje hlavní pilíře cestovního ruchu. Jedná se nejprve o hlavní produktové řady cestovního ruchu, které tvoří základ nabídky ČR. Patří mezi ně:

- **Kulturní turismus:** Spojený s posilováním značky České republiky a zaměřený na cílové skupiny, které mají zájem o historické a kulturní památky.
- **Lázeňství:** Představuje příležitost po pandemii díky rostoucímu zájmu o zdraví a wellness.
- **MICE (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions):** Důležitý segment hlavně pro Prahu a větší města, se zaměřením na bonitní turisty a doprovodné aktivity.
- **Aktivní turismus:** Stoupá zájem o aktivity mimo město a dovolené spojené se zdravým životním stylem, což také podporuje regionální rozložení návštěvnosti.

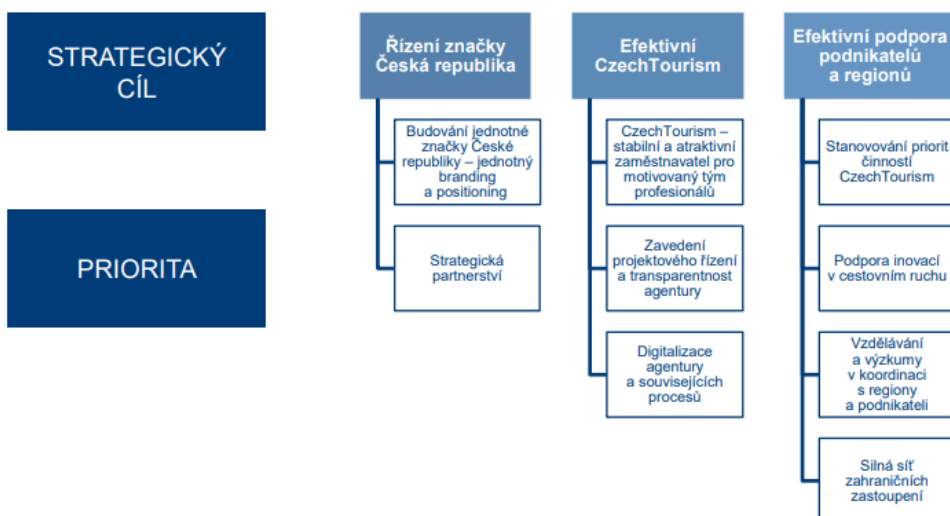
Strategie CzT dále identifikuje hlavní trhy cestovního ruchu ČR, jako další z pilířů cestovního ruchu ČR. Jedná se o **domácí cestovní ruch** (DCR), **blízké trhy** (např. Německo, Slovensko), **významné evropské trhy**, **trhy s vysokým potenciálem rozvoje** (Izrael, GCC, LATAM) a tzv. **Long-haul trhy** (USA, Čína, Jižní Korea, Taiwan, Japonsko). Každý z těchto trhů má specifické preference a požadavky, což umožňuje CzechTourism cílit nabídku podle daného tržního potenciálu.

Strategie CzT je dále rozdělena na dvě následující části:

- A) Korporátní část Strategie CzT, jež se zaměřuje na efektivní řízení CzechTourism a spolupráci s klíčovými institucemi. Cílem je nejen zajištění efektivního působení CzechTourism, jakožto atraktivního zaměstnavatele, ale také posílit postavení značky ČR prostřednictvím jednotného branding, který zahrnuje spolupráci s CzechTrade, CzechInvest, Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem zahraničních věcí a dalšími organizacemi v rámci konceptu CzechHouse

Klíčové priority a cíle korporátní části Strategie CzT jsou uvedeny na obrázku níže:

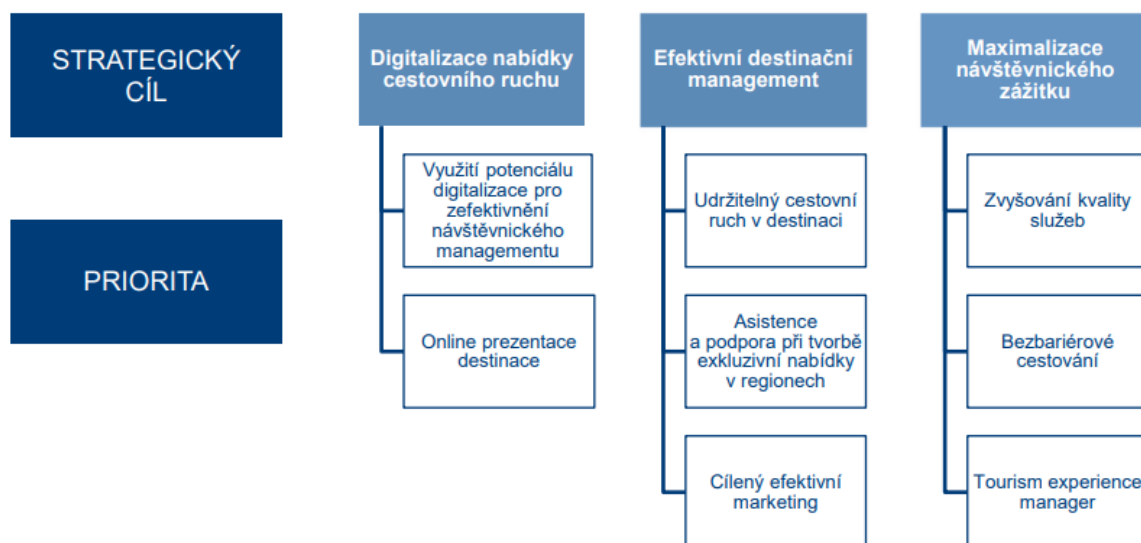
Korporátní cíle a priority

B) Destinační část Strategie CzT, jenž se zaměřuje na vytvoření udržitelných center turismu v regionech. Hlavní cíle zahrnují digitalizaci nabídky cestovního ruchu a zvyšování kvality služeb. Strategie zdůrazňuje potřebu regionálního rozptylu turistů a asistenci při vytváření jedinečné nabídky v jednotlivých regionech, přičemž Praha zůstává exkluzivní destinací a vstupní branou do dalších lokalit.

Priority a cíle destinační části Strategie CzT jsou uvedeny na schématu níže:

Destinační cíle a priority

Plnění cílů obou výše uvedených částí Strategie CzT je ze samotné podstaty koncepce Strategie CzT snadno měřitelné, a to za pomoci tzv. "Balance Score Card", která sleduje klíčové výkonnostní ukazatele v různých perspektivách: návštěvníci, finance, interní procesy a růst. Důležitými indikátory jsou spokojenost turistů a rezidentů, podíl regionů na zahraničních přenocováních, sezónnost, obsazenost ubytovacích kapacit, a růst devizového příjmu. Perspektiva růstu zahrnuje rozšiřování kapacit v oblasti venkovské turistiky a udržitelného cestovního ruchu.

Marketingový plán a plán destinačního managementu agentury CzechTourism

Na Strategii CzT následně navazují jednoleté až dvouleté **Marketingové plány a plány destinačního managementu agentury CzechTourism** pro dané roky. V současnosti je v platnosti Marketingový plán a plán destinačního managementu agentury CzechTourism 2024-2025 (dále jen Mkt plán CzT).

Mkt plán CzT je strategickým dokumentem zaměřeným na propagaci České republiky jako atraktivní turistické destinace a řízení cestovního ruchu v letech 2024 a 2025. Plán poskytuje komplexní přehled aktuálních trendů v oblasti turismu, stanovuje klíčové cíle a definuje konkrétní marketingové aktivity a strategické přístupy. V úvodní části jsou uvedena analytická východiska, která zohledňují dosavadní vývoj cestovního ruchu od pandemie COVID 19.

Další část dokumentu se zaměřuje na výzvy a trendy v turismu, včetně inflace, geopolitického napětí a klimatických změn, které vedou k proměnám v preferencích turistů. Růst významu udržitelnosti a odpovědného cestování se projevuje ve preferenci kratších cest a dostupnějších destinací, s rostoucím zájmem o wellness a přírodní lokality. Plánované marketingové aktivity a komunikační strategie pro období 2024–2025 se soustředí na hlavní téma 'Aktivní odpočinek a relax', které kombinuje aktivní dovolenou s wellness a regenerací.

Cílové skupiny jsou rozděleny na B2C a B2B segmenty, přičemž mezi hlavní cílové skupiny patří rodiny s dětmi, aktivní senioři, bleisure turisté a osoby cestující bez dětí. Pro zahraniční trhy jsou plánovány influencer tripky a workshopy, které posílí regionální spolupráci. Marketingové cíle pro rok 2024 zahrnují zvýšení počtu přenocování domácích turistů o 5 % a zahraničních turistů o 15 %. CzechTourism také klade důraz na zvyšování spokojenosti turistů a zlepšování hodnocení na platformách jako Booking.com a TripAdvisor.

Online prezentace destinace je zaměřena na klíčové webové portály jako kudyznudy.cz a visitczechia.com. Plánuje se modernizace designu a zlepšení uživatelské přívětivosti prostřednictvím performance kampaní a zapojení umělé inteligence. V rámci udržitelného cestovního ruchu CzechTourism podporuje projekty zaměřené na bezbariérovost a odpovědné cestování. Rozpočet pro rok 2024 je stanoven na 400 milionů Kč, který pokrývá centrální marketingové aktivity, domácí cestovní ruch a zahraniční kampaně. Tento plán je koncipován tak, aby maximalizoval efektivitu a přinesl dlouhodobý přínos pro rozvoj turismu v České republice.

Na marketingové plány CzechTourism dále navazují roční akční plány CzechTourism. Jedná se o interaktivní přehledové tabulky v programu Microsoft Power BI, které popisují a znázorňují plnění aktivit a strategických cílů CzechTourism. Tabulky je možné libovolně filtrovat a jednotlivé indikátory mezi sebou kombinovat. Akční plán obsahuje i informace o plnění PR aktivit, jejich garantech a také o výši celkových nákladů na jednotlivé akce.

20 Sledování přínosů a vyhodnocování dopadů CR

ČSÚ

([Cestovní ruch | Statistika \(gov.cz\)](#))

Pravidelné časové řady X Veřejná databáze

a. Přehled nabídky

- Kapacity hromadných ubytovacích zařízení:
 - počet zařízení, počet pokojů (ubytovacích jednotek), počet lůžek, průměrné využití pokojů nebo lůžek
 - Příklady dat za 2023: počet HUZ 10 293, počet pokojů (ubytovacích jednotek) v HUZ 220 420, počet lůžek v HUZ 567 195

b. Výkonnost CR

- Návštěvnost v hotelech:
 - počet hostů, počet přenocování, průměrná délka přenocování (celkem, rezidenti, nerezidenti (celkem, dle zemí))
- Návštěvnost v HUZ
 - počet hostů, počet přenocování, průměrná délka přenocování (celkem, rezidenti, nerezidenti (celkem, dle zemí))
 - počet zařízení dle území, počet zařízení dle kategorie
- Návštěvnost v HUZ dle území:

- Turistické oblasti, ČR, kraj, vybrané obce, ORP, regiony soudržnosti
- Konference v CR
 - Počet konferencí, počet účastníků, konference dle typu zařízení
- Příklady dat za 2023: Počet hostů v HUZ 21 977 671, počet přenocování hostů v HUZ 55 842 471, průměrný počet přenocování 2,5

c. Satelitní účet CR

Satelitní účet cestovního ruchu (dále jen TSA) je nástrojem, který slouží k vymezení podílu cestovního ruchu jako odvětví na HDP. TSA je světově uznávaným systémem, který umožňuje mezinárodní srovnávání výkonnosti cestovního ruchu. Je podporován všemi významnými mezinárodními organizacemi v oblasti cestovního ruchu (EUROSTAT, OECD, UNWTO). Na národní úrovni je nezastupitelným analytickým a informačním podkladem pro rozhodování státních orgánů a odborné veřejnosti. Systém TSA jako průřezový meziodvětvový účet je odvozen z upravené soustavy národních účtů. Jeho základ tvoří deset vzájemně propojených tabulek na roční bázi a k jeho nejvýznamnějším makroekonomickým ukazatelům patří:

- hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu
- HDP cestovního ruchu
- podíl cestovního ruchu na celkovém HDP ČR
- daně generované CR
- počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu

Tabulky TSA:

- Spotřeba: výjezdového CR, domácího CR, příjezdového CR, vnitřního CR
- Výrobní účty jednotlivých odvětví
- Domácí nabídka a spotřeba vnitřního CR
- Zaměstnanost v odvětvích CR
- Tvorba hrubého fixního kapitálu v CR
- Nefinanční ukazatele v CR (počet cest a přenocování v členění na jednodenní, turisty a tranzitující; počet ubytovacích zařízení v členění na hotely a podobná HUZ, ostatní HUZ, Individuální UZ, druhé domovy)

Regionalizace TSA

- Ve struktuře za jednotlivé kraje jsou sledovány HPH CR a zaměstnanost v CR

d. Výběrové šetření CR

- Počet delších a kratších cest rezidentů v rámci DCR a v rámci výjezdového CR do zahraničí
- Příklad dat za 2023: 8 mil. delších cest v rámci ČR a 5,2 mil. delších cest do zahraničí (výjezdy osob nad 15 let na 4 a více nocí)

ČNB

e. Platební bilance cestovního ruchu

[Platební bilance – čtvrtletní - Česká národní banka \(cnb.cz\)](https://cnb.cz)

Dalším zdrojem dat o cestovním ruchu ČR jsou devizové příjmy z cestovního ruchu, devizové výdaje na cestovní ruch a devizové saldo v rámci platební bilance ČNB.

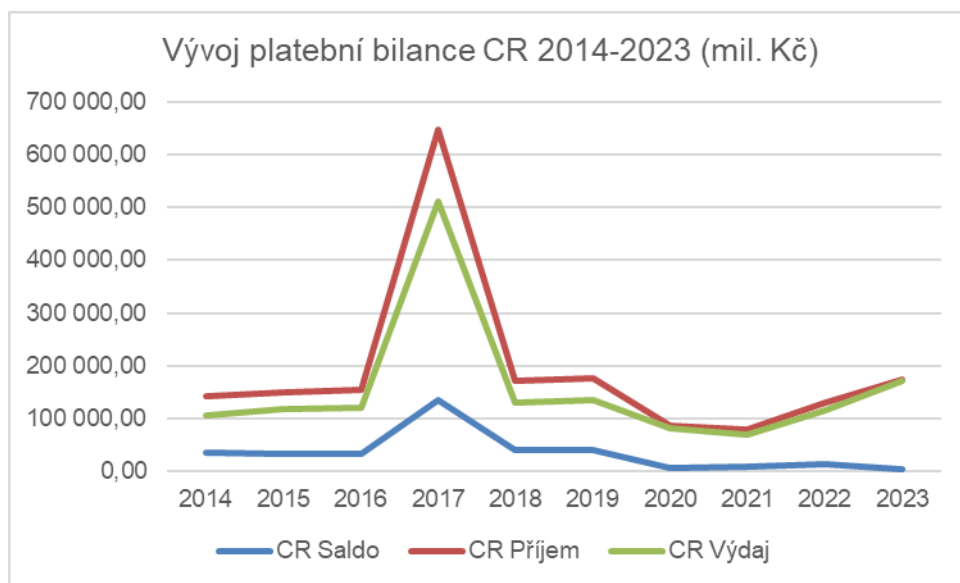
Největší přínos pro NH má příjezdový cestovní ruch (incoming) – útraty zahraničních návštěvníků ČR v tuzemsku se dají v principu přirovnat například k našemu vývozu do zahraničí v rámci zahraničního obchodu. Vyjádřeno příjmy z cestovního ruchu (CR) a výdaji na CR, resp. saldem CR v rámci platební bilance ČNB. Saldo jako rozdíl mezi příjmy z CR a výdaji na CR má Česká republika stále aktivní, což je pozitivní, nicméně v posledních letech rostou výdaje na CR našich turistů v zahraničí vyšším tempem, než naše příjmy z CR (to souvisí se zvyšující se životní úrovní občanů ČR).

Pro upřesnění – běžně se v rámci platební bilance ČNB používá termín „příjmy z CR“ a „výdaje na CR“,

nicméně spíše by se mělo hovořit o „příjmech“ (resp. výdajích) z mezinárodního pohybu osob (platební bilance totiž zahrnuje i platby mimo rámec CR – např. v rámci „dojíždějících za prací“ apod. a na druhé straně nezahrnuje většinu plateb v hotovosti) – ČNB používá jinou metodiku než ČSÚ se svým TSA, ale to je jen detail, který se běžně neuvádí.

2023 / mil. Kč	Saldo	Příjem	Výdaj
Běžný účet	80 162,88	58 891,02	67 519,10
Zboží a služby	45 650,47	25 325,19	32 839,41
Služby	40 068,28	34 352,34	70 411,97
CR	37 765,87	36 524,16	38 169,92

2023 / %	Saldo	Příjem	Výdaj
Podíl CR na běžném účtu	47,11	62,02	56,53
Podíl CR na zboží a službách	82,73	144,22	116,23
Podíl CR na službách	94,25	106,32	54,21

CzechTourism

f. Tourdata

(Tourdata – Tourdata – data o cestovním ruchu)

Tourdata představují datovou podporu pro subjekty CR. V rámci Tourdat je uvedena interpretace dat o výkonnosti a přínosech CR prostřednictvím platformy Power BI. Dále jsou zde uvedena data a výstupy šetření a výzkumů agentury CzechTourism jako např. Tracking domácího a příjezdového CR, Plány Čechů na dovolenou, Návštěvnost turistických cílů, Intenzita CR, Výběr poplatků z pobytu, Hodnocení hotelů, data o TIC (návštěvnost TIC, mystery shopping) atd. Na Tourdatech jsou dále uvedeny analýzy hlavních zdrojových trhů v ČR nebo monitoring aktivit agentury CzechTourism.

18. Jmenujte a charakterizujte právní předpis EU, který se týká prodeje zájezdů (a spojených cestovních služeb). Kdy a jak byl převzat do českého právního řádu? (historie transpozice, revize směrnice). Společné podmínky pro pořadatele zájezdu v EU.

Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Informační zdroje:

- <http://eur-lex.europa.eu>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS
- Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

- (1) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách**, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS byla publikována v Úředním věstníku EU dne 14. 12. 2015. Tato směrnice nahradila směrnicí 90/314 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (dále jen směrnice 90/314) a lhůta pro transpozici byla stanovena do 1. 1. 2018.

Tato směrnice byla na rozdíl od směrnice 90/314 v tzv. plné harmonizaci, vyžadovala změny v několika právních předpisech a v důsledku byly upraveny i národní předpisy – zákoně č. 159/1999 Sb., občanském zákoníku, živnostenském zákoně, zákoně č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 211/2000 Sb.“). Požadavek plné harmonizace, až na výjimky, nedával ČR možnost odchýlit se od ustanovení směrnice.

Mezi nedostatky předcházející právní úpravy a její aplikace, které si vynutily přijetí nové směrnice, patřily zejména:

- e) Nejednoznačné definice – např. zájezd, počátek zájezdu, repatriace.
- e) Otázka působnosti – vztah ke služebním cestám - dle názoru podnikatelských spolků byla přísná právní úprava vztahující se na služební cesty nepřiměřeně přísná.
- e) Neexistence výslovných ustanovení upravujících práva zákazníka v případech mimořádných a nevyhnutelných okolností, kdy a za jakých okolností lze odstoupit od smlouvy.
- e) Vágnost některých ustanovení – např. o pomoci v nouzi – bez rámcového popisu, co se považuje za povinnost pořadatele k poskytnutí pomoci, byli podnikatelé vystavováni právní nejistotě.
- e) Nejasná ustanovení týkající se povinnosti cestovních kancelářů v případech, kdy nevyhnutelné a mimořádné okolnosti způsobí uvíznutí cestujících v destinaci. Nejasnost měla za následek, že podnikatelé neměli žádnou jistotu, jak dlouho a v jaké výši nesou náklady na pokračování zájezdu. Hlavním motivem pro přijetí nové právní úpravy na národní úrovni bylo tedy zejména splnění transpoziční povinnosti ČR jako členského státu EU. Mezi další motivy patřila snaha o zkvalitnění podnikatelského prostředí a snaha o nastavení rovnějších podmínek pro podnikání tak, aby se zvýšila konkurenceschopnost cestovních kancelářů. Zásadním motivem bylo i zajištění vyšší ochrany zákazníka na poli cestovního ruchu. Cílem bylo i snadnější přeshraniční poskytování služeb cestovních kancelářů, a dosažení sjednocení práv zákazníků v členských státech EU.

(2) Kdy a jak byl převzat do českého právního řádu?

ČR transponovala směrnici EU 2015/2302 do českého právního řádu prostřednictvím **novely zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu (dále jen zákon č. 159/1999 Sb.)** Dne 1. 7. 2018 nabyl účinnosti zákon č. 111/2018 Sb., kterým byl změněn zákon č. 159/1999 Sb.

Změna zákona č. 159/1999 Sb., který je předpisem veřejnoprávní povahy, upravila v návaznosti na směrnici definice včetně vymezení pojmu spojených cestovních služeb, formy zajištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře, podmínky získání souhlasného stanoviska Ministerstva pro místní rozvoj k žádosti o udělení koncese na provozování cestovní kanceláře, rozšíření informačních povinností pro cestovní kanceláře a cestovní agentury včetně povinností pro cestovní kanceláře zprostředkávající spojené cestovní služby, předmluvní informační povinností, vymezení podmínek podnikání v rámci zprostředkování prodeje zájezdů cestovními kanceláři usazenými mimo Evropský hospodářský prostor, definování povinností pro zprostředkovatele spojených cestovních služeb, upřesnění dozoru nad dodržováním zákona včetně určení kontaktního místa pro spolupráci správních orgánů členských států EU, rozšíření přestupků pro právnické a podnikající fyzické osoby vč. sankcí za jejich nedodržení.

Do zákona byla rovněž vložena zcela nová část týkající se obsahu a výkonu činnosti garančního fondu cestovních kanceláří. Tyto činnosti jsou zajišťovány Státním fondem podpory investic.

Změna občanského zákoníku, v návaznosti na směrnici, upravila náležitosti smlouvy o zájezdu, resp. potvrzení o zájezdu, odpovědnost pořadatele za vadné plnění smlouvy, storno podmínky, pomoc v nouzi, podmínky odstoupení od smlouvy, odpovědnost pořadatele, vady zájezdu, výši náhrady škody a slevy atd.

Změna živnostenského zákona reflektovala změnu názvu koncese Provozování cestovní kanceláře na dvě části: pořádání zájezdů a zprostředkování spojených cestovních služeb, přičemž žadatel o koncesi může svoji žádost podat v plném rozsahu koncese, nebo jí může omezit pouze na částečný rozsah, dle svého budoucího podnikatelského zaměření. Rozsah podnikatelského oprávnění, o němž žadatel o koncesi žádá, musí korespondovat s rozsahem sjednaného pojistného krytí, resp. rozsahu bankovní záruky. Součástí změny živnostenského zákona jsou přechodná ustanovení, která upravují podmínky podnikání stávajících cestovních kanceláří a cestovních agentur, které nabízely produkty cestovního ruchu, jež zákon nově považuje za spojené cestovní služby.

Změnou zákona č. 211/2000 Sb., došlo, v souladu s posláním fondu, k začlenění garančního fondu cestovních kanceláří, jakožto účelového sdružení finančních prostředků, do správy Státního fondu rozvoje bydlení, od 1. 6. 2020 Státní fond podpory investic.

Novela zákona č. 159/1999 Sb. se vztahuje na prodej souborných služeb a spojených cestovních služeb, přičemž stanoví, které informace mají být uvedeny v nabídkových materiálech – tj. předmluvní informace, náležitosti smlouvy, odpovědnost obchodníků ve vztahu k poskytování souborných služeb a spojených cestovních služeb a k ochraně pro případ úpadku pořadatele nebo prodejce. Novela zákona respektuje rozlišení v rámci ochrany spotřebitele při nákupu zájezdu či spojených cestovních služeb. Směrnice, resp. novela zákona, rozlišuje stupeň ochrany zákazníka s ohledem na nakupovaný produkt. Vyšší ochrana je stanovena pro zájezdy a nižší u spojených cestovních služeb. Stručně – zprostředkovatel spojených cestovních služeb je povinen opatřit si zajištění pro případ úpadku. Na rozdíl od zajištění pořadatelů souborných služeb (tzn. zájezdů), u zprostředkovatelů SCS se má zajištění vztahovat pouze na částky, které od zákazníka obdrží (tj. nikoliv na částky, které zákazník zaplatí přímo poskytovateli služby).

(3) Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2015/2302 za účelem zefektivnění ochrany cestujících a za účelem zjednodušení a vyjasnění některých aspektů směrnice

Dne 29.11. 2023 Evropská komise (EK) předložila návrh směrnice, kterou se mění směrnice (EU) 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách (dále jen "zájezdová

směrnice". Obecným cílem revize zájezdové směrnice je posílení ochrany spotřebitele za všech okolností (a to i v případě krizových situací), stanovení jasnějších pravidel a vyjasnění povinností organizátorů zájezdů (tj. cestovních kancelářů) a zároveň zlepšení fungování vnitřního trhu na poli poskytování souborných služeb.

Stávající zájezdová směrnice modernizovala právní rámec pro souborné služby pro cesty tak, aby odrazil vývoj trhu a nové technologie používané při komunikaci se zákazníky. Jejím cílem bylo pokrýt nové způsoby rezervace cestovních služeb, které se objevily v posledních letech, včetně dalších kombinací cestovních služeb, na které se nevztahovala směrnice 90/314/EHS, nebo které byly v právně šedé zóně, a posílit práva cestujících. Jejím dalším cílem bylo také zajistit spravedlivější hospodářskou soutěž mezi různými druhy podniků v oblasti cestovního ruchu podnikajících na trhu souborných služeb pro cesty. Vypuknutím pandemie COVID-19 vedlo k hromadnému rušení zájezdů, přičemž po určitou dobu nebyly prováděny žádné rezervace zájezdů. Kvůli výsledným problémům s likviditou cestovních kancelářů mnoho cestujících neobdrželo refundace, nebo je obdrželi až podstatně později než za 14 dní (jak vyžaduje směrnice). Během covidové doby EK doporučila stanovit zásady používání dobrovolných poukázek (voucherů), včetně jejich ochrany před platební neschopností organizátorů (tj. CK). Zavádění doporučení se v jednotlivých členských státech EU lišilo. Vývoj na trhu (především v důsledku rostoucí digitalizace a změn obchodních praktik), praktické zkušenosti s aplikací směrnice a problémy způsobené pandemií COVID-19 však ukázaly, že směrnice nenaplnuje některá očekávání spotřebitelů.

Návrh revize zájezdové směrnice reflektoval slabá místa stávající směrnice a identifikoval je do tří hlavních skupin:

1. Problémy s vrácením peněz za zrušené zájezdy, zejména během velké krize. Hlavními důvody v praxi využívané zálohové platby, nedostatečná likvidita organizátorů zájezdů (tj. CK) při mnoha souběžných žádostech o vrácení peněz a právní nejistota v souvislosti s používáním poukázek (voucherů). Vzhledem k tomu, že CK používají zálohy přijaté od cestujících k platbě předem za určité služby zahrnuté v balíčku, závisí na vrácení peněz od poskytovatelů služeb, aby mohli cestujícím vrátit peníze v případě zrušení zájezdu. Během pandemie mnoho CK neobdrželo (rychlé) refundace od poskytovatelů služeb (např. leteckých společností a hotelů), a tak nebyly schopné vrátit cestujícím v povinné 14denní lhůtě veškeré jimi provedené platby.
2. Zálohové platby cestujících nejsou dostatečně chráněny před platební neschopností pořadatele. Pořadatelé musí poskytnout jistotu pro vrácení všech plateb provedených cestujícími nebo jejich jménem, a pokud zájezd zahrnuje přepravu, za repatriaci cestujícího v případě platební neschopnosti pořadatele. V celé EU existuje řada různých systémů ochrany před platební neschopností (pojištění, bankovní záruky, záruční fondy, dvouúrovňový systém zajištění atd.). To sice nutně neznamená, že cestující jsou v některých členských státech chráněni hůře než v jiných, nebo že existuje potenciální narušení hospodářské soutěže v EU, přesto existují náznaky, že v praxi může docházet k odlišné úrovni ochrany spotřebitele a narušení hospodářské soutěže. Kromě toho existují důkazy o tom, že existují limity pro účinnost ochrany proti insolvenčnímu stavu, kde je založena výhradně na řešeních nabízených pojistným trhem (zejména v případě velké krize).
3. Potíže při implementaci zájezdové směrnice: některá ustanovení nejsou dostatečně jasná, obsahují mezery nebo jsou příliš složitá, což přispívá k rozdílné úrovni ochrany spotřebitele v praxi a k narušení hospodářské soutěže. Týká se to například koncepce „balíčků s proklikem“, upřesnění ustanovení ohledně ukončení smlouvy o zájezdu z důvodu nevyhnutelných a mimořádných okolností, složitosti standardních informačních formulářů, atd. Cestujícím navíc není vždy jasné, jakou roli hrají různé strany (tj. organizátoři, maloobchodníci a poskytovatelé služeb), a to i ve vztahu k refundacím.

Projednávání revize zájezdové směrnice

- Projednávána pracovní skupinou Rady EU
- Během maďarského předsednictví cíl dokončit jednání v Radě a zahájit trialogy do konce roku 2024
- Postup projednávání: řádný legislativní postup

- Hlasovací procedura: kvalifikovaná většina

Pozice ČR: ČR vyjádřila v obecné rovině návrhu podporu. současnou směrnicí zpřehlednit, posílit postavení spotřebitelů a zároveň brát v potaz malé a střední podniky, vč. mikropodniků. Z pohledu ČR je navrhovaná revize zájezdové směrnice vyvážená a je v souladu se zásadou proporcionality a nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení cílů (omezuje se na aspekty cestovního práva).

(4) Společné podmínky pro pořadatele zájezdu v EU

- Pořadatelé zájezdu v EU musí být zajištěni pro případ úpadku
- Členské státy musí zajistit, aby pořadatelé poskytli záruku vrácení veškerých plateb uskutečněných cestujícími v případě platební neschopnosti pořadatelů
- V členských státech EU existují různé mechanismy zajištění pro případ úpadku - v ČR povinné pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kancelář, a druhý pilíř zajištění tj. Garanční fond cestovních kanceláří (CK platí stanovené % ze svých tržeb);

19. Uved'te, jaké právní předpisy upravují podmínky podnikání pro cestovní kancelář (CK) / cestovní agenturu (CA) v oblasti cestovního ruchu. Definujte rozdíl mezi provozováním CK a provozováním CA. Definujte pojem zákazník a vztah zákazníka k CK při prodeji zájezdu, pohovořte o právech zákazníka.

Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Informační zdroje:

- Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí vyhlášky
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů
- <https://mmr.gov.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch>

(1) Jaké právní předpisy upravují podmínky podnikání pro CK/CA

K nejdůležitějším právním předpisům upravující podmínky podnikání pro cestovní kanceláře a cestovní agentury patří zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Obecné podmínky pro podnikání cestovních kanceláří i agentur jsou obsaženy v živnostenském zákoně, vymezení specifických podmínek pro podnikání zejména cestovních kanceláří je obsaženo v zákoně č. 159/1999 Sb.

(2) Podmínky pro provozování CK a provozování CA
A. Cestovní kancelář - § 2 zákona č. 159/1999 Sb.

1. Cestovní kancelář je podnikatel, který je na základě státního povolení k provozování živnosti (dále jen "koncese") oprávněn sestavovat služby cestovního ruchu pro účely zájezdu, nabízet a prodávat

zájezdy podle § 1b odst. 1 nebo zprostředkovávat spojené cestovní služby podle § 1c odst. 1.

2. Cestovní kancelář je také ten, kdo má v okamžiku uzavření smlouvy o zájezdu nebo zprostředkování spojených cestovních služeb sídlo nebo místo podnikání v jiném členském státě Evropské unie nebo v jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen "stát usazení") a jehož činnost jakýmkoli způsobem směřuje do České republiky, a to včetně online prodeje. Tato cestovní kancelář, nezřizuje-li v České republice pobočku, může na území České republiky podnikat na základě oprávnění státu usazení k provozování cestovní kanceláře, pokud splňuje podmínky ochrany státu usazení pro případ úpadku.

3. V rámci koncese může cestovní kancelář rovněž

- a) nabízet a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu,
- b) organizovat kombinace služeb cestovního ruchu a nabízet je a prodávat jiné cestovní kanceláři za účelem jejího dalšího podnikání,
- c) zprostředkovávat prodej jednotlivých služeb cestovního ruchu pro jinou cestovní kancelář nebo cestovní agenturu, případně pro jiné osoby (dopravce, pořadatele kulturních, společenských a sportovních akcí apod.),
- d) zprostředkovávat prodej zájezdu pro jinou cestovní kancelář; smlouva o zájezdu v těchto případech musí být uzavřena jménem cestovní kanceláře, pro kterou je zájezd zprostředkováván,
- e) prodávat věci související s cestovním ruchem, zejména vstupenky, mapy, plány, jízdní řády, tištěné průvodce a upomínkové předměty.

B. Cestovní agentura - § 3 zákona č. 159/1999 Sb.

1. Provozovatel cestovní agentury (dále jen "cestovní agentura") je podnikatel, který je oprávněn na základě ohlášení volné živnosti provozovat činnost v rozsahu uvedeném v § 2 odst. 3.

2. Cestovní agentura nesmí zprostředkovat prodej zájezdu podle § 2 odst. 3 písm. d) pro osobu, která není cestovní kancelář.

3. Kromě povinností podle zvláštního právního předpisu je cestovní agentura rovněž povinna označit provozovnu a propagační a jiné materiály určené zákazníkovi slovy "cestovní agentura", pokud toto označení neobsahuje již obchodní firma.

4. Cestovní agentura je dále povinna

- a) v propagačních, nabídkových a jiných materiálech, včetně jejich elektronických forem, vždy informovat, pro kterou cestovní kancelář je prodej zájezdu zprostředkováván; v případě nabízení zájezdu prostřednictvím internetových stránek musí být tato informace uvedena zřetelně na stejné úrovni internetové stránky jako podstatné informace o zájezdu,
- b) před uzavřením smlouvy o zájezdu předložit zájemci o uzavření smlouvy o zájezdu (dále jen "zájemce") na jeho žádost k nahlédnutí doklad o pojištění záruky pro případ neposkytnutí sjednaných služeb zákazníkovi z důvodu úpadku cestovní kanceláře v rozsahu § 6 až 7c (dále jen "pojištění záruky pro případ úpadku") nebo bankovní záruce pro případ úpadku cestovní kanceláře, pro kterou zprostředkovává prodej zájezdu,
- c) před zahájením zprostředkování prodeje zájezdů pro cestovní kancelář podle § 2 odst. 2 bezodkladně informovat o této skutečnosti Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen "ministerstvo"), a to včetně údajů o rozsahu pojištění záruky pro případ úpadku nebo bankovní záruky pro případ úpadku této cestovní kanceláře nebo jiné formy zajištění těchto zájezdů,
- d) při zprostředkování prodeje zájezdu pro cestovní kancelář podle § 2 odst. 2 předložit zájemci na jeho žádost k nahlédnutí opis oprávnění k provozování cestovní kanceláře včetně jeho úředně ověřeného překladu a informovat zájemce o rozsahu pojištění záruky pro případ úpadku nebo bankovní záruky pro případ úpadku této cestovní kanceláře nebo jiné formy zajištění těchto zájezdů,
- e) při zprostředkování prodeje zájezdu prostřednictvím prostředků komunikace na dálku poskytnout zájemci s dostatečným předstihem informace podle § 9a,
- f) při zprostředkování prodeje zájezdu přijmout zprávy, požadavky nebo stížnosti zákazníka týkající se zájezdu, jehož prodej zákazníkovi zprostředkovala, a bez zbytečného prodlení je předat cestovní kanceláři, která je pořadatelem zájezdu.

K žádosti o koncesi pro provozování cestovní kanceláře nebo o její změnu vydává stanovisko Ministerstvo pro místní rozvoj. Ministerstvo je dle správního řádu dotčeným příslušným orgánem, který podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 159/1999 Sb. vydává závazná stanoviska k žádostem o koncesi pro provozování cestovní kanceláře nebo o jejich změnu podle živnostenského zákona. Ministerstvo vydá stanovisko na základě posouzení podkladů podle § 5 odst. 1 nebo 2 zákona č. 159/1999 Sb.

- a) údaj, zda je žádáno o udělení koncese v rozsahu pořádání zájezdů nebo zprostředkování spojených cestovních služeb,
- b) stejnopis smlouvy o pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře a platné pojistné podmínky, doklad o zaplacení pojistného a doklad o zaplacení spoluúčasti, byla-li v pojistné smlouvě sjednána, anebo stejnopis bankovní záruky pro případ úpadku podle § 8b,
- c) kopii potvrzení o úhradě ročního příspěvku do garančního fondu cestovních kanceláří (dále jen "garanční fond") na příslušný kalendářní rok,
- d) podnikatelský záměr, který obsahuje podrobnější údaje o činnosti žadatele, a to zejména ve kterých oblastech cestovního ruchu hodlá podnikat, zda součástí zájezdů nebo zprostředkování spojených cestovních služeb bude i doprava, za jaké služby, které jsou součástí zprostředkovaných spojených cestovních služeb, bude žadatel vybírat platby přímo od zákazníků, předpokládaný počet zákazníků, a v případě, že jde o cestovní kancelář, která ke dni podání žádosti již provozovala činnost, i počet zákazníků odbavených v rámci zájezdu v předchozím kalendářním roce a
- e) prohlášení o předpokládaném datu zahájení činnosti.

Ministerstvo vydá souhlasné stanovisko, jestliže

- a) je uhrazen roční příspěvek do garančního fondu ve výši podle § 10g a
 1. uzavřená smlouva o pojištění záruky pro případ úpadku splňuje podmínky podle § 6 až 7c, nebo
 2. bankovní záruka pro případ úpadku splňuje podmínky podle § 8b, nebo
- a) doklad o ochraně pro případ úpadku podle § 9 odst. 4 splňuje podmínky ochrany státu usazení pro případ úpadku.

(3) Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou

Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou spočívá v rozsahu činností, které mohou vykonávat.

Cestovní kancelář: provozuje svou činnost na základě živnostenského oprávnění pro živnost **koncesovanou** „provozování cestovní kanceláře“. Obsahová náplň této živnosti je stanovena v příloze č. 3 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností a v § 2 zákona č. 159/1999 Sb.

Pro její provozování je třeba, aby podnikatel nebo odpovědný zástupce splňoval podmínku odborné způsobilosti dle přílohy č. 3 k živnostenskému zákonu a získal příslušnou koncesi. Zahájit činnost cestovní kanceláře je možné až v okamžiku, kdy rozhodnutí živnostenského o udělení koncese nabyde právní moci. Na provozování cestovní kanceláře se váží specifické povinnosti, které jsou vymezeny zákonem č. 159/1999 Sb. Jedná se zejména o sjednání povinného pojištění záruky pro případ úpadku nebo bankovní záruky pro případ úpadku, které musí cestovní kancelář mít po celou dobu provozování živnosti. Další specifickou povinností cestovní kanceláře je povinnost mít po celou dobu provozování živnosti uhrazen roční příspěvek do garančního fondu cestovních kanceláří, pokud je pro daný kalendářní rok tato povinnost stanovena.

Cestovní agentura: vykonává svou činnost na základě živnostenského oprávnění k provozování živnosti ohlašovací volné s předmětem podnikání „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ – obor činnosti „provozování cestovní agentury a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu“. Obsahová náplň této živnosti, resp. oboru živnosti volné je stanovena v bodu č. 71 přílohy č. 4 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností a v § 3 zákona č. 159/1999 Sb. Pro její provozování je třeba splnit pouze všeobecné podmínky pro provozování živnosti – plná svéprávnost (*Ize nahradit přívolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého*

k samostatnému provozování podnikatelské činnosti) a bezúhonnost. Fyzická nebo právnická osoba, která hodlá provozovat ohlašovací živnost, je povinna to ohlásit živnostenskému úřadu. Právo provozovat živnost vzniká dnem ohlášení u živnostenského úřadu.

(4) Definujte pojem zákazník a vztah zákazníka k CK při prodeji zájezdu

Zákazníkem je podle § 4 zákona č. 159/1999 Sb. osoba, která má v úmyslu uzavřít nebo uzavře s cestovní kancelář smlouvu o zájezdu nebo spojených cestovních službách, nebo osoba, v jejíž prospěch byla některá z těchto smluv uzavřena, anebo osoba, které byla tato smlouva postoupena.

Smlouva o zájezdu může být uzavřena pouze s cestovní kancelář. Cestovní agentura může zájezd pouze zprostředkovat a na smlouvě nebo potvrzení o zájezdu musí být uvedena jako zprostředkovatel.

Práva zákazníka: návrh zájezdové směrnice, stejně jako směrnice (EU) 2015/2302, je nástrojem úplné harmonizace. Jde o zajištění, aby všichni občané EU požívali práv stanovených směrnicí, a to i v případě krize. Jeden z cílů zájezdové směrnice je modernizovat současná pravidla a řešit vydefinované problémy. Opatření na úrovni EU poskytnou cestujícím a obchodníkům větší důvěru v nákup a prodej zájezdu, a to i v rámci přeshraničního prodeje, a zlepšení fungování vnitřního trhu. Pokud by členské státy vydefinované problémy řešily nekoordinovaným způsobem, zvýšilo by to roztříštěnost trhu.

20. Jmenujte a charakterizujte mezinárodní organizace/uskupení, ve kterých je členem ČR v oblasti cestovního ruchu. Bilaterální spolupráce s konkrétní zemí v oblasti cestovního ruchu (mezinárodní smlouvy, mezivládní komise/smíšené komise, PROPED).

Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky

Informační zdroje:

- [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Mezinárodní spolupráce](#)
- [UN Tourism | Bringing the world closer \(unwto.org\)](#)

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE:

Česká republika naplňuje prostřednictvím Odboru cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj ČR členství v základních mezinárodních organizacích a uskupeních zabývajících se spoluprací v cestovním ruchu. Společně s ostatními zástupci členských zemí jsou předávány zkušenosti při řešení aktuálních výzev a problémů v oblasti cestovního ruchu a zkušenosti při naplňování politik cestovního ruchu.

Světová organizace cestovního ruchu (UN WTO – UN Tourism)

Světová organizace cestovního ruchu (World Tourism Organization – WTO) je mezinárodní mezivládní organizací, která byla založena v roce 1974 a má sídlo v Madridu. Současnou členskou základnu organizace tvoří 160 členských států a více jak 500 přidružených členů reprezentujících zejména soukromý a akademický sektor.

UN Tourism se prostřednictvím Globálního etického kodexu cestovního ruchu snaží podporovat subjekty v oblasti cestovního ruchu a posiluje tak ekonomické, sociální a kulturní přínosy cestovního ruchu pro společnost s minimálními negativními dopady na životní prostředí. Stanovy organizace vstoupily v platnost dne 2. ledna 1975 a v roce 1976 ke Stanovám přistoupila tehdejší ČSSR. Česká republika se jako suverénní stát stala řádným členem organizace sukcesí 1. ledna 1993. Od roku 2003 proběhla transformace organizace na specializovanou agenturu OSN. Z hlediska cestovního ruchu je pro ČR UN Tourism vedoucí mezinárodní organizací na poli světového turismu. Spolupráce ČR s UN

Tourism je významná pro upevňování mezinárodní spolupráce, možnost zapojení se do vzdělávacích programů, iniciativ, získávání odborného know-how a informací pro využití v podmínkách ČR, přístupu k analytickým studiím, statistickým srovnáním, prognózám a trendům vývoje světového turismu, marketingovým studiím a dalším odborným materiálům zpracovaným UN Tourism. Hlavním orgánem UN Tourism je Valné shromáždění, které je organizováno v hostitelské zemi jednou za dva roky. Práce v této globální organizaci je realizována také prostřednictvím regionálních komisí. ČR je členem Komise pro Evropu a od roku 2023 také členem Výkonné rady (2023 – 2027).

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) je prestižní ekonomickou organizací sdružující ekonomicky nejvyspělejší státy světa se sídlem v Paříži. Česká republika je členem této organizace již od roku 1995 a od té doby se zástupci Odboru cestovního ruchu účastní pravidelných jednání Výboru pro cestovní ruch (Tourism Committee).

Činnost Výboru pro cestovní ruch se zaměřuje především na výměnu zkušeností při tvorbě národních politik, koncepcí a strategických dokumentů v oblasti cestovního ruchu; přispívá k analýze makroekonomických efektů prostřednictvím podpory vývoje Satelitního účtu cestovního ruchu a významně se podílí na uznání celého odvětví cestovního ruchu jako silného hospodářského sektoru v mezinárodním měřítku. Rovněž iniciuje nebo se podílí na zpracování celé řady projektů, které svým charakterem souvisí s cestovním ruchem nebo statistikou cestovního ruchu.

EU

Rada

V případě potřeby v oblasti cestovního ruchu probíhá projednávání dokumentů určených ke schválení Radou ministrů. Oblast cestovního ruchu sdílí pracovní skupinu s otázkami spojenými s ochranou spotřebitele. Jednání probíhá dle rozhodnutí jednotlivých Předsednictví.

Evropská komise – Poradní výbor pro cestovní ruch

Tento orgán byl zřízen na základě Rozhodnutí Rady ze dne 22. prosince 1986/86/664/EEC. Poradní výbor se schází cca 3 x do roka a jeho účastníky jsou zástupci jednotlivých ministerstev nebo orgánů odpovědných za cestovní ruch z jednotlivých členských států EU. Výbor slouží ke vzájemné informovanosti a koordinaci aktivit členských zemí a Evropské komise.

Poradní výbor pro cestovní ruch (Tourism Advisory Committee - TAC) je organizovaný Evropskou komisí k naplnění programových cílů EU v oblasti cestovního ruchu. Program jednání výboru pro cestovní ruch je zaměřen na implementaci opatření v oblasti zvýšení konkurenceschopnosti Evropy jako destinace č. 1, dále zabezpečení mezinárodních turistických produktů a kvality služeb pro návštěvníky EU a přípravu soutěže European Destinations of Excellence Awards (EDEN).

Evropská komise – neformální expertní skupiny T4T (Together for EU Tourism)

S ohledem na rozsah komunity zúčastněných stran v oblasti cestovního ruchu a naplňování dokumentu Cesta přechodu pro cestovní ruch ([Transition pathway for tourism - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)) vznikla v rámci EK neformální expertní skupiny T4T k posílení posunu v oblasti zeleného a digitálního přechodu a zlepšení odolnosti ekosystému CR. Expertní skupina se skládá z široké škály zainteresovaných stran ekosystému CR, stejně jako zástupců členských států. Funguje v úzké spolupráci s TAC.

Podunajská strategie

Podunajská strategie sdružuje státy, jejichž území spadá do povodí řeky Dunaj. Cílem této strategie je pomoci zúčastněným státům čelit společným problémům, např. v oblasti dopravy, energetiky a životního prostředí a zefektivnit a zintenzívnit jejich vzájemnou spolupráci. Mezi nejdůležitější priority strategie patří obnovení splavnosti řek, protipovodňová ochrana, nebo hospodářský rozvoj regionu (včetně rozvoje cestovního ruchu).

Do Podunajské strategie jsou zapojeny státy členské (Německo, Rakousko, Slovensko, ČR, Maďarsko, Slovinsko, Chorvatsko, Rumunsko a Bulharsko) i nečlenské, Srbsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Moldávie a Ukrajina).

Národním koordinátorem Podunajské strategie v ČR je Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády (Odbor koordinace evropských politik)

Prioritní osa: Spojování regionů, opatření udržitelná energie, mobilita a multimodalita dopravy, kultura a cestovní ruch, lidé a lidé (PO 3 Kultura a cestovní ruch)

Na podporu implementace Dunajské strategie byl vytvořen samostatný operační program „Interreg Danube Transnational Programme Program“

Visegrádská čtyřka (V4)

Vzájemné aktivity uskupení V4 v oblasti cestovního ruchu vedou k zintenzivnění propagace všech čtyř zemí (Česká republika, Slovensko, Maďarsko a Polsko) v oblasti cestovního ruchu a zvýšení incommingu do jednotlivých zemí. Společná propagace členských zemí V4 v oblasti příjezdového cestovního ruchu probíhá pod destinační značkou „Discover Central Europe“. Produktově je společná marketingová kampaň V4 orientována na tradiční témata - středoevropská města, kulturu a historii, památky UNESCO, lázeňství, zdravotní turismus, gastronomii, zážitkovou a luxusní dovolenou. Nově posilují země V4 také propagaci své nabídky v segmentu kongresového a incentívního turismu.

UNESCO

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation - UNESCO) byla založena podepsáním Ústavy v Londýně na ustavující konferenci 4. listopadu 1945 a má sídlo v Paříži. Hlavním úkolem pro UNESCO tak usilovat o udržení mezinárodního míru pomocí spolupráce v oblasti výchovy, vědy a kultury a prosazování úcty k právnímu řádu a lidským právům. Tehdejší Československo bylo jedním z 20 zakládajících států (Austrálie, Brazílie, Čína, Československo, Dánsko, Dominikánská republika, Egypt, Francie, Indie, Jižní Afrika, Kanada, Libanon, Mexiko, Norsko, Nový Zéland, Řecko, Saúdská Arábie, Spojené království, Turecko a USA). V současnosti má UNESCO celkem 19 členů a zabývá se činností v 5 oborech: vzdělání, přírodní vědy, sociální a humanitní vědy, kultura a komunikace a informace. Československo přistoupilo k mezinárodní Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví přistoupilo v roce 1991. Česká republika je samostatně členem od 22. února 1993. První památky a města byly zapsány v roce 1992 (historické centra Prahy, Českého Krumlova a Telče). Organizace České dědictví UNESCO vznikla 21. 6. 2001 a sdružuje všechny města, obce a místa, na jejichž území se nachází některá z památek. V současné době má ČR 12 památek UNESCO.

Pod MZV byla zřízena Česká komise pro UNESCO rozhodnutím vlády jako poradní orgán vlády ve věcech týkajících se UNESCO a vztahů České republiky k této organizaci. Komise je poradním orgánem vlády České republiky ve věcech týkajících se UNESCO a vztahů České republiky k této organizaci. MMR je také členem této Komise vzhledem k tomu, že agenda Ministerstva pro místní rozvoj zahrnuje i oblasti spadající do působnosti UNESCO, a to zejména v rámci ochrany kulturních památek a jejich využití jako podpory rozvoje cestovního ruchu, ale i marketingové podpory. V Komisi jsou vedle MZV a MMR zastoupena i další zainteresovaná ministerstva (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo kultury, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo práce a sociálních věcí) a zástupci významných institucí.

Karpatská úmluva

Karpatskou úmluvu sjednalo sedm smluvních stran z karpatského regionu (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Srbsko a Ukrajina) na podporu přeshraniční spolupráce s cílem zlepšit kvalitu života obyvatel, posílit místní ekonomiky a komunity a chránit přírodní hodnoty a kulturní dědictví jedinečného karpatského regionu. Úmluva vstoupila v platnost obecně i pro ČR 4. ledna 2006. Gestorem Karpatské úmluvy na národní úrovni je Ministerstvo životního prostředí. Úmluva umožňuje důslednější a efektivnější postup při ochraně a udržitelném rozvoji Karpat a přispívá ke koordinaci souvisejících aktivit v regionu.

Nejvyšším orgánem Úmluvy je konference smluvních stran (COP – Conference of the Parties to the Carpathian Convention), pomocným orgánem je Implementační výbor (CCIC – Carpathian Convention Implementation Committee). Dalšími jsou pracovní skupiny, kterých je 7. (Ochrana biologické rozmanitosti, Udržitelné zemědělství a rozvoj venkova, Udržitelné hospodaření v lesích, Udržitelná doprava, Udržitelný cestovní ruch, atd.).

Své úkoly implementuje Karpatská úmluva skrze své protokoly. V rámci Karpatské úmluvy se dosud sjednaly a vstoupily v platnost Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti, Protokol o udržitelném cestovním ruchu a Protokol o trvale udržitelném obhospodařování

lesů. Protokol o udržitelné dopravě nyní čeká na dostatečný počet ratifikací. V současnosti rovněž probíhá ratifikace Protokolu o udržitelném zemědělství a rozvoji venkova.

Mezinárodní smlouvy

Na základě Směrnice vlády, schválené usnesením vlády č. 131 ze dne 11. února 2004 odbor cestovního ruchu zajišťuje jak organizaci a přípravu všech náležitostí před podepsáním mezinárodních dohod, tak následně faktické naplňování těchto dokumentů v oblasti cestovního ruchu. Smlouvy se uzavírají za spolupráce MZV a jsou evidovány ve sbírkách mezinárodních smluv. Odbor cestovního ruchu eviduje přes 40 mezinárodních smluv týkající se oblasti cestovního ruchu (např. se státy Chile, Brazílie, Kazachstán, Ázerbájdžán). Přehledy uzavřených smluv se vypracovávají pro MZV vždy ke konci roku a dává se zároveň přehled návrhů, zamýšlených smluv, které hodlá MMR podepsat v následujícím roce.

Na základě těchto již uzavřených mezinárodních smluv byly vytvořeny u některých partnerů pracovní skupiny, jejichž zasedání v obou zemích pořádá OCR (Chorvatsko, Rusko, Ukrajina, Kazachstán, Tunisko, Maroko, apod.). Většina zasedání je pořádána za pomoci zastupitelských úřadů MZV.

Mezivládní komise či Smíšené komise (MVK)

Komise jsou zřízeny na základě Dohody o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci mezi ministerstvy a danými zeměmi a jsou vedeny na úrovni ministrů, či náměstků ministrů.

Komise pořádá Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, zpravidla se pořádají každoročně (recipročně se však konají střídavě v ČR a druhé destinaci). Účel mezivládních komisí je zlepšení diplomatických podmínek na úrovni státu, ale i podnikatelských podmínek v rámci podpory exportu do zahraničí, neboť cestovní ruch je považován za významný hospodářský ukazatel.

Odbor cestovního ruchu se za MMR ČR pravidelně účastní a pracuje v mezivládních komisích. Jedná se zejména o spolupráci se státy ze Společenství nezávislých států (SNS), z Asie (např. ČLR, Indie, Indonésie, Mongolsko), z Evropy (Černá Hora, Albánie, Srbsko, Chorvatsko). Z některých MVK vyplývají také zorganizování vlastních pracovních skupin.

Projekty na podporu ekonomické diplomacie (PROPED)

Jedná se o společný nástroj financování ekonomické diplomacie ČR. Projekty jsou jedním z možných nástrojů rozvoje bilaterální spolupráce. Prostřednictvím tohoto nástroje se MMR daří realizovat ve spolupráci se zapojenými resorty a institucemi projekty na podporu ekonomické diplomacie (PROPED) zaměřené na cestovní ruch. Projekty předkládá agentura CzechTourism ve spolupráci se zastupitelskými úřady. Tyto projekty mají za cíl propagovat ČR jako atraktivní turistickou destinaci pro zahraniční klientelu a zvyšovat povědomí o ČR.